

HRVATSKARIJEČ

SUBOTICA, 31. OŽUJKA 2006. - CIJENA 35 DINARA - BROJ 163

INTERVJU

VLATKO RUKAVINA

Tragovima prošlosti
svojega naroda

**Za učinkovitije djelovanje:
Skupština DSHV-a**

**Nacionalna vijeća
ravnopravni partneri
vojvodanske Vlade**

Informativno-politički tjednik. Izlazio od 1945. do 1956., obnovljen 2003. COBISS SR-ID 109442828

ISSN 1451-4257
9 771451 425001

Izdanja nakladničke djelatnosti NIU "Hrvatska riječ"

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:Novinsko-izdavačka ustanova »Hrvatska riječ«,
Trg Cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica**UPRAVNI ODBOR:**Lazar Baraković (predsjednik), Dušica Dulić,
Zdenko Đaković, dr. Marija P. Matarić,
Pavle Pejčić, Dražen Prčić, Zvonko Sarić,
Stipan Stantić, Zvonko Tadijan**DIREKTOR I****V. D. ODGOVORNOG UREDNIKA:**

Zvonimir Perušić

**POMOĆNIK I ZAMJENIK
ODGOVORNOG UREDNIKA:**

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:Ivan Andrašić (Podunavlje),
Davor Bašić Palković (kultura),
Dušica Dulić (politika),
Jasminka Dulić (politika),
Dražen Prčić (sport i zabava),
Zdenko Samaržija (povijest),
Nada Sudarević (fotografije),
Željka Vukov (društvo),**TEHNIČKI UREDNIK:**Thomas Šujić
Jelena Ademi (tehnički prijelom)**ADMINISTRACIJA:**Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković Lamić**LEKTORICA:** Katarina Vasiljčuk**KOREKTOR:** Mirko Kopunović**TELEFON:** ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78**ŽIRO RAČUN:** 355-1023208-69**E-MAIL:** hrvatskarijec@tippnet.co.yu**WEB:** www.hrvatskarijec.co.yu**TISAK:** »Dnevnik« Holding, Novi Sad,
»Dnevnik« ŠtamparijaList je registriran kod Tajništva za informiranje
Skupštine AP Vojvodine pod rednim brojem 73.List je oporezovan PDV-om od 8 posto,
po Službenom glasniku broj 140
od 1. siječnja 2005.

Vaši i naši

Miriše na izbore na sve strane. U Beogradu je opet aktualno »Ustav, pa izbori«, u nekim lokalnim sredinama vladajuće su koalicije u raspadu, a i manjinskim vijećima ove godine ističe mandat. U svakom slučaju, bit će tuluma.

Eksperiment Vlade u Beogradu, kojim je pokušano zadovoljiti sve koalicijske partnere striktnom podjelom resora po vertikali, pri čemu se nitko ni u čiji posao ne miješa, niti itko ikoga kontrolira, uspio je više od dvije godine održati ekipu na okupu, ali je sustav sam po sebi neodrživ na dugi rok, jer se svodi na puko ispunjavanje zadaća izvana, a prepreka je korjenitim reformama i snažnijem gospodarskom i demokratskom razvoju, a nezaštićen je i od nepotizma, stranačke sebičnosti i korupcije.

Na žalost, isti su recept podjele kolača preuzele i primijenile neke lokalne samouprave, u kojima se do vlasti došlo poslijeizbornim udruživanjem. Strogom podjelom interesnih sfera, javnih poduzeća, ustanova, pa i škola među strankama, dobili smo »naše« i »vaše« branjevine, što je najbolji način da se lovi u mutnom. Sve je postalo matematika, a računanju nikad kraja. I onda se čudimo kad se braća posvađaju oko plijena.

Danas je izgleda sve politika: i kako ćemo se grijati, i kako telefonirati, i gdje parkirati, i tko će gdje što graditi, i gdje djecu u školu slati, i gdje koga zaposliti. Politika, isključivo shvaćena kao način da se materijalno zadovolje osobne ambicije, cvjeta kao nikad dosad. Čak i onda kada se pravi razlozi uvijaju u ideološke oblate, jasno je kao dan da su namjere problematične. Otimanje za teritorij i resurse, uvrijeđeno napuštanje po prišti i galama još uvređenijih za onima koji odlaze, izravno se posredstvom TV ekrana preselilo u domove onih koji su dobri samo kad treba glasovati. Pratiti, recimo, sjednice Skupštine Srbije ili Skupštine Subotice, skoro da je isto. Čak i pojedini akteri sliče jedni drugima, ako ne likom, ono bar retorikom i kućnim odgojem.

A narod? Samo gleda, i kao da čeka šumara.

Z. P.

Je li sazrelo za izbore?

ČETVRTAK, 23. 3.

Podrška

Čelnici Europske pučke stranke, koja ima najbrojniju frakciju u Europskom parlamentu, podržavaju put Hrvatske prema EU i dovršetak pregovora, koji će rezultirati punopravnim članstvom, izjavio je u Meiseu pored Bruxellesa hrvatski premijer Ivo Sanader.

Hrvatski premijer i predsjednik HDZ-a sudjelovao je u četvrtak na sastanku čelnika Europske pučke stranke (EPP), krovne organizacije europskih demokršćanskih i narodnjačkih strana-

ka. Na sastanku, koji se tradicionalno održava uoči svakog summita EU-a, sudjelovalo je 12 premijera zemalja članica iz redova EPP-a.

Poskupljenje

Vlada Srbije je dala suglasnost za poskupljenje struje u prosjeku od 15 posto od 1. travnja. Za kategoriju »široka potrošnja« cijena se povećava u prosjeku za 11,7 posto. U zelenoj zoni povećanje je 15 posto, a u plavoj 9,8 posto. Za gospodarstvo, tarifni razred se povećava za 20 do 22 posto.

PETAK, 24. 3.

Sedma obljetnica

Odavanjem počasti poginulima i bez političkih manifestacija u Srbiji je u petak obilježena sedma obljetnica NATO-bombardiranja tadašnje SR Jugoslavije. U beogradskoj Crkvi Svetog Marka održan je parastos žrtvama, kojem je nazočio i premijer Vojislav Koštunica. U Beogradu je položen vijenac na spomenik 16 žrtava, djelatnika Radio-televizije Srbije koji su stradali u bombardiranju zgrade televizije. NATO bombardiranje Srbije i Crne Gore počelo je 24. ožujka 1999. godine zbog humanitarne katastrofe na Kosovu, a trajalo je pet tjedana, do potpisivanja Kumanovskog sporazuma 11. lipnja te godine, nakon čega je Kosovo stavljeno pod kontrolu UNMIK-a.

Živa uspomena

Istarski župan Ivan Jakovčić potvrdio je kako je preko ministra za ljudska i manjinska prava Srbije i Crne Gore Rasima Ljajića pozvao Jovanku Broz da posjeti Istru. »Dirnut nehumanim odnosom i uvjetima u kojima živi pozvao sam Jovanku Broz da posjeti Istru. Tom sam ljudskom

gestom zamolio ministra Ljajića da gospođi Jovanki prenese kako je u Istri uspomena na njezina supruga Josipa Broza Tita još uvijek živa i vrlo pozitivna«, rekao je Jakovčić u izjavi za novinare. Dodao je kako »potvrdu dolaska još nema i da poziv ostaje otvoren«. »Bilo bi mi iznimno drago kada bi gospođa Jovanka prihvatila moj poziv da zajedno s ministrom Ljajićem posjeti Istru«, zaključio je Jakovčić.

SUBOTA, 25. 3.

Prevenција

Referentni laboratorij Europske unije u Waybridgeu u Velikoj Britaniji potvrdio je pozitivan nalaz na ptičju gripu kod uginulog pijetla i labuda

koji su pronađeni 4. i 9. ožujka, a ispitivanje je nastavljeno radi izolacije i genetske tipizacije virusa, priopćilo je Ministarstvo poljoprivrede Srbije. Imanje na kojem je pronađen pijetao, kao i sva druga koja su epidemiološki bila povezana s oboljelim pijetlom odmah su blokirana, kako bi se spriječilo širenje eventualno prisutnog virusa, te su uništeni perad i ptice na svim imanjima na kojima je postojao rizik od širenja zaraze.

Ponuda

Predsjednik Srbije i Demokratske stranke Boris Tadić izjavio je kako ta stranka nudi dogovor svim demokratskim i proeuropskim snagama kako

bi u Srbiji bilo riješeno deset najvažnijih pitanja. Tadić je upozorio da taj politički dogovor mora biti oročen kompromisom oko termina za raspisivanje izvanrednih parlamentarnih izbora. Kao glavne ciljeve, Tadić je naveo provođenje ekonomskih reformi, reformu sustava sigurnosti i pravosudnog sustava, efikasnu borbu protiv korupcije, rješavanje problema Kosova i Metohije, budućnost državne zajednice, suradnju s Haškim tribunalom i članstvo u Europskoj uniji, reguliranje položaja medija i donošenje novog Ustava Srbije.

NEDJELJA, 26. 3.

Principijelan stav

Demokratska stranka Srbije je spremna na suradnju s Demokratskom strankom, ali se ta suradnja ne može uvjetovati, kaže predsjednik ove stranke i premijer Srbije Vojislav Koštunica. Govoreći na sjednici Glavnog odbora DSS-a, Koštunica je rekao da će »izbora biti kada im dođe vrijeme ili prije vremena kada se donese Ustav«. On vjeruje da će zbog odgovorne politike koju Vlada vodi i ubuduće imati podršku skupštinske većine, ali kaže kako je DSS spreman proširiti suradnju s oporbenom Demokratskom strankom oko rješavanja suštinskih državnih pitanja.

Oporuka

Papa Benedikt XVI. pročitao je u nedjelju u rimskoj župi Tor Tre Teste nekoliko rečenica iz homilije koju je napisao Ivan Pavao II. i koju je trebao izreći 3. travnja prošle godine ali je dan ranije preminuo. »Čovječanstvo koji puta izgleda dominirano zlom, egoizmom i strahom. Uskrsli Gospodin nudi dar svoje ljubavi koja oprašta, pomiruje i otvara dušu nadi. Ljubav preobraćuje srca i daruje mir«, pročitao je Benedikt XVI. Papa je kazao da su te riječi svojevrsna oporuka njegovog prethodnika. Kasnije tijekom angelusa na Trgu sv. Petra Benedikt XVI. je govorio o slobodi vjeroispovijesti i proganjanim kršćanima misleći pri tome na slučaj afganistanskog preobraćenika kojemu zbog preobraćenja prijeti i smrtna presuda.

Na koncu je Papa pozdravio sve vjernike koji su došli u Rim u povodu proglašenja 15 novih kardinala kojima je Benedikt XVI. u petak dao kardinalsku kapu a u subotu kardinalski prsten.

PONEDJELJAK, 27. 3.

Dvije minute šutnje

U Skupštini Srbije u ponedjeljak je minuta šutnje zbog smrti haškog optuženika Slobodana Miloševića održana – dvaput. U 10 sati minutu šutnje su održala 22 zastupnika Socijalističke partije Srbije koji su bili sami u dvorani, da bi sat nakon toga minutu šutnje stojeći održali zastupnici SPS-a i Srpske radikalne stranke, zastupnici Demokratske stranke Srbije ostali su u dvorani, ali su sjedili na svojim mjestima, dok su ostali zastupnici vladajuće koalicije napustili dvoranu. Nakon minute šutnje, nastavak prve proljetne sjednice parlamenta odgođen je za utorak.

Ustav

Vrhbosanski nadbiskup kardinal Vinko Puljić pozvao je na »više jedinstva i konstruktivnog pristupa« među političarima u Bosni i Hercegovini koji u pregovorima o ustavnim promjenama nastupaju kao predstavnici hrvatskog naroda, prenijela je Katolička tiskovna agencija Biskupske konferencije BiH (KTA). Kardinal Puljić je o trenutnom političkom stanju u zemlji, u Sarajevu razgovarao s hrvatskim članom Predsjedništva BiH Ivom Mirom Jovićem, gdje su se suglasili s izjavom biskupa iz BiH sa zasjedanja u Mostaru 22. ožujka u kojoj se

navodi da je na štetu hrvatskog naroda »svaka podjela i manipulacija«. Tom je izjavom kao nedostatan i štetan po interese Hrvata označen politički sporazum predstavnika sedam stranaka iz BiH o ustavnim promjenama.

UTORAK, 28. 3.

Stanovi

Prvi ugovori o najmu državnih stanova u Vukovaru potpisani su u vukovarskom Regionalnom uredu za prognanike i izbjeglice. U vlasništvu hrvatske države u Vukovaru je nešto više od 5000 od ukupno oko 5700 stanova koje bivši nositelji stanarskog prava zbog dugogodišnje okupacije hrvatskog Podunavlja i neriješenih imovinsko-pravnih odnosa nisu nakon Domovinskog rata mogli otkupiti kao u ostalim hrvatskim područjima. Po riječima pročelnika Regionalnog ureda za prognanike i izbjeglice Ante Drmića zaprimljeno je 7286 zahtjeva za dodjelu stanova od kojih je do sada obrađeno više od 5000. Izdano je 2500 odobrenja za dodjelu stana u Vukovaru te napisano prvih 1300 ugovora o najmu koji će bit ponudeni budućim najmoprimcima na potpis.

Bez minute šutnje

Srbijanska skupština odbila je u utorak minutom šutnje odati počast žrtvama režima Slobodana Miloševića a prijedlog je podnijela Ljiljana Nestorović iz zastupničkog kluba »Za europsku Srbiju«. Pošto njezin prijedlog nije prihvaćen, Nestorović je sama pozvala na minutu šutnje u spomen na ubijenog neka -

dašnjeg predsjednika Predsjedništva Srbije Ivana Stambolića i sve ostale žrtve Miloševićeva režima no većina zastupnika, kako iz vladajućih tako i oporbenih stranaka, nije ustala već su se zabavljali i rugali tako da je ustalo samo troje zastupnika iz kluba »Za europsku Srbiju«.

SRIJEDA, 29. 3.

Transfer ili dokaz

Carla del Ponte dolazi u Beograd kako bi dovršila izvještaj o suradnji, od čega ovisi nastavak pregovora SiCG sa Unijom. Pred dolazak glavne tužiteljice Haškog suda stigle su procjene da će Del Ponteova tijekom razgovora tražiti hitne i konkretne dokaze suradnje, a procjenjuje se da je u tom slučaju manevarski prostor sužen na par opcija, odnosno transfer u Haag preostalih bjegunaca, ili, kao u slučaju Hrvatske, čvrst dokaz da će se nešto slično dogoditi u najskorije vrijeme.

SADRŽAJ

Obrazovanje na hrvatskome jeziku

Korak naprijed u suradnji s Ministarstvom...9

Mediji nacionalnih manjina i njihova uloga

Otvoriti se jedni prema drugima10,11

Grafit protiv nacionalnih manjina u Petrovaradinu

Tko će biti kažnjen?28

Moba na salašu Bele Ivkovića

Tradicija uzajamnog pomaganja32,33

Hodočašće po selima

Križni put mladih36

Balint Vujkov »Krilati momak«

Priče u narodu zabilježene – narodu su vraćene42,43

Dujizmi

- ✓ *Uživamo dužnu pažnju, jer smo dužnička zemlja;*
- ✓ *Otkako držim otvorena usta, ne slušam gluposti;*
- ✓ *Tko puno radi, malo zarađuje.*

Dujo Runje

Položaj nacionalnih zajednica u budućem Konstitutivnom aktu APV i Ustavu Republike Srbije

Autonomiju i manjine ugraditi u Ustav

*Položaj nacionalnih zajednica u Vojvodini jedna je od osnovnih zadaća novog Ustava Srbije, kaže Bojan Kostreš * Nacionalna vijeća su ravnopravni partneri vojvođanske Vlade koja nastoji decentralizirati odlučivanje o kulturi, obrazovanju i informiranju nacionalnih zajednica koje žive u Vojvodini, smatra Bojan Pajtić*

Piše: Dragana Popov

U Skupštini Vojvodine, 22. ožujka održan je okrugli stol s temom »Položaj nacionalnih zajednica u budućem Konstitutivnom aktu AP Vojvodine i Ustavu Republike Srbije« u okviru serije ciklusa »Kuda ide Vojvodina«.

U radu okruglog stola sudjelovali su predsjednik Skupštine AP Vojvodine *Bojan Kostreš*, predsjednik Izvršnog veća AP Vojvodine *Bojan Pajtić*, potpredsjednik Skupštine APV *Sándor Egeresi*, koordinatorica manjinskih nacionalnih vijeća *Ana Tomanova Makanova*, predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća *Josip Z. Pekanović* i ostali predsjednici nacionalnih vijeća nacionalnih zajednica.

Tijekom višesatnog radnog skupa sudionici su iznijeli svoja stajališta glede položaja nacionalnih manjina u budućem Konstitutivnom aktu Vojvodine i Ustavu Srbije, obrazložili su, koja je uloga nacionalnih manjina na poticanju i intenziviranju međunarodne suradnje i integracije u EU, istaknuli važnost sudjelovanja nacionalnih zajednica u svim državnim i tijelima vlasti, ukazali na pitanja obrazovanja na manjinskim jezicima, afirmativne uporabe manjinskih jezika i uređenja institucija kulture, dok je o sudbini manjinskih medija nakon privatizacije govorio *Dragan Bosiljkić* iz Agencije za privatizaciju Republike Srbije. On je također govorio i o integraciji Roma u dekadi 2005.-2015. i rješavanju njihovih problema.

UVAŽENO MIŠLJENJE NACIONALNIH VIJEĆA: Uvodničar radnog okruglog stola Bojan Kostreš izrazio je očekivanje da će ustavno pitanje u Srbiji biti riješeno tijekom ove godine i kako će se, pri tom, pokrajinska administracija postarati da se u novom Ustavu isprave pogreške dosadašnjih ustava glede položaja Vojvodine. Mišljenja je da će biti sastavljen suvremeni Ustav u kojem će Vojvodina biti definirana kao suvremena demokratska i europska regija, što znači da će se uvažavati specifičnosti i raznovrsnost nacionalnih zajednica koje su jedan od najznačajnijih društvenih resursa Vojvodine. Kako je rekao, pitanje i položaj nacionalnih zajednica u Vojvodini jedna je od osnovnih zadaća novog Ustava Srbije. Po ocjeni Kostreša, izlaganja predsjednika na-

cionalnih vijeća nacionalnih zajednica tijekom skupa veoma su važne smjernice pokrajinskoj administraciji, kojima će se ona i voditi pri sastavljanju budućih dokumenata.

Tom prigodom je podsjetio, kako je početkom ožujka prošle godine Skupština

kulturi, obrazovanju i informiranju nacionalnih zajednica koje žive u Vojvodini.

»Budući da nacionalne manjine čine, po posljednjem popisu, 35 posto stanovništva Vojvodine, i s obzirom da je u službenoj uporabi 6 jezika, što Vojvodinu čini jedinstvenom regijom Europe, može se reći da

U pisanje Ustava uključiti pokrajinska tijela i nacionalna vijeća: sa okruglog stola

AP Vojvodine skupa sa Skupštinom europskih regija na Međunarodnoj konferenciji usvojila zaključke, temeljem kojih bi trebala biti definirana autonomija Vojvodine. Te zaključke su podržala nacionalna vijeća nacionalnih zajednica, a Izvršno vijeće APV je donijelo Platformu o autonomiji Vojvodine, u kojoj je precizno određen neophodan stupanj autonomije za Vojvodinu.

RAVNOPRAVNI PARTNERI: Predsjednik Izvršnog vijeća Vojvodine Bojan Pajtić objasnio je kako je Platformom veoma jasno definiran položaj Vojvodine u novom Ustavu; kao moderne regije sa zakonodavnom i izvršnom vlašću, djelomice i sudskom, koja ima svoje izvorne prihode. On je izrazio uvjerenje da Platforma o položaju Vojvodine ima čvrsto uporište i potporu u republičkom parlamentu.

Nacionalna vijeća su, po ocjeni Pajtića, ravnopravni partneri vojvođanske Vlade koja nastoji decentralizirati odlučivanje o

su nacionalne zajednice konstitutivne u Pokrajini«, objasnio je Pajtić.

Ovo su razlozi zbog kojih je, po riječima Pajtića, važno očuvati identitet multinacionalnosti, multikulturalnosti i multietničnosti kao osnovnih karakteristika Vojvodine, a da bi se to ostvarilo na putu prema europskim integracijama, moraju se zadovoljiti najviši standardi za potrebe svih pojedinaca i skupina, to jest građana Vojvodine, ukazao je Pajtić.

UKAZANO POŠTOVANJE: U ime svih nacionalnih zajednica govorila je koordinatorica nacionalnih vijeća nacionalnih manjina Ana Tomanova Makanova, istaknuvši, kako je rasprava o položaju nacionalnih zajednica u budućem Ustavu Srbije uz sudjelovanje Skupštine i Izvršnog vijeća Vojvodine dobar znak, što je ocijenila kao potvrdu poštovanja identiteta i specifičnosti nacionalnih manjina koje žive u Vojvodini. Kao i ostali predsjednici nacionalnih zajednica tako je Makanova ukaza-

la, osim ostalog, na važnost što skorijeg donošenja Ustava Republike Srbije i potpunog definiranja položaja Vojvodine čime će zakonski biti reguliran i sam položaj nacionalnih zajednica.

Predsjednica Slovačkog nacionalnog vijeća Mekanova podsjetila je da su nacionalna vijeća već pokrenula inicijativu za izradu strategije odnosa prema nacionalnim manjinama kroz europski i demokratski pristup, što predmnijeva i partnerski odnos državnih institucija i nacionalnih vijeća, a koji bi trebali biti uvaženi u novom Ustavu.

»S pravom, kao ravnopravni partneri možemo sudjelovati u stvaranju ustavnog akta, i ako smo se opredijelili za europsku opciju, tada slobodno mogu vjerovati da će nestati politika dominacije i da će se graditi politika prožimanja i uvažavanja različitosti i da će to postati resurs koji ćemo znati iskoristiti za dobrobit građenja našeg društva«, istaknula je Mekanova, objašnjivši kako nacionalne manjine imaju potrebu da svrsishodno budu uključene u sve institucije rada u kojima se raspravlja, odlučuje i provodi, što je naša zajednička vri-

vim vlasnicima manjinskih medija.

SURADNJA: Predsjednik HNV-a Josip Z. Pekanović je izrazio zadovoljstvo zbog mogućnosti da nacionalna vijeća izraze svoja stajališta glede položaja nacionalnih manjina i Vojvodine u novom Ustavu i suradnje s pokrajinskom vlašću.

On je za HR ocijenio kako postoji veliki raskorak između spremnosti političkih struktura Srbije i zahtjeva vojvođanskih političkih struktura glede razine autonomije Vojvodine, a da se vojvođanske političke strukture i nacionalna vijeća praktički zalažu za isto i pokazuju spremnost da provedu zahtjeve.

»Svjedoci smo kako, ne samo da se u nedogled oteže pisanje i usvajanje novog Ustava Srbije, nego da do sada nije bilo ni malo političke volje da se predstavnici Pokrajine i nacionalnih vijeća uključe u pisanje Ustava. Mi smo tražili da se u Ustav ugradi tzv. pozitivna diskriminacija, slično onoj kakva postoji u Hrvatskoj glede nacionalnih manjina, gdje srpska manjinska zajednica ima tri zastupnika u Hrvatskome saboru i ostale proporcionalno broju, ali na

za Vojvodinu neće biti bolan i težak proces integriranja u europske tokove, jer je Vojvodina do 90-ih živjela u tolerantnom ozračju u kojem je vladalo razumijevanje i prihvaćanje različitosti, što su trenutačne vrijednosti EU.

»Tolerantan život nekadašnje Vojvodine karakterističan je za sadašnju Europu i ako se uspijemo vratiti na vrijeme prije 90-ih, nećemo imati nikakvih problema oko spajanja s Europom i povratkom u tokove«, tvrdi *Zoltán Szombati*, predstavnik Nacionalnog vijeća mađarske nacionalne manjine.

ZAJEDNIČKI ZAHTJEV REPUBLIKE: Nakon izlaganja i ukazivanja najvažnijih problema i oblasti djelovanja glede nacionalnih zajednica, svi su se sudionici složili, kako je neophodno i važno sudjelovanje nacionalnih zajednica, kao i pokrajinske administracije, u pisanju novog Ustava i jednoglasno su podržali prijedlog predsjednika Skupštine APV Bojana Kostreša, da se uputi pismo premijeru Republike Srbije *Vojslavu Koštunici* i predsjedniku Narodne skupštine Republike Sr-

Nema čekanja!

Predsjednik Skupštine Vojvodine *Bojan Kostreš* i predstavnici nacionalnih vijeća nacionalnih manjina uputili su 23. ožujka, dan nakon donošenja zaključka, pisma predsjedniku Vlade Republike Srbije *Vojslavu Koštunici* i predsjedniku Narodne skupštine Republike Srbije *Predragu Markoviću* sa zaključkom, koji je jednoglasno donesen na okruglom stolu »Kuda ide Vojvodina?«, a kojim se inzistira na uključivanju predstavnika Skupštine i Izvršnog vijeća AP Vojvodine i predstavnika nacionalnih vijeća nacionalnih manjina u radna tijela koja pripremaju budući Ustav Republike Srbije.

Položaj nacionalnih zajednica - ključna zadaća novog Ustava: predstavnici Pokrajine i nacionalnih vijeća

jednost u koju treba ulagati.

Glede privatizacije manjinskih medija Dragan Bosiljković iz Agencije za privatizaciju kazao je kako se, budući da ne postoji jedinstven registar medija, ne zna koliko je medija na jezicima manjina, ali i da država nije vlasnik ni jednog isključivo manjinskog medija u Vojvodini. Bosiljković je skrenuo pažnju na to da Agencija ne može obvezati kupca da zadrži koncept i uređivanje manjinskog medija jer to određuje tržište, ali da druge institucije trebaju sudjelovati u tom procesu, kako bi zaštitile medije na jezicima manjina, uvođenjem stimulativnih mjera, primjerice smanjivanjem poreza no-

žalost dobili smo negativan odgovor, odnosno izražena je nespornost da se udovolji našim zahtjevima. Time smo nezadovoljni, s tim što nezadovoljstvo nije prisutno samo u hrvatskoj već i u ostalim zajednicama u Vojvodini. Mi, predstavnici nacionalnih zajednica u Vojvodini, smo se ne koliko puta sastajali i razgovarali, te donijeli zaključak da se u pisanje Ustava mora uključiti ne samo pokrajinska tijela, već i predstavnici manjinskih zajednica. Do sada iz Republike nije bilo odgovora, što znači da nemaju sluha za naše zahtjeve«, kazao je Pekanović za HR.

Na skupu se moglo čuti i mišljenje kako

bije *Predragu Markoviću* u kojem se inzistira da predstavnici pokrajinske administracije i predstavnici nacionalnih vijeća moraju biti uključeni u komisiju koja piše novi Ustav Srbije.

»Jedino uz sudjelovanje nacionalnih manjina i pokrajinske administracije u radu Ustavne komisije mogu se zadovoljiti interesi 2,2 milijuna građana Vojvodine i interesi svih nacionalnih zajednica koje žive u Pokrajini. Sve što smo tijekom sastanka razmotrili i dogovorili obradit ćemo i uputiti Odboru za statut Skupštine Vojvodine, koji će i raditi na pripremi Konstitutivnog akta«, objasnio je Kostreš. ■

Održana proširena sjednica Odjela za gospodarstvo HNV-a

Uspostaviti kontakte, ojačati konkurentnost

U Subotici je 29. ožujka održana proširena sjednica Odjela za gospodarstvo Hrvatskog nacionalnog vijeća na kojoj su ovdašnji gospodarstvenici bili upoznati s aktivnostima Hrvatskog poslovnog kluba i predstavništva Hrvatske gospodarske komore, te s novim kreditnim linijama i mogućnostima osiguranja

Piše: Dušica Dulić

Predstavljanje Hrvatskog gospodarskog kluba u HNV-u

Gospodarstvenici iz nekoliko vojvođanskih poduzeća su se, zahvaljujući Odjelu za gospodarstvo Hrvatskog nacionalnog vijeća, 29. ožujka u Subotici poslije nekoliko godina iščekivanja imali prigodu izravno i na jednom mjestu, upoznati s osnivanjem i djelovanjem Hrvatskog poslovnog kluba u Beogradu, mogućnostima dobivanja kredita za robu proizvedenu u Republici Hrvatskoj, zastupljenosti hrvatskih tvrtki na teritoriju Srbije i Crne Gore i mogućnostima suradnje s istima, te s mogućnostima osiguranja preko osiguravajuće kuće »Millenium«.

Član Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća zadužen za gospodarstvo Joza Kolar je i tom prigodom naglasio kako među gospodarstvenicima ovih prostora, osobito unutar hrvatske zajednice, postoji veliko zanimanje za uspostavljanje poslovne suradnje s hrvatskim tvrtkama, kako u Hrvatskoj, tako i s onima koje već imaju svoja predstavništva u Srbiji, te da su im stoga vrlo važna posredovanja u uspostavljanju ili obnavljanju prijašnjih kontakata.

S tom namjerom su na ovoj proširenoj sjednici, koja je okupila desetak gospodarstvenika iz Bačke i Srijema, gosti iz predstavništva Hrvatske gospodarske komore u Srbiji i Hrvatskog poslovnog kluba zainteresiranim pojasnili sve mogućnosti i ponudili izravnu pomoć, te mogućnost priključenja u aktivno članstvo ravnopravno s drugim, znatno većim tvrtkama.

IŠČEKUJUĆI BOLJE PROMETNE VEZE: Pozdravljajući skup, zamjenik predsjednika Izvršnog odbora HNV-a Zvonimir Perušić je ukazao na namjeru ovog manjinskog vijeća da svojim angažiranjem stoji na raspolaganju gospodarstvenicima hrvatske zajednice unatoč činjenici da ta djelatnost nije među izvornim zakonskim nadležnostima vijeća, a član IO HNV-a zadužen za gospodarstvo Joza Kolar je nastojao ukazati na potrebu otvaranja ispostave predstavništva Hrvatske gospodarske komore i na sjeveru Bačke.

Upoznavajući okupljene sa samim osnivanjem i aktivnostima Hrvatskog poslovnog kluba, predsjednik ovog nedavno for-

miranog udruženja Krunoslav Bešvir je pozvao vojvođanske gospodarstvenike da se aktivno uključe u rad ove organizacije, ponudivši im mogućnost ravnopravnog članstva s još pedesetak već učlanjenih tvrtki, te sudjelovanje na redovitim susretima koje organiziraju s ciljem upoznavanja predstavnika članica s važećim zakonskim aktima, poreznim i carinskim propisima, te gospodarskim mogućnostima. Upisnina u Hrvatski poslovni klub staje 360 eura.

Već na samom početku ovoga susreta, okupljeni gospodarstvenici su ukazali kako im konkurentnost na hrvatskom tržištu u značajnoj mjeri smanjuje još ne obnovljeni željeznički most Erdut-Bogojevo koji bi u značajnoj mjeri smanjio troškove prijevoza, te tako izravno i u značajnoj mjeri utjecao na cijenu ponuđene robe. Čulo se tom prigodom kako su za taj projekt obnavljanja ovog mosta preko Dunava osigurana financijska sredstva, te kako bi se do kraja godine trebala završiti i njegova sanacija. Osim tog slučaja, i dalje kao problem ostaju granični prijelazi, budući da se na granici Hrvatske i Srbije očekuje smanjenje broja međunarodnih prijelaza za prijevoz robe.

Potpredsjednik Općine Subotica Petar Kuntić je saniranje toga mosta okarakterizirao vitanim interesom prije svega subotičke i somborske općine kojima je njegovim nefunkcioniranjem znatno otežana poslovna suradnja s Baranjom i Slavonijom, pa tako i cijelom Hrvatskom. On je ukazao i na mali broj hrvatskih tvrtki koje su svoje predstavništvo locirale na sjeveru Bačke.

KREDITI I OSIGURANJA: U ime Komercijalne banke, Vladan Aleksić iz Novoga Sada je okupljenima predstavio mogućnosti dobivanja kredita za robu proizvedenu u Republici Hrvatskoj. Naime, Komercijalna banka je prva srbijanska banka koja je s Hrvatskom bankom za obnovu i razvitak iz Zagreba zaključila Ugovor o kreditnoj liniji za financiranje uvoza opre-

me, roba i usluga iz Hrvatske na iznos od 4.000.000 eura s mogućnošću povećanja. Detaljnije informacije o kamatnim stopama i rokovima otplate ovih kredita zainteresirani mogu dobiti u filijalama Komercijalne banke.

Korisno posredovanje: Marinko Prčić,
Davor Vidiš i Tihomir Šilović

Govoreći o zastupljenosti hrvatskih tvrtki na teritoriju SiCG, kojih inače ima oko 120, ravnatelj predstavništva Hrvatske gospodarske komore za Srbiju *Goran Masnec* je ponudio sudionicima susreta pomoć pri organiziranju nastupa na sajmovima, povezivanje s vlasnicima velikih hrvatskih trgovačkih lanaca čiji se dolazak u Srbiju očekuje u skoro vrijeme, a sve s namjerom uspostavljanja suradnje temeljene na kontinuiranoj dostavi određene ovdašnje robe za potrebe tih veletrgovina.

Istom prigodom, ravnatelj subotičke filijale »Millenium« osiguranja *Laszlo Sekelj* predstavio je mogućnosti osiguranja od strane ove osiguravajuće kuće koja je s preko 99 posto u vlasništvu »Croatia osiguranja« iz Zagreba.

Osim pomenutih, proširenoj sjednici Odjela za gospodarstvo HNV-a nazočili su i potpredsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća *Vladimir Bošnjak*, te generalni konzul RH u Subotici *Davor Vidiš* sa suradnikom, konzulom drugog razreda *Tihomirom Šilovićem*.

Sastanak predstavnika nacionalnih vijeća zaduženih za obrazovanje

Korak naprijed u suradnji s Ministarstvom

Izražena potpora Ministarstva prosvjete i sporta u promicanju obrazovanja na jezicima nacionalnih manjina kroz konferencije za tisak, sudjelovanje na tribinama te dopise školama u onim sredinama u kojima je teže ostvariti pravo na školovanje na materinjem jeziku

Predstavnici manjinskih nacionalnih vijeća u Srbiji, zaduženi za obrazovanje, na poziv ministra prosvjete i sporta Republike Srbije *Slobodana Vuksanovića*, održali su u utorak 28. ožujka, sastanak u Zavodu za unapređenje obrazovanja i odgoja u Beogradu, u povodu dogovora oko nastavnih programa za predmet materinji jezik s elementima nacionalne kulture za 5. i 6. razrede osnovnih škola.

Naime, Ministarstvo prosvjete i sporta Republike Srbije za sljedeću 2006./2007. školsku godinu predviđa skraćivanje nastavnih planova i programa svih predmeta u 5. i 6. razredima za 30 posto.

Sastanku su bili nazočni i pomoćnica republičkog ministra prosvjete i sporta *Vesna Fila*, direktor Zavoda za unapređivanje obrazovanja i odgoja dr. *Ljubomir Protić*, rukovoditeljica Centra za razvoj programa i udžbenika pri spomenutom Zavodu *Mirjana Bogdanović*, te savjetnice Ministarstva prosvjete i sporta *Biljana Stojanović* i *Snežana Rukavina*.

Predstavnik Hrvatskog nacionalnog vijeća na ovom sastanku, član Izvršnog odbora zadužen za obrazovanje *Ivan Stipić*, kaže za HR kako su sukladno ovim promjenama nacionalna vijeća odgovorna za njihovu provedbu u okviru predmeta materinjeg jezika i materinjeg jezika s elementima nacionalne kulture.

Također, Stipić naglašava kako je istaknuto i da će uskoro biti definiran prijedlog uputa o načinu izrade dopuna nastavnih programa predmeta značajnih za manjinske nacionalne zajednice (povijest, geografija, glazbeni odgoj i likovni odgoj), kako bi se programi ovih predmeta prilagodili potrebama zajednica, što, kako kaže, dosad nije bilo moguće. Na sastanku je dogovoren budući susret na kome će se odrediti isti nastavni ciljevi za sve manjinske zajednice u okviru predmeta materinji jezik s elementima

nacionalne kulture.

Bilo je riječi i o nabavku udžbenika, te u tom kontekstu, kako kaže Stipić, konstatirano da će Ministarstvo i ubuduće odobravati uvoz udžbenika koje nacionalna

Ministarstvo će odobravati uvoz
udžbenika: Ivan Stipić

vijeća svojim ovlaštenjima predlažu.

Direktor Zavoda Ljubomir Protić je prigodom sastanka podvukao kako je stav prosvjete u Srbiji da podržava multikulturalnost što podrazumijeva da svi trebaju imati šansu i pravo na kvalitetno obrazovanje te da će glede toga Zavod razmatrati sve specifičnosti i nastojati osigurati potrebnu pomoć.

Također, kako prenosi Stipić, pomoćnica ministra Vesna Fila je naglasila da nacionalna vijeća trebaju raditi na promoviranju školstva na materinjem jeziku.

Stipić je pozitivnom ocijenio i podršku Ministarstva prosvjete i sporta u promicanju obrazovanja na jezicima nacionalnih manjina kroz konferencije za tisak, sudjelovanje na tribinama te dopise školama u onim sredinama u kojima je teže ostvariti pravo na školovanje na materinjem jeziku.

Živjeti u multietničkim sredinama – mediji nacionalnih manjina i njihova uloga

Otvoriti se jedni prema drugima

Beogradski mediji o Vojvodini izvještavaju samo o temama iz politike, ekonomije i o velikim kulturnim događajima koji ne pokazuju multietnički sastav stanovništva Vojvodine, kaže Mihal Ramač Značaj TV NS, odnosno javnog servisa građana, leži u tome da će program pokazivati odraz događanja i života u Vojvodini*

Piše: Dragana Popov

U okviru treće godine realizacije projekta »Jačanje demokracije i efikasne uprave u multietničkim sredinama« u organizaciji Helsinškog odbora za ljudska prava u Srbiji, u Novom Sadu je od 24. do 26. ožujka održan seminar »Živjeti u multietničkim sredinama«, kao drugi od dva seminara, a kao prva aktivnost cijelog projekta ove godine.

OSTVARENI CILJEVI: Kao i u prethodnim školama i seminarima i na ovome su polaznici prvenstveno bili učenici srednjih škola, fakulteta, podmladak političkih partija i nevladinih udruga. Namjera organizatora, educirati mlade glede ljudskih prava, ekumenizma, tolerancije, demokracije u najširem smislu riječi, međuetničkih odnosa, razumijevanju i drugome, sudeći po evaluaciji je ostvarena, rekao je Pavel Domonji.

»Generalno, ocjene su pozitivne, polaznici su istaknuli kako su naučili nešto novo, čuli razna mišljenja i stajališta, saznali nove i drugačije aspekte istih pitanja, upoznali su nove, zanimljive ljude, te da je vladala konstruktivna atmosfera, što je nama i bio prvenstveni cilj«, kazao je Domonji. Osim toga, po njegovim riječima, bilo je i kritiziranja i primjedaba glede tema koje su neki polaznici ocijenili nedovoljno atraktivnim, te da su neki predavači bili previše akademski, i da su diskusije dugo trajale. Ipak, imajući u vidu kako je u tijeku treća godina održavanja seminara i škole demokracije, a da još uvijek ima zainteresiranih, dalo bi se zaključiti da je osnovna namjera ispunjena.

Tijekom proteklog seminara »Život u multietničkim sredinama« polaznicima su se obratili – antropolog *Aleksandar Bošković*, predsjednik Saveza vojvođanskih Mađara *József Kasza*, predsjednica Slovačkog nacionalnog vijeća *Ana Tomanova Makanova*, novinar *Mihal Ramač*, povjesničar i savjetnik u Pokrajinskom tajništvu za informacije *Kalman Kuntić*, te *Pavel Domonji* iz Helsinškog odbora za ljudska prava. Govorili su o multietničkim sredinama, o tome kakva je Vojvodina iz društvenog, političkog i medijskog aspekta, kroz ulogu medija i situacije u medijima na manjinskim jezicima.

»To su sve problemi s kojima se ovo društvo već duže vrijeme suočava i suočavat će se i dalje. Ipak, nadam se kako rješavanje problema neće biti tako dra-

stično i brutalno kako je bilo 2004. godine, nego da ćemo civiliziranije pristupiti temi multietničnosti, te da će se strasti pacificirati i da ćemo to pitanje rješavati na konstruktivniji način, koji će zadovoljiti sve ljude koji ovdje žive«, kazao je Domonji za »Hrvatsku riječ«.

ZATVORENI MEDIJI: Glede uloge manjinskih medija u multietničkim sredinama, kojoj se inače posvećuje vrlo malo pozornosti, govorio je glavni i odgovorni urednik dnevnog lista »Danas« Mihal Ramač, s više od 30 godina novinarskog iskustva i s optimističkim pogledom na svijet. Po riječima Ramača, ukoliko prelistamo

kojima otkrivamo zatvorenost izvještavanja iz većinske zajednice i zajednica drugih nacionalnih manjina. Kako kaže, i kod njih je stvar neznanja i nezainteresiranosti, a ne proračunate namjere. »Gotovo potpuno zatvaranje medija u sebe posljedica je pretpostavke uredništva manjinskih, ali i većinskih medija, kako vijesti iz drugih nacionalnih skupina ne zanimaju njihove čitatelje«, dodao je Ramač.

»Ovakvo stanje«, ističe Ramač, »intenziviralo se tijekom i nakon 90-ih, jer je za vrijeme Jugoslavije postojala jedna vlada – juča partija koja je usmjeravala novinare gdje, što, te kako izvještavati. Pri tom je

Polaznici seminara »Živjeti u multietničkim sredinama« bili su učenici srednjih škola, fakulteta, mladež političkih partija i nevladinih udruga

dnevni i ostali beogradski tisak nikako ne možemo zaključiti da se tiskaju u multietničkoj sredini, što je slučaj i s elektronskim medijima. Po njegovom mišljenju ista je situacija i u vojvođanskim medijima. Beogradski mediji glede događaja iz Vojvodine prenose vijesti iz – politike, ekonomije i velikih kulturnih događaja na osnovi kojih nikako nije moguće vidjeti multietnički sastav stanovništva Vojvodine. Stvar je u nezainteresiranosti i neznanju, kaže Ramač, dodajući kako je siguran da nisu u pitanju zle namjere.

Budući da Ramač pokraj srpskog jezika govori i slovački i rusinski, te razumije mađarski, kako je sam rekao, ima priliku steći uvid i u sadržaje manjinskih medija u

nje govala nacionalnu kulturu kroz izvještavanje o važnim događajima bilo koje nacionalne manjine u medijima na jeziku većine. Promjena ovakvog odnosa medija se ne može zakonima regulirati jer svaka redakcija ima svoju osobitu uređivačku politiku«, kaže Ramač.

Novinarskim kodeksima, kao jedinim pisanim aktima po kojima se novinari ponašaju, samo je u nekim državama djelomice uređeno pitanje izvještavanja na jezicima nacionalnih manjina i o njima. I tada se govori o tome što se ne smije, a što smije pisati s izričitom zabranom diskriminiranja po bilo kojoj osnovi. U razvijenim zemljama Zapadne Europe kodeks se strogo poštuje, redakcije sankcioniraju novina-

Rezultati natječaja Ministarstva kulture Republike Srbije za projekte manjinskih medija

TV tjednik na prvome mjestu

Ministarstvo kulture Republike Srbije objavilo je rezultate Natječaja za sufinanciranje projekata/programa u oblasti javnog informiranja na jezicima nacionalnih manjina i etničkih zajednica. Sredstva su odobrena za ukupno 39 projekata, a pojedinačni iznosi se kreću od 24.927 dinara do 450.000 dinara.

Projekt za koji je odobren najveći iznos sredstava je TV emisija na hrvatskome jeziku »TV tjednik«, koju producira NIU

»Hrvatska riječ«. Potporu tome projektu dao je Izvršni odbor HNV-a. Za taj projekt NIU »Hrvatska riječ« dobit će od Ministarstva kulture Republike Srbije 400.000 dinara, a za tehničko opremanje za emisiju »TV tjednik« YU ECO televiziji odobreno je 127.774 dinara.

Ovo je četvrta godina uzastopce kako Ministarstvo kulture Republike Srbije odobrava sredstva za potporu projekata NIU »Hrvatska riječ«.

re koji ne poštuju pravila kodeksa, kaže Ramač, dok u nas nije takav slučaj. Vojvodina, kao izrazito multietnička sredina, morala bi imati bolje informirane i educirane novinare, poručuje ovaj iskusni novinar.

»Kod nas malo novinara govori više jezika, pokraj materinog i engleskog ili njemačkog, skoro nitko ne govori jezik neke nacionalne manjine«, zaključuje Ramač, objašnjavajući da je u vrijeme prije Dru-

Moć medija je ogromna:
Ana Tomanova Mikanova

gog svjetskog rata skoro svaki stanovnik Vojvodine govorio pokraj materinog jezika još jedan, mađarski ili njemački, što je imalo za posljedicu da su se ljudi međusobno bolje poznavali. Mnogi stručnjaci danas ukazuju kako postoji veliko nepoznavanje života drugih nacionalnih manjina, s čime se slaže i Ramač i ocjenjuje kako se ta situacija neće promijeniti u dogledno vrijeme. Ramač poručuje da u 21. stoljeću, u vremenu masovnih komunikacija, nije moguće ostati zatvoren u svojim nacionalnim kolektivitetima, te će se morati i mediji otvoriti prema događajima drugih nacionalnih manjina.

JAVNI SERVIS – U FUNKCIJI GRAĐANA: RTV Novi Sad i očuvanje etnokulturalnog identiteta u vrijeme transformiranja RTV NS u javni servis svih građana Vojvodine svakako je tema koja zahtijeva više pozornosti, ne samo stručne

javnosti, već i šire, tj. samih pretplatnika koji će zahtijevati program po osobnim afinitetima, budući da će RTV NS biti financiran od sredstava Vojvodana. Glede ovog i gore navedenog, beogradski mediji posebnu pozornost posvećuju transformaciji RTS-a i pitanju raspodjele/rasprodaje nacionalne frekvencije, a ne pitanjima programa na jezicima manjina u Vojvodini. Ipak, netko se bavi pitanjem programa na jezicima nacionalnih zajednica u Vojvodini. S osamnaestogodišnjim radnim iskustvom u RTV NS, u redakciji na slovačkom jeziku, sadašnja predsjednica Slovačkog nacionalnog vijeća Ana Tomanova Mikanova je polaznicima seminara skrenula pozornost na konstantni značaj medija koji iz godine u godinu raste. Podsjetila je nazočne na utjecaj koji je isti taj RTV NS ostvarivao tijekom 90-ih kada je uspio uvjeriti gledatelje u posve drugu sliku od one realne, čime je Mikanova htjela ukazati na moć medija na formiranje javnog mnijenja i odgovornost koju mediji trebaju imati. Značaj TV NS, odnosno javnog servisa građana, leži u tome što će program pokazivati odraz događanja i života u Vojvodini, stoga će RTV NS morati ravnopravno pratiti sva dešavanja, čime će biti u funkciji građana Vojvodine i samo tako ostvariti svoj cilj. »Građani će sami tražiti od javnog servisa da zadovolji njihove potrebe, i to ne samo dnevno-informativnog sadržaja, već će javni servis morati producirati – dramski, zabavni, dječji, kulturni, sportski, edukativni program«, smatra Mikanova.

U skladu sa Zakonom o zaštiti prava nacionalnih manjina država ima obvezu stvoriti objektivne uvjete da se zakon može realizirati i sprovesti. Imajući u vidu mišljenje mnogih stručnjaka – da neznanje, loša informiranost i neupućenost u kulturu, običaje i osobitosti neke nacionalne zajednice može biti uvjet pojave tenzija i netrpeljivosti, onda se rješenje koje navodi Mikanova – da se titlaju programi nacionalnih manjina kako bi ih mogli svi razumjeti, čini kao dobro rješenje, koje je, uzgred, TV NS prakticirala prije 90-ih. Problematika nacionalnih manjina se u našem društvu stalno marginalizira, uvijek ima drugih prioriteta, što pokazuje da se od 2002. godine, od kada je usvojen Zakon o zaštiti prava nacionalnih manjina, do sada skoro ništa nije uradilo.

NEDOVOLJNO SREDSTAVA: »Trenutačno na TVNS postoje programi na jezicima skoro svih nacionalnih manjina, ali nacionalna vijeća nacionalnih manjina nisu zadovoljna tim programom«, kaže predsjednica Slovačkog nacionalnog vijeća Ana Tomanova Mikanova. »Tu situaciju ona objašnjava činjenicom da od 18 posto novca koji RTV NS dobiva iz republičkog proračuna samo jedan posto odlazi za program na jezicima nacionalnih manjina, ko-

Pogrešno zatvaranje medija u sebe:
Mihal Ramač

ji čine na radiju preko 40 posto, a na televiziji oko 21 posto ukupnog programa. Stoga se, kako možemo vidjeti na drugom programu TV NS, emitiraju najčešće prijenosi festivala i folklora bilo koje nacionalne zajednice. Pritom je odašiljač tijekom bombardiranja uništen te se program ne vidi u velikom dijelu Vojvodine«, pojašnjava Tomanova Mikanova. Osim toga Mikanova je navela još niz drugih problema kao što su – nepostojanje kadrova, loša tehnika i slično. Ona vidi kao jedno od rješenja, nakon transformiranja u javni servis, suradnju nacionalnih manjina s matičnim državama, koje umnogome mogu pomoći u razvijanju programa kroz educiranje novinara, tehničara i ostalih kadrova, koji sudjeluju u stvaranju programa. ■

Održana VIII. redovita skupština DSHV-a

Činjenjem odgovoriti zahtjevima vremena

Političko predstavljanje i razmjerna zastupljenost centralni problemi u sljedećem periodu
I dalje aktualno tzv. bunjevačko pitanje* Za učinkovitije i transparentno djelovanje*

Piše: Jasminka Dulić

Skupština Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini na svojem osmom redovitom zasjedanju u cijelosti je podržala Deklaraciju o položaju hrvatskog naroda u Vojvodini, koju je donijelo Predsjedništvo DSHV-a listopada 2005. godine. Preko 200 delegata, koji su sudjelovali u radu Skupštine, založili su se i da se u cijelosti provede propis sadržan u članku 9. Sporazuma između Srbije i Crne Gore i Republike Hrvatske kojim su se dvije države obvezale osigurati zastupljenost nacionalnih manjina u predstavničkim tijelima na svim razinama.

Skupštini, koja je održana 26. ožujka u Subotici, pokraj delegata iz svih područja i mjesnih odbora bili su nazočni i generalni konzul Republike Hrvatske u Subotici *Davor Vidiš* i konzul *Tihomir Šilović*.

IZVJEŠĆA I PLANOVI: Predsjednik DSHV-a *Petar Kuntić* podnio je izvješće o radu u protekle dvije godine. Među najvažnijim događajima istaknuo je raspravu u Europskom parlamentu u Bruxellesu 29. rujna o problemima manjinskih zajednica u Vojvodini na kojoj je sudjelovao *Josip Z. Peka-nović* te razgovore koji su vođeni s državnim vrhom domicilne i matične države o aktualnim problemima hrvatske zajednice – s ministrom SiCG za ljudska i manjinska prava *Rasimom Ljajićem*, premijerom Republike Hrvatske *Ivom Sanderom* i premijerom Republike Srbije *Vojislavom Koštunicom*. Čelništvo stranke je nakon pet godina neizlaženja stranačkog glasila ponovno pokrenulo »Glas ravnice« te je Kuntić najavio njegovo tiskanje šest puta godišnje. Financijsko izvješće podnijela je *Ivanka Čović*, a izvješće Nadzornog odbora *Ernest Mutnjaković*.

Kuntić je Skupštini predočio i plan rada koji se odnosi na rješavanje političkih pitanja, na gospodarska pitanja i investicije u infrastrukturu DSHV-a. Među 16 »najakutnijih političkih pitanja« posebice je istaknuto pitanje zastupljenosti u predstavničkim tijelima te integracija Hrvata u politički i gospodarski sustav kroz osiguranje razmjerne zastupljenosti u državnim i javnim službama na vodećim radnim mjestima u policiji, pravosudnim tijelima, državnoj upravi, školama, pošti, carinskoj službi kako u Subotici i Somboru tako i u

selima »u kojima je hrvatsko stanovništvo lišeno participiranja u ovim službama«.

Među političkim pitanjima Kuntić je najavio i poticanje demokratskih rasprava na sjednicama HNV-a i uopće razvoj demokratskih procesa u svim tijelima HNV-a, »umjesto odlučivanja pojedinaca i uskog kruga interesnih skupina«, razvijanje suradnje s drugim hrvatskim institucijama, formiranje stručnih institucija poput Hrvatskog instituta ili Lektorata za hrvatski jezik pri Učiteljskom fakultetu u Subotici, te inzistiranje na ratifikaciji odluke

tični tonovi o dosadašnjem organiziranju i radu stranke, te o odnosu između stranke i Hrvatskog nacionalnog vijeća.

Dopredsjednik stranke i predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća *Josip Z. Peka-nović* je, pozdravljajući nazočne u ime HNV-a, kazao kako je »HNV preuzeo zadaću vezanu za kulturnu autonomiju, ali teret političkog djelovanja će i dalje ostati na DSHV-u, koji i dalje ima važnu ulogu u političkom djelovanju te koji je priznat čimbenik i na razini općinske i pokrajinske vlasti. Upravo je borba u tijeku da to

Usvojena sva izvješća: izaslanici na Skupštini DSHV-a

Skupštine AP Vojvodine o uvođenju hrvatskog jezika od strane Narodne skupštine Republike Srbije.

Glede gospodarstva DSHV će poduprijeti otvaranje Hrvatske gospodarske komore za Republiku Srbiju u Subotici te povezivanje s hrvatskim gospodarstvenicima u cilju razvijanja kooperacija, ulaganja i zajedničkih nastupa na trećim tržištima. Među investicijama u infrastrukturu stranke planira se plinifikacija doma DSHV-a, unutrašnje uređenje sadašnjih prostorija doma kao i podrumskih prostora za potrebe mladeži DSHV-a.

IZBORI SLIJEDE: U raspravi koja je uslijedila nakon četrdesetominutnog filma o tzv. »bunjevačkom pitanju« čuli su se, osim prijedloga za budući rad, i samokri-

pravo dobijemo i u republičkom parlamentu, a posebno je velika odgovornost ove i iduće godine, kada se očekuju novi izbori i kada se piše novi Ustav RS, gdje je zatraženo da se uključe i predstavnici APV i predstavnici nacionalnih manjina«. Dopredsjednik stranke *Dorđe Čović* se založio za aktivan udio u procesu daljnje demokratizacije i decentralizacije zemlje, kao i u procesu stabilizacije i pridruživanja. »Ne možemo samo gledati što ćemo dobiti nego što ćemo i pružiti, ne možemo očekivati da će drugi rješavati naše probleme već svakom problemu trebamo temeljito pristupiti.« Aktualni problemi su, prema Čovićevu mišljenju, položaj hrvatske zajednice, budući Ustav, provođenje kulturne autonomije, osiguranje redovite

naklade stranačkog glasila, transparentan rad i provođenje plana i programa, ali »pitanje ne smije biti kada već kako, i u tom cilju treba biti intenziviran dvosmjerni dijalog s domicilnom državom«.

Prijavljivanje izaslanika na Skupštini

SAMOKRITIČNI TONOVI: Deklarirana manjinska i demokratska prava su okvir i temelj djelovanja stranke, ali ne postoje nikakve sankcije za tijela vlasti koji ih ne poštuju te otuda »proizlazi apsurd da po slovu zakona imamo praktički sve, a u praksi dobar dio naših sunarodnjaka ne smije se niti javno očitovati o svome hrvatskom podrijetlu«, kazao je predsjednik novoosnovane MO Vrbas *Dragan Jurakić*.

»Isprike i opravdanja za neuspjeh u okupljanju, organiziranju i djelovanju ne znače ništa, ne vrijede ništa i ne trebaju nikome. Tijekom sljedećih dana, tjedana, mjeseci i godina potrebna nam je jedino i samo učinkovitost. Ako je donedavno i bilo dovoljno samo registrirati mjesni odbor, zahtjev vremena otišao je znatno dalje i pravo pitanje glasi – što je učinjeno i što se čini više ili bolje nego prije? Moj apel je da u budućnosti zaboravimo na isprike i opravdanja u radu, moramo i sami mijenjati svoj mentalitet. Imamo potencijala, imamo i kvalitete, ali ih trebamo pokazati na obostrano zadovoljstvo«, poručio je Jurakić, dodavši da sve bolji položaj Republike Hrvatske u međunarodnim okvirima, ali i u javnosti domicilne države, tome ide u prilog.

Član Predsjedništva stranke *Dužo Runje* je kazao kako u hrvatskoj zajednici »ne teče baš med i mlijeko«, već da je ona »bremenita mnogim problemima, a država u kojoj obitavamo ne daje puno, nego samo ono što mora i na žličicu, mukotrpno i sporo. Zadaće DSHV-a su dugoročne, ciljevi jasni i veliki i nemoguće ih je ostvari-

ti za kratko vrijeme. Ne kažem da DSHV nije činio sve što je u njegovoj moći da se ti ciljevi ostvare, ali moramo biti jasniji, transparentniji i učinkovitiji da bi svoju zadaću ostvarili«.

On je istaknuo kako je najveća slabost zajednice to da dvije najznačajnije institucije dijele narod »tko je za jednoga, a tko je za drugoga« te da »ako ostanemo zatvoreni i začahureni u slavodobitnosti kako smo jedni druge uspjeli nadigrati i predriblati, mislim da smo učinili međvedu uslugu zajednici i ljudima«.

GOSPODARSTVO: *Mato Matarić* iz Sombora je istaknuo kako najveći značaj

ima prave ljude na pravim mjestima, a ne da daje podršku svojim kadrovima u višim tijelima bjanko, ne provjeravajući vjerodostojnost prijedloga. On se kritički osvrnuo na preklapanje funkcija kod nekih ljudi, zbog čega dolazi do sukoba interesa, te na neusuglašenost stavova i mišljenja odnosno nedostatak zajedničke platforme DSHV-a i HNV-a prigodom velikih, medijski pokrivenih nastupa.

Član Predsjedništva iz Sombora *Joza Kolar* založio se za osnivanje stranačkih domova u mjestima gdje postoji područna kao i za osnutak mjesnih organizacija na terenu gdje živi hrvatski živalj, osobito u Srijemu. On je istaknuo i težak ekonomski položaj poljoprivrednika te veliki potencijal hrvatskih tvrtki koje ulažu u Vojvodini. Na kraju je Kolar ukazao na nedovoljnu samokritičnost u izvještajima, te se osvrnuo na odnos prema koalicijskim partnerima.

»Kao stranka koja djeluje u našem narodu najviše i s našim sugrađanima susjedi- ma bez obzira na nacionalnost trebamo svoje interese pokazati, da imamo na to pravo na temelju zakona, ali ponekad našeg koalicijskog partnera znamo izigrati ili ga nazvati našim neprijateljem, a kao mala politička stranka na to nemamo pravo, već kroz razgovor trebamo doći do dobrog dogovora«, rekao je Kolar. On je također upozorio kako ne treba odmah pokretati smjene onih s čijim se mišljenjem ili stavom u određenom momentu ne slažemo.

Na kraju je predsjedajući Skupštine *Jošip Gabrić* još jednom istaknuo kako je

Zaključci Skupštine

U zaključcima koje je Skupština usvojila iznosi se i očekivanje da će tzv. bunjevačko pitanje biti stavljeno na dnevni red sljedeće sjednice međuvladinog Mješovitog odbora kao i da će matična država u vezi ovog pitanja uzeti aktivniju ulogu.

Osim toga Skupština je izrazila nezadovoljstvo zbog sporosti nadležnih tijela u Republici Hrvatskoj oko rješavanja zahtjeva za državljanstvo Hrvata koji imaju prebivalište na teritoriju SiCG, navodeći kako ova tijela zanemaruju činjenicu da nakon 1965. godine ne postoje javne isprave na teritoriju SiCG koje sadržavaju podatak o nacionalnoj pripadnosti.

Skupština je izrazila i želju da izbori za Hrvatsko nacionalno vijeće na jesen budu obavljani tako da se u Vijeću nađu oni Hrvati koji će tu zadaću obaviti na najbolji mogući način i da u svezi s tim sve hrvatske institucije i organizacije moraju imati jedinstveni organizacijski odbor radi izvođenja ovako važne zadaće.

za stranku imaju budući lokalni izbori, dok u zajednici u cjelini tri stupa jesu – politika, kultura i Crkva te da nadležne institucije trebaju raditi – svatko na svome poslu bez velikog preplitanja ingerencija. On se založio za izdvajanje sektora gospodarstva iz HNV-a, obrazlažući da to nije u nadležnosti ove institucije (već kultura, obrazovanje i informiranje) i za vraćanje u gospodarski odjel DSHV-a, a što je i usvojeno. Istaknuo je i kako je važno da DSHV

središnje pitanje pozitivna diskriminacija, kako bi Hrvati imali svojega predstavnika u parlamentu, a što je i Sporazumom između dviju država zagarantirano, te je poručio kako je uvjeren da će se u nastojanjima da se to ostvari uspjati.

Delegati su pri kraju sjednice usvojili izvješće o radu, financijsko i izvješće Nadzornog odbora, prijedlog programa za sljedeći period kao i zaključke Skupštine.

Konferencija o poduzetništvu

Mogućnosti lokalnog održivog razvoja

Stvaranje mogućnosti i povoljnijeg ambijenta za investicije, novo zapošljavanje, edukaciju mladih, razvoj malih i srednjih poduzeća i mikro-kreditnih aranžmana

U organizaciji Agencije lokalne demokracije (ALD) Subotica i Business Innovation Programom Norveške na Otvorenom sveučilištu održana je 21. i 22. ožujka konferencija na temu »Potencijali i izazovi lokalnog održivog razvoja Općine Subotica«. Skup je imao za cilj sagledavanje mogućnosti i povoljnijeg ambijenta za investicije, novo zapošljavanje, edukaciju mladih, razvoj malih i srednjih poduzeća tj. mikro-kreditnih aranžmana. Tijekom konferencije, predstavljeni su pojedini primjeri uspješne prakse, kako u Subotici, tako i u drugim općinama Republike Srbije.

U ime predsjednika Općine, Géze Kucsere, konferenciju su otvorili općinski menadžer Duško Guslov i član SO Subotica, član ALD-a, Imre Kern. O lokalnom tj. regionalnom razvoju politike, govorio je član Općinskog vijeća zadužen za gospodarstvo i turizam Branko Francišковиć i član Općinskog vijeća zadužen za međunarodnu regionalnu suradnju Dejan Zvekić, koji je predložio buduće planove promidžbe grada. U drugom dijelu okruglog stola, direktor filijale Nacionalne službe za zapošljavanje Subotica Duško Torbica, obrazložio je čimbenike koji utječu na nezaposlenost, kao i aktivnosti glede mogućnosti zapošljavanja.

PRIMJERI IZ PRAKSE: U srijedu je na konferenciji nastavljen rad edukacijom za poduzetništvo i mikrolinije, kao podrška lokalnom ekonomskom razvoju. »Business Innovation Programme« predstavio je njen generalni direk-

tor iz Norveške, Jon Steinar Ostgard, koji je raznim programima u posljednjih nekoliko godina aktivno pomagao razvoju poduzetništva na području Istočne Europe, a sada svoj interes nalazi u pojedinim općinama Srbije. Norveški program »BTV Co-operation«, prezentirao je njen konzultant

ma, govorila je predstavnic »Femine Creative Subotica« Ruža Rudić Vranić. Mnogobrojne programe Nacionalne službe za zapošljavanje, filijale Subotica, istaknula je Dragana Stepanović, a rad Pokrajinskog fonda za razvoj i natječaje za poljoprivrednike predstavila je Simonida Pavićević.

zajednički dijalog predstavnika Općine, javnog i civilnog sektora. Vrlo često svjedoci smo nedostatka suradnje i nedostatka informacija. U radu konferencije iznijeto je mnoštvo podataka, analizirani su efekti i rezultati pojedinačnih napora, koji su se ostvarivali na različitim razinama. Tu mislim na

Stvoriti klimu za razvoj poduzetništva: konferencija na Otvorenom sveučilištu u Subotici

Bjarne Stabak, koji je opisao sustav školstva i omladinsko poduzetništvo u Norveškoj. Na trećem okruglom stolu predstavila se Regionalna gospodarska komora Subotica, Regionalna agencija za razvoj malih i srednjih poduzeća iz Subotice te ispred Ženskog poduzetništva privredne komore Niš Marija Nikolić.

Na četvrtom okruglom stolu na temu »Lokalne inicijative – primjeri iz prakse« Verona Molnar je ispred »Otvorenih perspektiva Subotica« predstavila edukacije za žensko poduzetništvo tj. rezultate tog programa, provedenog prošle godine u Subotici. O strategiji lokalnog održivog razvoja i njenim izazovima i perspektiva-

RAZVIJANJE PODUZETNIŠTVA: Rezultate obuke izrade biznis planova i osnova poduzetništva provedene ispred Agencije za lokalnu demokraciju Subotica iznijela je Olga Perušić. Uslijedilo je predstavljanje farme organske poljoprivrede Josipa Mamužića, kao pozitivnog primjera poduzetništva. Lászlo Veréb je i ispred Jugoslavenskog udruženja mađarskih inženjera i arhitekata pozdravio ovaj skup, nakon čega je uslijedila evaluacija dvodnevne konferencije.

»Cilj konferencije je svakako bio integrirati aktivnosti i stvoriti jednu povoljnu klimu i mogućnosti za razvoj poduzetništva, tako je prvi korak bio

informacije s konferencije u Kanu, gdje je boravilo subotičko izaslanstvo na čelu sa Dejanom Zvekićem, preko projekata koji su se održavali na području Srbije, pa do predstavljanja poticajnih programa Norveških institucija, sve do uspješnog primjera samostalnog poljoprivrednika Josipa Mamužića. Sastaviti sve ove priče nije bilo lako, a zatečeni smo nizom efekata koji se na taj način ostvaruju. Slijedi nam daljnje razvijanje poduzetništva, a konferencija je pokazala kako mi to možemo dijelom naučiti i od kolega iz Norveške«, zaključak je izaslanika iz Subotice iz Agencije za lokalnu demokraciju Stanke Parać.

N. S.

Književna večer o djelu Ilije Okrugića

»Srijemac« i »Šokica« ponovno u Zemunu

Književna večer je održana u organizaciji ZHZ »Zemuna« O djelu Ilije Okrugića govorili su msgr. Marko Kljajić i Jasna Melvinger* Književna večer bila je povod i za mnoga susretanja i razgovore o aktualnim problemima hrvatske zajednice u Zemunu i Srijemu*

U ponedjeljak, 27. ožujka 2006. godine, u (pre)skromnim prostorijama Zajednice Hrvata Zemuna, Knjižnici i čitaonici »Ilija Okrugić«, održana je književna večer čija je tema ponovno bio znameniti srijemski svećenik, pjesnik i skladatelj, po kojemu ova jedina hrvatska udruga koja djeluje na teritoriju grada Beograda i nosi ime. U dvorani koja je bila ispunjena do posljednjeg mjesta (što i nije teško, obzirom na veličinu), službeni dio započeo je dvjema pjesmama iz skladateljskog Okrugićevog opusa, što su ih izveli Ivica Figl na orguljama i vokalni solist Bojan Vidas.

msgr. Marko Kljajić

Zatim je o ovom briljantnom hrvatskom katoličkom svećeniku, govorio msgr. Marko Kljajić, sadašnji novobeogradski, a nekadašnji petrovaradinski župnik i supravitelj Svetišta Majke Božje Sniježne na Tekijama, u kojem se i nalazi vječno počivalište znamenitog srijemskog sina, Ilije Okrugića-Srijemca, rođenog u Srijemskim Karlovcima. Da će istraživanje Okrugićeva djela, prije svega raščlambom njegove bogate ostavštine, biti vrlo ozbiljan segment djelovanja zemunske udruge i po jedinim hrvatskih intelektualaca, pokazalo je i izlaganje Marka Kljajića.

EDUKACIJSKI ZNAČAJ MANIFESTACIJE: Ovaj vrsni pripovjedač i kroničar, čovjek koji je rado viđen u svim srijemskim mjestima ponajprije zbog toga što je hrabro svjedočio o srijemskoj Golgoti u

vrijeme posljednjih surovih progona hrvatskog puka, nadahnuto je govorio iz svećeničkog kuta o Iliji Okrugiću-Srijemcu, opatu Svetog Dimitrija, kako su ga njegovi suvremenici nazivali. Pozornost s kojom su nazočni posjetitelji pratili Kljajićevo izlaganje, samo je potvrdila koliko su u Srijemu potrebne manifestacije ovoga tipa, koje imaju visoki umjetnički, ali prije svega edukacijski značaj. Jedan dio Kljajićeve izlaganja objavljen je u njegovoj posljednjoj tiskanoj knjizi »Sveti Juraj u Petrovaradinu«, koja je naišla na oduševljenje čitatelja kako u Vojvodini, tako i u Hrvatskoj, pa se nestrpljivo očekuje što će novo zablistati iz Kljajićeve pera.

Ništa manje nadahnuto bilo je i izlaganje petrovaradinske književnice i profesorice Jasne Melvinger koja je, sa stajališta vrsne poznavateljice Okrugićeva djela, govorila o »Šokici«, najizvođenijem Okrugićevom dramskom djelu, koje je podjednako oduševljavalo publiku u Beogradu i Novom Sadu. Teme obrađene u »Šokici«, po riječima Jasne Melvinger, aktualne su i danas, poglavito u Srijemu u kojemu su se stoljećima miješale mnoge kulture, a ponajviše hrvatska i srpska. Slušatelji su mogli zamijetiti stanovitu zanesenost poznate srijemske spisateljice likovima iz Okrugićeva djela, što je na nazočne ostavilo snažan dojam i pridonijelo oduševljenom pljesku na nagovještaj ponovnog postavljanja »Šokice« na kazališne daske, kao dio redovitih aktivnosti zemunske udruge.

Akademski dio književne večeri bio je protkan glazbom. Gostima se najprije predstavila mlada i talentirana violinistkinja Ana Marija Vučić jednom Bachovom skladbom, a onda i tamburaši iz Golubina ca pod ravnanjem Ilije Žarkovića, barda srijemske tamburaške glazbe, izvodeći vlastite skladbe, djela iz Okrugićeva opusa, te popularne tamburaške brojeve tipične za jedan dio vojvođanskog kulturnog prostora.

RAZVIJANJE SURADNJE: Književna večer bila je povod i za mnoga susretanja, što su ih domaćini upriličili svojim gostima, među kojima su bili: Silvio Jergović,

voditelj HMI podružnice Vukovar; Martin Božanić, zamjenik saborskog zastupnika i načelnika općine Nijemci Ivica Klema; Vladimir Bošnjak, dopredsjednik HNV-a za Srijem; Slobodan Karanović, predstavnik ministarstva za manjinska i ljudska prava državne zajednice SiCG; preč. Jozo Duspára, zemunski župnik i dekan; Petko Vojnić Purčar, književnik, te Mato Groznica, vijećnik HNV-a.

Ovu lijepu večer gosti iz Hrvatske iskoristili su za upoznavanje sa aktualnim problemima hrvatske zajednice u Zemunu i Srijemu, te za konkretne dogovore glede budućih aktivnosti na razvijanju suradnje među institucijama iz Hrvatske i SiCG, koje bi u znatnijoj mjeri pridonosile opstojnosti hrvatskog puka u najistočnijoj regiji hrvatskog povijesnog prostora.

Jasna Melvinger

Domaćin i voditelj ove manifestacije, predsjednik Zajednice Hrvata Zemuna, Knjižnici i čitaonice »Ilija Okrugić«, Stipe Ercegović, ponovno se pokazao kao sposoban organizator, te kao čovjek sa jasnim predodžbama o tome u kom bi smjeru trebalo razvijati daljnje aktivnosti zemunskih Hrvata. Projekti planirani za tekuću godinu uistinu su ambiciozni i predstavljaju kvalitativni pomak u odnosu na dosadašnju produkciju što se je mogla vidjeti u Srijemu. Ostaje da vidimo hoće li se ovi projekti i realizirati, budući je kronični nedostatak novca tomu najveća prepreka.

J. J.

dr. sc. Vlatko Rukavina, autor knjiga o srijemskim Hrvatima

Sačuvati kulturnu baštinu

*Mnogo je Hrvata otišlo iz Zemuna i cijeloga Srijema u Hrvatsku, a svake se godine za Valentinovo okupljamo u Zagrebu * Već više od tri godine djeluje Zajednica Hrvata Zemuna »Ilija Okrugić«**

U Zemunu su živjeli i stvarali mnogi znameniti Hrvati, o čemu pišem u svojim knjigama

Intervju vodio: Slavko Žebić

Po rođenju Panonac, po zavičaju Srijemac, dr. Vlatko Rukavina zaljubljen je u Zemun. Rođen je u Velikom Bečkereku, osnovnu školu završio u Zemunu, srednju u Šapcu, Poljoprivredni fakultet u Novom Sadu, magistrirao je na Tehnološkom fakultetu u Novom Sadu, a doktorirao na Biotehničkom fakultetu u Zagrebu. Radio je više od 30 godina u »Galenici« u Zemunu, i u to je vrijeme podignuto šest kapitalnih objekata u kojima je posao našlo više od pet stotina radnika. Pet je godina predavao na sveučilištu u Zemunu i Osijeku. Autor je dvadesetak znanstvenih i stručnih radova, za koje je često bio nagrađivan. Imenovan je za počasnog konzula Republike Šri Lanke u Republici Hrvatskoj.

Kroz dugi niz godina sudjelovao je u gospodarskom, znanstvenom, kulturnom i sportskom životu Zemuna, a posebice su ga zanimala kulturna i povijesna zbivanja u gradu i u Srijemu. Sakupljajući tijekom godina razne materijale i podatke, promatrajući prošlost i sadašnjost Zemuna i Srijema, autor je četiriju knjiga, u kojima vrednuje doprinos Hrvata Zemunu i Srijemu općenito.

HR: Srijem je uvijek nekako bio na udaru tuđina. Čini li se i Vama tako?

Većina ljudi zaljubljena je u svoje bližnje, u svoju suprugu, u svoju djecu, u svoju draganu, a mi Zemunci, za sebe volim reći da sam Zemunac unatoč činjenici što sam rođen u Velikom Bečkereku, zaljubljeni smo još i u svoj Zemun, lijepu srijemsku varoš na Dunavu koju iznimno volimo. Tko je jednom kročio u ovaj prelijepi grad, taj mora znati da njegove čari općine Zemunce i mnoge koji su u njemu barem boravili, pa i putnike namjernike. Prije svega ona austrougarska uglađenost, barokna i secesijska pročelja, milenijska kula Janka Sibinjanina na brdu Gardošu, stari park s romaničkim i baroknim crkva-

ma, Kalvarija, Kej i onaj naš Lido – Vencija na Dunavu, a u središtu grada crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije u kojoj je biskup Strossmayer za kapelana zaredio našega Iliju Okrugića. I još nešto, u nas Zemunaca vrlo je razvijena svijest o multietničnosti i multikulturalnosti, pa je naše geslo »živi svoj život i pusti i druge da žive, voli svoje ali poštuje i ne mrzi tuđe«.

HR: Osnovali ste udrugu Zemunaca u Zagrebu i okupljate se uvijek za Valentinovo, te svjedočite o opstojnosti Hrvata na tom vječitom hrvatskom tlu.

U pravu ste zaljubljen sam u Srijem, ali ljubav može biti iracionalna, zato smo se organizirali, da bi se uzajamno pomagali i ne samo to već kako bismo obnovili i sačuvali našu kulturnu baštinu. Vidite, u vremenu kada je u čitavom Srijemu pa i Zemunu bilo teško reći da si Hrvat, mnogo je naših Hrvata otišlo i iz Srijema i iz Zemuna, kažu, čak više od 40 tisuća. Naših je ljudi najviše u Zagrebu i okolici, mada nas ima i diljem Dalmacije, Istre, pa i u Slavoniji. Bio je to razlog da osnujemo udrugu, da se okupimo i funkcioniramo, a za Valentinovo se uvijek sastajemo da se sjetimo našeg lijepog Zemuna.

HR: Što je sa Zajednicom Hrvata u Zemunu?

Morate znati da je Zemun stari hrvatski grad na Dunavu u kojemu su Hrvati još od stoljeća sedmog a da je prije I. svjetskog rata 1914. godine Zemun imao 70 posto Hrvata. No nažalost, stvari su se poslije tako razvijale da je broj Hrvata danas u Zemunu, pa i u čitavom Srijemu, doveden na razinu manjinskog naroda. U Zemunu su tijekom stoljeća postojale brojne hrvatske institucije, i mi smo željeli obnoviti barem neke. Ipak, vremena jednostavno nisu bila za to, sve dok i kod naših susjeda nisu počeli puhati demokratski vjetrovi. Mi smo imali sve pripremljeno, ali smo morali čekati, i dočekali smo, pa je Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Sr-

bije, odjel za upravne poslove, 13. siječnja 2003. godine izdao rješenje kojim se pod rednim brojem 547 upisuje Zajednica Hrvata Zemuna »Ilija Okrugić«. Ako prostor dozvoljava, ja bih spomenuo neke naše ljude koji su bili organizatori i osnivači ove zajednice, a to su: *dr. Zvonko Sajfert, dr. Zvonimir Bandić, dr. Vladimir Goja, mr. Matijeta Mikelić, Dujo Erceg, Vladislav Sarić, Ante Lelas, Božo Vranić, Nikola Lelas* i moja malenkost.

HR: Osnovali ste i Knjižnicu i čitaonicu i njoj nadjenuli ime znamenitog Srijemca, Ilije Okrugića, ili kako Vi to volite reći, obnovili ste rad ove hrvatske institucije, koja je i ranije djelovala u Zemunu?

Teškom smo mukom, poslije 60 godina, za vrijeme mandata pokojnog srbijanskog premijera *Zorana Đinđića*, osnovali i registrirali Zajednicu Hrvata Zemuna – Knjižnicu i čitaonicu »Ilija Okrugić«. Nakon punih 60 godina, ponovno imamo hrvatsku instituciju u Zemunu. Vidite, Zemun je imao knjižnicu još davne 1861. godine, kada je tadašnji sabornik *Mato Ivić*, osnovao prvu ratarsku knjižnicu, koja je poslije prerasla u kulturno društvo »Odjek«, a godine 1925. »Odjek« i »Rodoljub« se ujedinjuju u KUD »Tomislav«, koji je aktivno radio i stvarao sve do 1944. godine. Zato je nadnevak 11. lipnja 2003. godine bio izniman događaj za nas Zemunce, jer smo se okupili na otvaranju, da tako kažem, obnovljene Knjižnice i čitaonice kojoj smo dali ime našeg istaknutog Srijemca Ilije Okrugića. Prostor smo dobili od župnika i dekana zemunskog *mr. Antuna Kolarevića*. Tada smo počeli s 50 članova i 1500 knjiga, a danas se broj članova već utrostručio, a broj knjiga udvostručio. I danas Zemunci tu dolaze na posudbu knjiga, čitanje hrvatskoga tiska i gledanje hrvatske televizije, uzdignute glave.

HR: Svjedok ste toga vremena i događaja, pišete o tome. Kako Vam to sada izgleda s distance od nekih 15 godina, ili možda manje, jer je demokracija zakucala na vrata Srbije nešto poslije. Neki to vežu i s demokratskim promjenama u 2000. godini?

Svjedočio sam svim tim događanjima i o tome sam pisao u tri moje knjige, »Zemun i Hrvati«, »Hrvati – stvaraoci u Zemunu« i »Srijemski i podunavski biseri«, pa i u ovoj četvrtoj, »Zemun i Zemunci u riječi i slici«. Sretao sam te naše ljude koji su bili uplašeni za obitelj, za posao, za egzistenciju, pa i za goli život, ako baš hoćete. Vidite, o tome je teško pisati, to je teško i riječima iskazati, to može shvatiti samo onaj tko je taj užas proživio. Sada, 15 godina poslije, stanje se jeste promijenilo na bolje, ljudima se vraća samopouzdanje,

ljudi se komotnije osjećaju, pa se i lakše diše, kako se to popularno kaže. Ali, da se ne zavaravamo, stanje je i dalje teško, teško je doći do posla, a i kada ga ima plaće su male. Općenito gledano, prilično je teško i vjerojatno će tako biti još neko vrijeme.

HR: Srijemci su stradali, Zemunci su stradali, ljudi su ostali uplašeni, posebice u sredinama u kojima je na vlasti bila, a negdje je još i

sada Srpska radikalna stranka. Kako Vi to komentirate?

Nažalost, čast izuzecima, teško se navike mijenjaju i poslije 15 godina. Vidite, i danas je u Zemunu na vlasti Srpska radikalna stranka, a mnogim je Hrvatima u Zemunu bilo najteže upravo u vrijeme kada je ta stranka došla na vlast u Zemunu a za gradonačelnika izabran njihov čelnik, *Vojislav Šešelj*, koji je danas u Haagu. Poma-ka ima, ne treba griješiti dušu, ali još dugo

će Hrvatima i u Zemunu, i u čitavom Srijemu, biti itekako teško. Kao što vam je poznato, u Zemunu je središte radikalizma i ljudi su još uvijek uplašeni.

HR: Na jednome mjestu govori-te kako Vam je urednik predlagao da posložite i sistematizirate svoj uradak u dijelu koji je izgledao kaotično, no, vi ste to odbili uz obrazloženje da je i stanje u Zemunu i u Srijemu kaotično, od urbanističkog do političkog kaosa. Kako je danas Hrvatima u Zemunu i u Srijemu?

Da, urednik je predlagao promjene. Međutim, upravo kako sam pisao takvo je stanje tada bilo. Sada su ponovno radikalni na vlasti u Zemunu gdje im je i središnjica, iako im je šef u Haagu zajedno s glavnim organizatorom Jogurt revolucije. Hrvati i danas nemaju svoja glasila, svoje predstavnike u vlasti, nisu im vraćeni objekti, a to je daleko od europskih standarda kojega tamo imaju nacionalne manjine. Recimo samo jedan primjer, u Zemunu je samostan sestara sv. Vinka Paulskog, više od stotinu godina, a sestre su zdušno, i bez naknade radile u zemunskoj bolnici koja je podignuta 1891. godine. Sredstvima, koja nisu uplaćivana sestrama na ime plaća, bolnica je dograđivana i osuvremenjivana, tako da je to bio jedan od bolje opremljenih zdravstvenih objekata sve do II. svjetskog rata. Nakon rata, bolnica je oduzeta, nacionalizirana, a sestrama je zabranjen rad u bolnici. Nakon 1990. godine, podmeću im dinamit i eksplozivne naprave i žele ih otjerati iz Zemuna, samo zato, jer nisu tražile povrat zgrade, već da se na zgradi istakne spomen ploča i da se javnosti priopći kako su to gradili i da su tu radile časne sestre.

HR: Vratimo se našem Srijemcu, Iliji Okrugiću. Inicirali ste znanstveni skup i nazvali ga »Dani Ilije Okrugića« a prvi je takav održan 20. i 21. svibnja prošle godine u Zemunu?

U Zemunu su živjeli i stvarali mnogi znameniti Hrvati, o čemu također pišem u mojim knjigama, a među inima i Ilija Okrugić Srijemac, rodom iz Srijemskih Karlovaca, čiji korijeni potječu iz Morovića. Pjesnik i književnik, glazbenik i pučki dramatičar, teolog i svećenik, imao je tu čast da ga za svećenika zaredi netom zaređeni biskup Josip Juraj Strossmayer i nedugo zatim postavi ga za kapelana u župi Uznesenja Blažene Djevice Marije u Zemunu. Ilija je volio Zemun, Zemunci su voljeli Iliju, pa su ga od milja zvali biskupom Donjega

Srijema, a on im se odužio divnom pjesmom »Oj Zemune, na grani limune«. Puno je toga što je Ilija Okrugić ostavio iza sebe, no, puno je toga neistraženo i pada pomalo u zaborav, pa smo odlučili odužiti se ovome znamenitome Srijemcu, čije su pjesme pjevane po svatovima i po bircuzima, Za jedan časak radosti, U našem lijepo ti je Srijemu, Milkina kuća na kraju, a da ni naručitelji pjesme, pa niti glazbenici često i nisu znali čiji je to uradak. Zato smo i knjižnici i čitaonici nadjenuli njegovo ime, a zato smo i započeli znanstveno

strane ličnosti.

HR: Obilježili ste i boravak hrvatskih velikana u Zemunu, poput, bana Josipa Jelačića, Srijemca iz Petrovaradina?

Da, ban Josip Jelačić, podrijetlom je iz Petrovaradina, dično je ime našeg Srijema i hrvatskog roda. Boravio je i u Zemunu, pa smo smatrali da trebamo obilježiti 200. obljetnicu njegova rođenja, što smo i učinili 2001. godine. Ostatak smo upamćen kao ujedinitelj hrvatskih zemalja i Hrvata i kao čovjek koji je odbio ponudu da trguje Hrvatskom. Suviše je bio pošten, častan i plemenit da bi se u to upustio.

HR: Mnogi su znameniti Hrvati boravili u Zemunu, ali to nije ostalo nezabilježeno. Pišete o tome u Vašoj knjizi »Hrvati stvaraoci u Zemunu«. Recite nešto o tome?

Mnogim je znamenitim Hrvatima Zemun bio inspiracija za stvaranje svojih djela, to sam pokušao objasniti. Plašim se, recimo, koga uzeti za primjer, a da ne učinim nepravdu prema drugima. Evo, Iliju smo već spominjali, pa recimo Matoša, našega Srijemca iz Tovarnika, zatim pjesničkoga barda koji je nastavljao matoševe linije Tina Ujevića i njegovu »Svakidašnju jadikovku«, nastalu u Zemunu, pa Gustava Krkleca i čitav opus pjesama posvećen Dunavu i Zemunu iz razdoblja od 1941. do 1946. godine. Da ne izostavim Miroslava Krležu, koji je tu istina bio u zatvoru, pa Živka Bertića, rodom iz Kukujevac, odvjetnika i književnika. Ali nisu samo književnici boravili u Zemunu, tu su i znanstvenici Josip Pančić, političari Stjepan Radić, teolozi, J. J. Strossmayer i mnogi drugi. Vjerujem kako sam dosta toga propustio ali doći će novi ljudi i dopuniti što sam izostavio.

HR: Kada smo već kod Vaših knjiga, vaš prvijenac je, ako se ne varam, »Zemun i Hrvati«. Otкуда znanstvenik bio-tehnološke struke da se bavi povijesnim temama i to vrlo uspješno, jer ono što pišete nije samo suhoparno nabranje podataka o Zemunu i o Srijemu, već ste tim podacima udahnuili dušu, pa je tekst čitak i pitak i doista je prilog zemunskoj kulturi?

Svatko ima svoj hobi, svoju ljubav. Mnogi povjesničari, profesionalci iz raznih razloga nisu se bavili tom tematikom. Smatrao sam da netko to treba uraditi, radi budućih generacija. Koliko je to uspješno prepuštam javnosti, medijima pa i Vama, kao Srijemcu od pera, da procijenite.

HR: Vaša treća knjiga naslovljena je kao »Srijemski

istraživanje njegova života i djela te prošle godine održali prve »Dane Ilije Okrugića« u Zemunu. Zato smo i održali znanstveni skup kako bismo rehabilitirali i prezentirali hrvatskoj javnosti ovog svestranog Srijemca.

HR: Kanite li nastaviti s rasvjetljavanjem života i djela Ilije Okrugića? Iduće se godine navršava 180. obljetnica od rođenja i 110. obljetnica od smrti ovog Vašeg zemljaka. Kako ćete to obilježiti?

Dani Ilije Okrugića trebali bi prijeći u tradiciju, a već iduće, 2007. godine, povodom 180. godišnjice rođenja i 110. godina od smrti, organizirat ćemo drugi znanstveni skup, pozvati znanstvenike i druge kulturne djelatnike, pa i naše Srijemce, da prido-nesu daljnjem rasvjetljavanju njegove sve-

i podunavski biseri« izišla je iz tiska 2001. godine, u kojoj na krilima povijesti obilaze srijemsko Podunavlje, od Iloka do Zemuna, osvrćući se na Sarengrad, Banoštor, Slankamen, Kamenicu, Srijemske Karlovce, Petrovaradin, pa i Mitrovicu?

To je moj pokušaj da obilazeći sva ta značajna srijemska mjesta, opišem povijesne činjenice tijekom stoljeća, ali i hrvatske velikane koji su u njima rođeni, ili su u njima boravili i stvarali. To je i moj skromni pokušaj da ispravim vjekovnu nepravdu, jer srpski su autori pišući o tim događanjima i ličnostima veličali Srbe, mađarski su autori veličali Mađare, dok su naše znamenite ličnosti ostale zapostavljene, ili je o njima rijetko i stidljivo pisano. Drago mi je da je ovo štivo naišlo na zanimanje kod naših Srijemaca, no, opetovano ponavljam, bez pretenzija da budem sveobuhvatan, ali se iskreno nadam, da će ova, i druge moje knjige moći poslužiti mlađim ljudima koji se ovom materijom budu bavili, barem kao nekakvo polazište

HR: Predstavili smo i Vašu četvrtu knjigu, a to je ustvari zbornik radova s prvoga znanstvenog skupa posvećenog Iliji Okrugiću. U drugom dijelu govorite o Zemunu i Zemuncima u riječi i slici. U trećem je dijelu osvrt na promocije knjiga i izložbe o Zemunu, zatim ocjene i kritike u tisku.

Da, takozvani trodijelni uradak, jer je logično da jedan znanstveni skup završi izdavanjem zbornika radova. Mislio sam da je prijeko potrebno objaviti te radove i našoj javnosti priopćiti što su to župnik i dekan zemunski mr. Antun Kolarević, naša Srijemica iz Petrovaradina dr. Jasna Melvinger, prof. Jasna Ivančić... Iz Leksikografskog zavoda u Zagrebu su prof. Ružica Černi, iz Muzeja grada Iloka prof. Josip Škvorc iz Zagreba, dr. Šimun Jurišić sa sveučilišta u Zadru te moja malenkost, rekli o našem znamenitom Srijemcu Iliji Okrugiću, rasvjetljavali dio po dio iz života i rada, te opsežnoga opusa ovoga književnika i pjesnika, svećenika i glazbenika. Onda sam tomu pridodao još i to što mi Zemunci sve činimo i radimo, a u trećemu dijelu, ocjene i kritike u tisku s predstavljanja mojih knjiga, tradicionalnoga okupljanja Zemunaca u Zagrebu i Zemunu, te sa izložbi slika moga prijatelja Dragana Rumenčića.

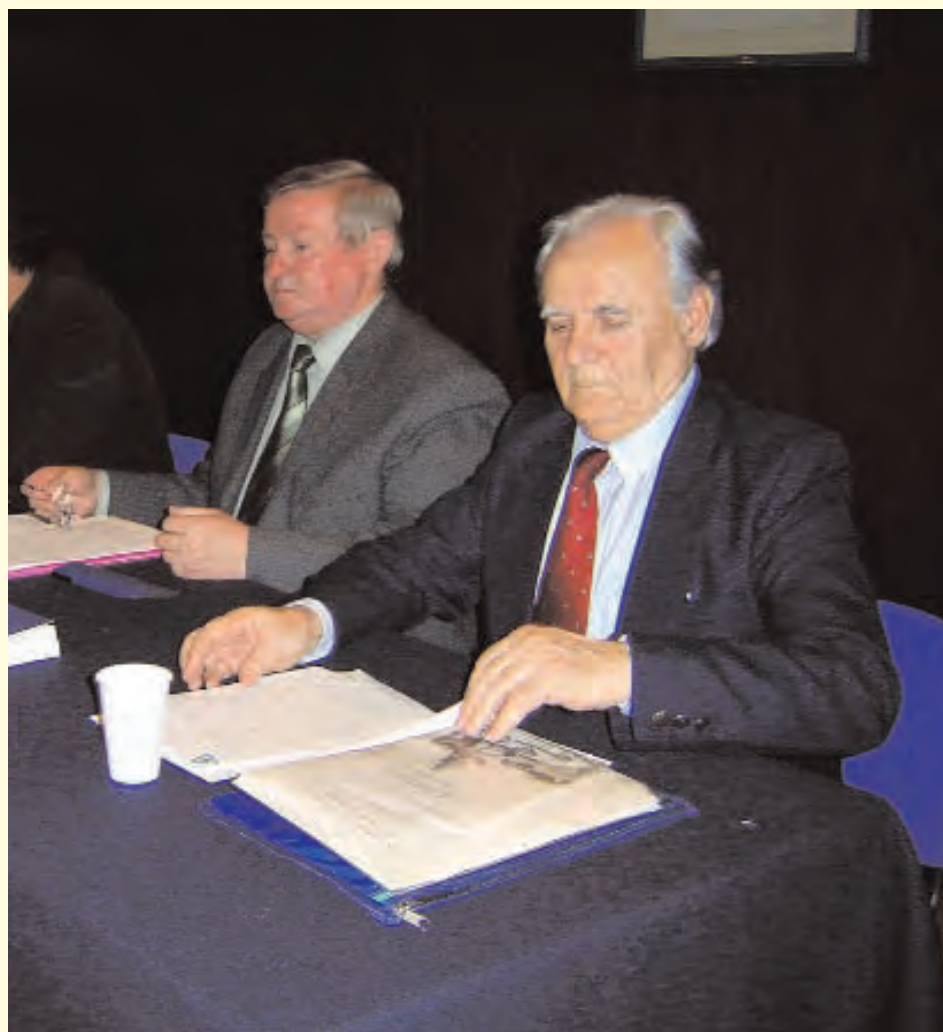
HR: Hrvatska matica iseljenika nositelj je projekta animiranja Hrvata u Srijemu, s obje strane državne granice. Biti će tu i znanstveni skup i prezentacija tradicije i običaja, kulturne baštine, pa se predviđa i manifestacija »Dani Srijema«, koja bi se održavala u Rumi, Mitrovici ili Petro-

varadinu. Što kažete na to, budući da Vi već imate dosta dobre odnose s HMI?

Da, to je dobar prijedlog i nadam se da će doći do njegove realizacije. Mi doista imamo dobar odnos s Hrvatskom maticom iseljenika, i puno smo im zahvalni, jer i ovo što smo uradili u Zemunu, uspjeli smo dobrim dijelom zahvaljujući njima, i posebice Nikoli Jelinčiću, koji je tada bio ravnatelj HMI. Nikola je bio i prvi hrvatski dužnosnik koji je došao u Zemun nakon Domovinskoga rata, a i većinu naših okupljanja ovdje u Zagrebu održali smo u prostorijama Hrvatske matice iseljenika. Ja sam uvjerenja da se po tome pitanju neće ništa promijeniti niti sada kada je na čelu Hrvatske matice iseljenika Katarina Fuček, jer nama je njihova pomoć i njihova potpora itekako potrebna. A što se kon-

tjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata, koja će također imati niz manifestacija na animiranju protjeranih Hrvata, koji su rasuti diljem Hrvatske i diljem svijeta, ali i onih koji su ostali na pradjedovskim ognjištima. Hoće li se u obilježavanje ove obljetnice uključiti i Udruga Zemunaca u Zagrebu i Zajednica Hrvata u Zemunu?

Ako nas pozovu, a nadam se da hoće. Rađo ćemo se odazvati. Dugo sam već u Zagrebu i pomno pratim aktivnosti Udruge prognanih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata, i mislim da je ta udruga puno pomogla našim prognanim Srijemcima. Sjećam se onog predivnog koncerta u »Lisinskom«, prepune dvorane naših Srijemaca, pa sam u jednom momentu, koliko su me ganule suze tih ljudi, imao dojam da se na-

kretnoga pitanja tiče, možda bi bilo dobro kada bi u opciji uz mjesta koja ste vi nave- li, bio i Zemun, jer evo, od 2003. godine, imamo organiziranu zajednicu Hrvata u ovom lijepom gradu na Dunavu. Recimo, neka ti prvi »Dani Srijema« budu organizirani u Rumi, Mitrovici ili Petrovaradinu, ali neka sljedeći puta to bude naš Zemun.

HR: Ove se godine obilježava i 15. obljetnica Udruge pro-

lazim u Zemunu, Rumi, Mitrovici, Šidu, Petrovaradinu, diljem našeg prelijepog Srijema. Pa još kada je dr. Bičanić iz Kukujevac zapjevao: »Oj Zagrebe, evo tebi Srijema, kada tebe do Zemuna nema...«, ili kada je naš srijemski pjesnik Ivan Bonus uzeo mikrofona i zagrmio onim svojim baršunastim baritonom, onu našu lijepu pjesmu, »Divan je kičeni Srijem« to je neponovljivo. ■

JKP »Suboticagas« Subotica, Segedinski put br. 22, u cilju upoznavanja građana sa uvjetima za plinifikaciju vanjskih mjesnih zajednica koje ovo Poduzeće nudi, objavljuje prijedlog Sporazuma o uvjetima i načinu izgradnje distributivne plinovodne mreže i priključenje potrošača plina na teritorijima vanjskih mjesnih zajednica i prijedlog Ugovora o izgradnji plinovoda, koji će biti razmatrani u predmetnim mjesnim zajednicama.

v. d. direktora,
Horvacki Grgo, dipl. ing. strojarstva

U G O V O R O IZGRADNJI PLINOVODA

Zaključen u Subotici, dana _____ između:

Javnog komunalnog poduzeća »SUBOTICAGAS« Subotica, Segedinski put 22, koje zastupa v. d. direktora Grgo Horvacki, dipl. ing. strojarstva (u daljnjem tekstu: Investitor) s jedne strane i _____, korisnik plinovodne mreže (u daljnjem tekstu: Suinvestitor) s druge strane.

Članak 1.

Ovim Ugovorom ugovorne strane utvrđuju međusobna prava i obveze u povodu izgradnje i financiranja izgradnje plinovoda, kao i priključka na uličnu plinovodnu mrežu stambenog objekta u _____ adresa _____ u MZ _____.

Članak 2.

Suinvestitor se obvezuje osigurati izvod iz Z. K. ne stariji od 6 mjeseci, kao dokaz o legalno izgrađenom objektu, prije zaključenja ovog Ugovora.

Članak 3.

Suinvestitor se obvezuje na ime troškova za radove iz članka 1. ovog Ugovora uplatiti na tekući račun broj: _____ kod _____, iznos od 800 EURA u dinarskoj protuvrijednosti po srednjem kursu NBJ na dan uplate, kao i 18% PDV, što iznosi _____ dinara, što za uplatu čini iznos od ukupno _____ dinara.
(Slovima: _____).

Navedena sredstva Suinvestitor se obvezuje uplatiti jednokratno, u roku od 7 dana od dana potpisivanja Ugovora ili banka u ime Suinvestitora na osnovi odobrenog kredita.

Članak 4.

Ugovorne strane sporazumno utvrđuju da iznos utvrđen člankom 3. ovog Ugovora obuhvaća troškove za:
projekttnu dokumentaciju,
udio u izgradnji razvodne plinske mreže,
izgradnju priključnog plinovoda,
nabavku, montažu i puštanje u pogon kućne mjerno-regulacijske stanice (KMRS),
obavljanje tehničkog prijema,
osiguravanje uporabne dozvole.

Iznos utvrđen člankom 3. ovog Ugovora ne obuhvaća troškove izvođenja radova za unutarnju plinsku instalaciju počevši od izlaza iz KMRS.

Članak 5.

Suinvestitor snosi troškove takse i naknade za rad općinskih i republičkih organa za pribavljanje potrebne dokumentacije za realizaciju ovog Ugovora.

Članak 6.

Rok završetka izgradnje priključka na plinovod za predmetni objekt Suinvestitora je u 2007. godini, s tim da se radovi izvode u razdoblju 1. ožujka – 30. rujna, ukoliko se ispuní uvjet da se na teritoriju Mjesne zajednice najkasnije do 31.12.2006. godine prijavi, potpiše i uplati iznos po Ugovoru najmanje 30% od ukupnog broja kućanstava u Mjesnoj zajednici.
Investitor će uličnu plinovodnu mrežu izgraditi i omogućiti priključenje objekta Suinvestitora na izgrađeni plinovod pod uvjetom iz stavka 1. ovog članka, ukoliko u ulici Suinvestitora postoji zaključen ugovor o izgradnji plinovoda i uplaćen iznos utvrđen Ugovorom od strane najmanje 30% do - maćinstva.

Članak 7.

Ugovorne strane sporazumno utvrđuju da rok utvrđen člankom ovog Ugovora može biti izuzetno produljen u slučaju:
ako vremensko razdoblje izgradnje uslijedi u zimskom periodu, odnosno ako je prosječna dnevna vanjska temperatura niža od 5°C,
djelovanja više sile.

Članak 8.

Investitor zadržava pravo raskida Ugovora ukoliko:

Suinvestor ne izvrši obvezu utvrđenu u članku 3. ovog Ugovora i

ako se na teritoriju Mjesne zajednice najkasnije do 31.12.2006. ne prijavi, potpiše i uplati iznos po Ugovoru najmanje 30% od ukupnog broja domaćinstava u Mjesnoj zajednici.

Članak 9 .

Ukoliko ne dođe do realizacije izgradnje ulične plinovodne mreže iz razloga iz članka. alineja 2. Investitor ima obvezu izvršiti povrat uplaćenih sredstava Suinvestitoru po ovom Ugovoru u cijelosti, uvećano za kamatnu stopu koje banke daju za sredstva oročena do 12 mjeseci, računajući od dana izvršene uplate, u roku od 7 dana od dana raskida Ugovora.

Članak 10.

Suinvestitor zadržava pravo raskida Ugovora ukoliko ne dođe do realizacije izgradnje plinovoda iz razloga iz članka 6. stavak 2., a Investitor ima obvezu izvršiti povrat uplaćenih sredstava Suinvestitoru po ovom Ugovoru u cijelosti, pod uvjetima iz stavka 1. ovog članka.

Članak 11.

Ukoliko Suinvestor odustane od ovog Ugovora nema pravo na povraćaj uplaćenog iznosa, osim ako je odustao iz naročito opravdanih razloga i pod uvjetom da investitor nije izveo priključni ili ulični plinovod do objekta Suinvestitora. Postojanje uvjeta za povraćaj uplaćenog iznosa Investitor posebno cijeni u svakom konkretnom slučaju.

Članak 12.

U slučaju smrti Suinvestitora ili promjene vlasnika objekta, obveze iz ovog Ugovora prenose se na nasljednike, odnosno novog vlasnika, s tim da se odredbe članka, 9, 10. i 11. podjednako odnose na iste, uz obvezu potpisivanja aneksa ovog Ugovora.

Članak 13.

Ugovorne strane utvrđuju da će izgrađeni ulični i priključni plinovod biti u trajnom vlasništvu i s njim kao osnovnim sredstvom upravljat će Investitor, a da Suinvestitor ima pravo trajnog korištenja istog.

Članak 14.

Ugovorne strane su se sporazumjele, da će Suinvestitor omogućiti pristup u svoje prostorije u kojima treba izvršiti radove, radnicima: izvođača montažnih radova, službe održavanja za servisiranje uređaja i opreme KMRS, za periodičnu kontrolu unutrašnje plinske instalacije i za redovito očitavanje mjerača količine utrošenog zemnog plina.

Članak 15.

Ugovorne strane sporazumno utvrđuju da Investitor ima pravo vršiti kontrolu unutarnje plinske instalacije u skladu s Zakonom.

Članak 16.

Suinvestitor se obvezuje da neće dozvoliti neovlašteno vršenje zahvata na opremi i uređajima, kućne mjerno-regulacijske stanice i unutrašnje plinske instalacije.

Članak 17.

Ugovorne strane sporazumno utvrđuju, da nakon ispunjenja obveza iz članka 3. ovog Ugovora i izgradnje unutrašnje plinske instalacije i uspješno obavljenog tehničkog prijema iste, Suinvestitor stiče status potrošača prirodnog zemnog plinskog u kategoriji domaćinstva.

Članak 18.

U svemu što nije regulirano ovim Ugovorom, ugovorne strane će postupiti sporazumno, primjenom propisa koji važe za karakter Ugovora, a za slučaj spora ugovaraju nadležnost Suda u Subotici.

Članak 19 .

Ovaj Ugovor je zaključen u 3 istovjetna primjerka, od kojih Investitor zadržava 2 primjerka, a Suinvestitor 1 primjerak.

Za Investitora, Za Suinvestitora,
v. d. direktora,
Grđo Horvacki, dipl. ing. strojarstva

S P O R A Z U M

O UVJETIMA I NAČINU IZGRADNJE DISTRIBUTIVNE PLINOVODNE MREŽE I PRIKLJUČENJE POTROŠAČA PLINA NA TERITORIJIMA VANJSKIH MJESNIH ZAJEDNICA

Subotica, 2006. g.

POTPISNICI SPORAZUMA:

Javno komunalno poduzeće »SUBOTICAGAS« Subotica, Segedinski put br. 22, koje zastupa v. d. direktora Horvacki Grgo, dipl. ing. strojarstva (u daljnjem tekstu: Poduzeće) i Mjesna zajednica _____ (u daljnjem tekstu MZ)

(zajednički naziv: potpisnici Sporazuma)

zaključile su dana _____ 2006. godine

S P O R A Z U M

O UVJETIMA I NAČINU IZGRADNJE DISTRIBUTIVNE PLINOVODNE MREŽE

UTVRĐIVANJE ODNOSA ZA REALIZACIJU I CILJ ZAKLJUČIVANJA SPORAZUMA

Članak 1.

Potpisnici Sporazuma suglasno konstatiraju da sklapanju ovog Sporazuma pristupaju s namjerom da zajednički stvore sve ekonomske, tehničke i pravne uvjete koji omogućavaju i opravdavaju izgradnju svih elemenata distributivne plinovodne mreže na teritoriju vanjskih mjesnih zajednica kojom se omogućava kontinuirano snabdijevanje potrošača prirodnim plinom, za grijanje domaćinstava, poslovnih potrošača i u tehnološke svrhe. U tom smjeru JKP »Suboticagas« u potpunosti osigurava izgradnju magistralnih vodova i mjerno regulacijskih stanica u naseljima po Projektnoj dokumentaciji uvažavajući i dio elemenata danih u Studiji plinifikacije naselja južnog i zapadnog dijela Općine Subotica (varijanta II.), izrađenog od strane »Termoprojekt« Subotica, broj E-101/05 od studenoga 2005. godine.

Distributivna plinovodna mreža omogućit će snabdijevanje prirodnim plinom 9121 domaćinstva, kao i komunalnih potrošača.

PREDMET SPORAZUMA

Članak 2.

Predmet ovog Sporazuma je reguliranje svih odnosa među potpisnicima Sporazuma, i uvjeta i načina izgradnje distributivne plinovodne mreže prema projektno-tehničkoj dokumentaciji, koju će Poduzeće osigurati na temelju izrađene Studije iz Članaka 1. ovog Sporazuma.

3. USLOVI IZGRADNJE

Članak 3.

Uvjet izgradnje distributivne razvodne plinske mreže na teritoriju vanjskih MZ je da se prijavi, zaključi Ugovor o izgradnji plinovoda i uplati iznos utvrđen Ugovorom najmanje 30% od ukupnog broja domaćinstava obuhvaćenih Studijom iz Članaka 1. ovog Sporazuma sa teritorija svake MZ, što konkretno znači:

- MZ »Čantavir« 840 domaćinstava,
- MZ »Novi Žednik« 290 domaćinstava,
- MZ »Stari Žednik« 236 domaćinstava,
- MZ »Bikovo« 185 domaćinstava,
- MZ »Bačko Dušanovo« 86 domaćinstava,
- MZ »Višnjevac« 86 domaćinstava,
- MZ »Bajmok« 952 domaćinstava,
- MZ »Tavankut« 433 domaćinstava,
- MZ »Đurđin« 187 domaćinstava,
- MZ »Mala Bosna« 135 domaćinstava,
- MZ »Ljutovo« 124 domaćinstava,
- MZ »Mišičevo« 48 domaćinstava.

4. PREDRAČUNSKA VRIJEDNOST I OPRAVDANOST IZGRADNJE

Članak 4.

Potpisnici Sporazuma suglasno konstatiraju da predračunska vrijednost prema urađenoj Studiji na dan potpisivanja ovog Sporazuma iznosi 927.026.270 dinara, odnosno 10.665.474 EURA bez PDV-a.

Potpisnici sporazuma konstatiraju i suglasno utvrđuju da se opravdanost ukupnih ulaganja zasniva na priključivanju u konačnoj fazi na predmetnu distributivnu plinovodnu mrežu 9121 (Slovima: devettisućastodvadesetjedan) potrošača plina u kategoriji »domaćinstvo«.

Potpisnici Sporazuma su suglasni da Poduzeće, na načelima autonomije volje, utvrđuje uvjete priključenja potrošača koji ne pripadaju kategoriji »domaćinstvo«. Iz uvjeta autonomije volje Poduzeće pri priključenju potrošača koji ne pripadaju kategoriji potrošača »domaćinstvo« izuzima objekt mjesne zajednice u svakoj mjesnoj zajednici, koje je Poduzeće prema ovom Sporazumu dužno priključiti bez njihovog financijskog terećenja.

NAČIN IZGRADNJE, OSIGURANJA SREDSTVA TROŠKOVA IZGRADNJE I PRAVA PO OSNOVI UDJELA U IZGRADNJI

Članak 5.

Poduzeće ovim Sporazumom preuzima obvezu da će u 2007. godini stvoriti tehničke preduvjete (projektna dokumentacija, odobrenje za izgradnju) i pristupiti izgradnji ulične plinovodne mreže za mjesne zajednice koje ispunje uvjet iz Članka 3. ovog Sporazuma.

Članak 6.

Obveze PODUZEĆA su:

da bude investitor u izgradnji objekata iz predmeta ovog Sporazuma, a po izgradnji i distributer prirodnog plina sa svim pravima i obvezama koje iz toga proističu,
da u okviru izgradnje distributivne plinovodne mreže istu izgradi u ulicama naselja gdje postoji zaključen Ugovor o izgradnji plinovoda i uplaćen iznos utvrđen Ugovorom od strane najmanje 30% domaćinstava iz ulice,
da zaključi ugovore s potrošačima prirodnog plina o tehničkim, komercijalnim i drugim uvjetima kao i načinu priključenja na distributivnu plinovodnu mrežu, te o uvjetima isporuke prirodnog plina, a sve u skladu sa svim elementima iz ovog Sporazuma i suglasno ovom Sporazumu. Ogledni primjerak Ugovora o izgradnji plinovoda s budućim potrošačima, s kojim su se suglasili potpisnici Sporazuma je prilog ovom Sporazumu,
da distributivnu plinovodnu mrežu iz ovog Sporazuma završi u takvom vremenu da sve potrošače, koji su dobili energetske suglasnosti i uporabnu dozvolu i stekli pravo na priključenje na distributivnu plinovodnu mrežu i time stekli pravo na status potrošača prirodnog plina, priključi na distributivnu plinovodnu mrežu u godini u kojoj je započeta gradnja,
da tijekom izgradnje omogućiti uvid u tok izgradnje objekta predstavniku odbora mjesnih zajednica određenom odlukom Savjeta mjesnih zajednica, te da mu pruži sve tražene informacije u vezi s predmetnom izgradnjom,
da Mjesnu zajednicu redovito, jedno u tri mjeseca, u građevinskoj sezoni u godini gradnje, pismeno izvještava o aktivnostima na plinifikaciji i eventualnim problemima koji se pojave,
da za izradu projekata unutarnje plinske instalacije u objektima potrošača kategorije »domaćinstvo« osigura budućim potrošačima licencirana poduzeća za ove poslove na osnovi provedenog postupka javnih nabavki,
da omogućiti postavljanje optičkog kabela uz plinovod, što bi korisnicima prirodnog plina u perspektivi omogućilo i korišćenje kablovske televizije i interneta, kao i daljinsko upravljanje nad radom plinovodnog sustava, odnosno daljinsko očitavanje potrošnje prirodnog plina, uz reguliranje ekonomskih i pravnih odnosa s vlasnikom optičkog kabela – a na temelju posebnog ugovora,

da osigura usluge davanja kredita kod banaka radi odobravanja namjenskih bankarskih kredita budućim potrošačima plina za izgradnju kućnog plinskog priključka i unutarnje plinske instalacije, s rokom otplate do 60 mjeseci, s tim da svi troškovi kredita padaju na teret budućeg potrošača plina, da ovaj Sporazum i prijedlog Ugovora o izgradnji plinovoda u cijelosti objavi u sredstvima javnog informisanja: »Subotičke novine«, »Dani«, »Magyar szó«, »7 Nap« i »Hrvatska riječ«.

b) Obveze MJESNE ZAJEDNICE su:

da osigura predstavnika, po mogućnosti dovoljno stručnu osobu, za praćenje izgradnje objekta iz ovog Sporazuma,
da po potpisivanju ovog Sporazuma do kraja lipnja 2006. godine organizira zbor građana Mjesne zajednice na kojem će predstavnici Poduzeća prezentirati mogućnosti plinifikacije Mjesne zajednice uz upoznavanje istih sa izrađenom Studijom o plinifikaciji, ovim Sporazumom i Ugovorom o izgradnji plinovoda.

c) Obveze OPĆINE SUBOTICA su:

da stvori ekonomske i pravne osnove za realizaciju Sporazuma u okviru zakonskih mogućnosti što podrazumijeva da ažurno donosi Rješenja o cijeni prirodnog plina za domaćinstva nakon svake Odluke Upravnog odbora JP »Srbijagas« na koju suglasnost daje Vlada RS,
da omogućiti ulaganje sredstava zainteresiranih ulagača u izgradnju plinovodne mreže obuhvaćene Studijom o plinifikaciji vanjskih mjesnih zajednica, na temelju javnog poziva, a sukladno zakonu.

6. UVJETI STUPANJA NA SNAGU OVOG SPORAZUMA

Članak 7.

Ovaj Sporazum stupa na snagu danom potpisivanja i ovjere od strane zainteresiranih potpisnika mjesnih zajednica, Poduzeća i predsjednika Općine Subotica.

Mjesna zajednica koja ne potpiše Sporazum se isključuje iz Programa plinifikacije po Studiji.

7. ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 8.

U slučaju spora ugovorne strane će isti pokušati riješiti sporazumno, a ako u tome ne uspiju, spor će se rješavati u postupku pred stvarno nadležnim sudom u Subotici.

Članak 9.

Sporazum je sačinjen u _____ istovjetnih primjeraka, od kojih svaki potpisnik sporazuma za svoje potrebe zadržava po četiri primjerka.

POTPISNICI SPORAZUMA:

JKP »Suboticagas«
v. d. direktora
Horvacki Grgo, dipl. ing. strojarstva

1. MZ

Potpisivanju nazočan: predsjednik Općine Subotica, Kucsera Géza

Vladimir Dujmić, staklar

Staklena ekonomija

Još prije petnaest godina odlučio sam prijeći iz društvenog u privatni sektor

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Okrutna istina vremena tranzicije oličena je u kontinuiranoj redukciji radnih mjesta u društvenom sektoru i sve aktualnijoj primoranosti traženja egzistencije u privatnom sektoru tj. osobnom angažiranju u otvaranju tvrtki. *Vladimir Dujmić* (1954.) diplomirani ekonomist

vlasnik tvrtke »Staklo 024« i pod ovim nazivom uspješno radi već 10 godina na adresi Put Jovana Mikića 90.

► **Kako ste došli na odluku da zamijenite »sigurno« radno mjesto za »nesigurni« poduzetnički kruh?**

Moram priznati kako moja odluka da

staklarstvom tj. postavljamo prozore na privatnim kućama, zgradama, interijerima, ali i na svim ostalim dijelovima prostora koji iziskuju potrebu za staklenim površinama.

► **Na kojim ste subotičkim građevinama sudjelovali u opremanju staklenih površina?**

Za proteklih deset godina »zastaklili« smo mnoge građevinske objekte, a najpoznatiji su recimo »Népkör«, Poslovni kompleks preko puta tvornice »Partizan«, zgrade oko Mliječne pijace.

► **Koliko je vremena potrebno da se postavi ili promijeni jedno staklo na prozoru?**

U prosjeku je potrebno oko 15 minuta za promjenu jednog prozorskog okna.

► **Kakvi su prozori trenutačno najpopularniji i koliko u zimskom periodu doprinose očuvanju toplote unutarnjih prostora?**

Najčešće se ugrađuju »Termopan« prozori koji imaju formulu 4+12+4 milimetara (12 mm je zračna izolacija), a ovi prozori odgovaraju recimo debljini zida od 36 centimetara i doprinose minimalno 2-3 stupnja većoj temperaturi.

► **Termopan je produkt suvremenog i modernog koncepta, ali Subotica je u ljepoti svoje nadaleko čuvene secesije znana po ljepoti svojih impresivnih građevina, koje pak krasi i lijepi starovremenski prozori. Susrećete li se sa starim prozorima i danas?**

Na svojim lijepim starovremenskim građevinama Subotica ima brojne prozore koji, opet, na svoj specifičan način uljepšavaju njihov »umjetnički« dojam. Obzirom kako su isti postavljani prije stotinu i više godina događa se da povremeno stakla puknu i treba im »moderna« zamjena. S novim staklima ti svojevrtni umjetnički radovi postaju još ljepši, a mi smo tu da ih uljepšamo.

iz Subotice, još je prije 15 godina odlučio zamijeniti radno mjesto sukladno svojoj naobrazbi i »otisnuti« se u sferu privatnog biznisa. Izbor je pao na staklo, a danas je

pređen u privatni sektor nije bila pretjerano teška, jer sam oduvijek želio biti samostalan u poslu. Također, imao sam i podršku supruge i njezine plaće, pa nije bilo prevelike opasnosti da bismo ostali bez osnovnih sredstava za život.

► **Otkud je izbor djelatnosti pao na staklo?**

Kroz rad u subotičkom »Ornamentu«, tvrtki koja se bavi obradom stakla, upozano sam se dobro s ovim specifičnim materijalom. Potom sam čak završio i osnovni kurs za PKV (polukvalificiranog) staklara, što mi uz svršeni Ekonomski fakultet uopće nije bilo naodmet.

► **Koje sve površine zastakljuje Vaša tvrtka?**

Mi se, prije svega, bavimo građevinarskim

Bombardiranje

Tijekom bombardiranja Subotice, u periodu od ožujka do lipnja 1999. godine, u prvom mjesecu ratnog stanja gotovo nitko nije niti pomišljao da mijenja i popravlja razbijena stakla i manje lomove staklenih površina, jer nitko nije znao dokle će sve to trajati. Ali postupno, ljudi su se okrenuli normalnom životu i započeli s promjenama razbijenih površina.

Iz kuta mladih: Petar Gaković

Svestrani mladić

*Pejzažna arhitektura je nešto što ga ispunjava * Bio je predavač na tribini mladih na temu »Kako doživjeti molitvu« * Član je odbora za mlade Biskupske konferencije, te je sudjelovao u inicijativama oko podučavanja mladih za formiranje malog biznisa*

Razgovor vodila: Olga Perušić

Petar Gaković je student prve godine Poljoprivrednog fakulteta na odjelu za pejzažnu arhitekturu i jedan je od rijetkih koji nije uopće dvojio kod odabira studija i budućeg zanimanja. Iako je na studiju u Novom Sadu, još uvijek je veoma aktivan u odboru tribine mladih, gdje je zadužen za plakate i crtanje. Aktivan je i u radu odbora za mlade Biskupske konferencije Čirilo i Metodije, sudjeluje u župnom zboru uz časnu sestru Silvanu, zatim u zboru »Collegium catholicum« kod vlč. *Miroslava Stantića*, u grupi »Pro-roci«, a planira osnovati još jedan ansambl.

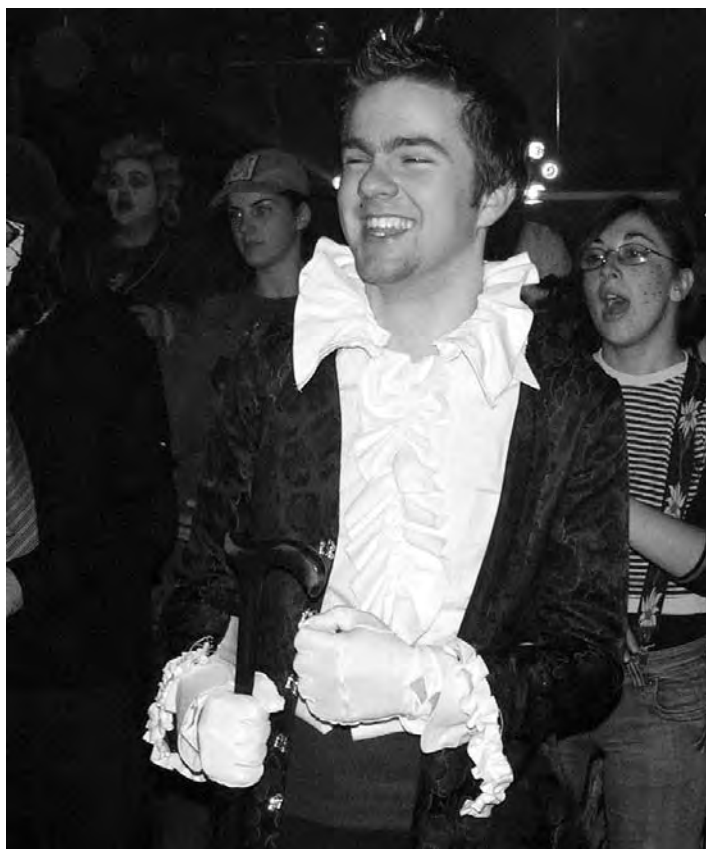
Pokraj aktivnosti u župi sv. Roka, pomaže i u franjevačkoj crkvi i urednik je stranice za mlade u katoličkom listu »Zvonik«. U slobodno vrijeme voli istraživati psihologiju ljudi i vezu između čovjeka i Boga. Vodi molitvenu zajednicu i često animira mlade. Prošle nedjelje bio je predavač na tribini mladih na temu »Kako doživjeti molitvu«.

STUDIJ: Po riječima Petra za njega je bilo teško otići u Novi Sad na studij. Navikao se na život u Subotici i upravo se uklopio u zajednicu gdje nalazi svoje prijatelje. S druge strane misli kako je dobro što je otišao, jer će na ovaj način proširiti svoje vidike. Svjestan je kako u Subotici ne bi učio ništa, barem ne koliko zahtijeva studij. Otvorene je prirode i voli upoznati novu sredinu, različitu kulturu i ljude.

»Pejzažna arhitektura predstavlja osmišljavanje parkova i zelenih površina i tu mogu biti kreativni koliko god želim, jer Bog je stvorio puno vrsta cvijeća i biljaka koje ukrašavaju naš okoliš. Volim prirodu i crtanje, te sam odabrao spoj biologije i arhitekture«, objašnjava Petar Gaković. Poslije završenog studija želi se još usavršavati, a budućnost naše regi-

je vidi u seoskom turizmu. Pri godom hodočašća u Köln, u Njemačku, mladi su napomenuli kako žele doći kod nas u posjet, ali na selo. Upravo tu Petar vidi svoje mjesto.

gdje nema izgleda da će se nešto promijeniti u boljem smjeru. Mladi često vide primjer svojih roditelja, koji svaki dan dolaze kući kukajući, i to je pogreška, jer tako se stvara

VJERA: Kao član odbora za mlade Biskupske konferencije sudjelovao je u inicijativama oko podučavanja mladih za formiranje malog biznisa, u okviru projekta tisuću malih poduzeća. »Ja sam prvi pristaša malog biznisa i smatram ga najboljim načinom izlaska iz ove današnje krize, iako su mnogi mladi za to nezainteresirani«, kaže Petar. Pri njegovom angažmanu motivira ga misao o odgovornosti mladih. »Iz tog razloga sam i preuzeo vođenje vjeronauka, kao oblika motivacije mladih. Velika je neodgovornost među mladeži. Smatram kako je to povezano sa siromaštvom i krizom u državi,

teška slika, o radu bez adekvatne nagrade. Dosta je ljudi spustavano ili su prevareni, a tada često vrlo brzo odustanu, pa se mladi obeshrabre i krenuti«, komentira Petar. Svoju vjersku zajednicu vidi kao veoma dobru, a najviše mu se sviđa međusobna povezanost. Po riječima našega sugovornika, zajedništvo postoji čak i kad se ogovaramo. Vjera mu je jako bitna, od djetinjstva je prisutan u Crkvi i u početku je išao jer je morao, da bi kasnije uočio dubinu vjere. Počeo je potpuno drugačije razmišljati, i vjerojatno je među malobrojnim mladima u našoj zemlji koji se pomolio za *Miloševića*.

KREATIVNOST: Petar je talentiran za sve tipove umjetnosti osim sviranja. Pokušao je svirati i gitaru nekoliko puta, ali nije mu išlo. Najviše voli crtati i biti kreativan. Njegovi prijatelji znaju kako uvijek priprema nešto novo. Upravo zbog toga poklon mu je veoma teško odabrati jer voli neobične stvari. Voli biti svoj. Cijeni originalnost, ali ne i kič. Eksperimentirao je s materijalima – od drveta, gline do metala. Za 8. ožujak uvijek iznenadi djevojke nekim poklončićem koji je sam napravio. Jedne godine pripremio im je leptiriće od žice, druge srce od žice obmotano suhim ružama, dok je ove godine napravio čestitke. Jako malo sličnih ljudi sreće, a poneki bi ga čak i ismijali. Kravate je počeo izrađivati na ljetnim ferijama, uglavnom od dugmića. Teži napraviti od nečega beznačajnoga nešto osobito.

»Kao mali bio sam bucmast i mislio sam kako ću biti kuhar. Sada mogu iznenaditi jedino cimera svojim kulinarskim sposobnostima, jer on ne zna ništa skuhati. Doma mi sestre *Mirjana* i *Ivana* prave jako dobre kolače i tu se ne upuštam u konkurenciju«, kaže naš sugovornik Petar. Kritiku dosta loše prihvaća i zna se naljutiti, ali uvijek poslije razmišlja o tome. Siguran je da postoji razlog što mu je to rečeno. Najlakše prihvaća kritike iz svoje obitelji jer mu je to veliko uporište, jedan temelj i nit koja drži sve. Pripremajući se za uskršnje blagdane, imao je jednu pokoru prije same korizme, a sad se pridržava ustaljenog posta, a u pojedinim danima u tjednu odriče se slatkog. Žao mu je što nije dovoljno jak da se odrekne slatkog preko cijelog tjedna. »Uskrs je vedar blagdan, onda je sve bijelo i sam uranak i mise koje slijede su veoma lijepe. Jedan plod korizme je odricanje, te Uskrs dolazi kao nagrada.«

NERELATIVNI GENERAL

Iako su tabloidi ovih dana Izveknuli naslove da je Nebojša Pavković u istom danu postao djed i tata, prva senzacija u njegovu slučaju bilo bi jedino da je postao – majka. Ili, ne daj bože – baba! Najsenzacionalnije bi puklo da je istovremeno postao mama i tata, a nešto manje tiražno da je u razmaku od pet minuta postao djed i baba. To bi zasjenila jedino informacija da je general u jednoj minuti postao teta i strina, ali nije isključeno da uskoro vidimo naslov: Pavković istovremeno postao ginekolog i akušerska sestra! Ovako, proglašen je za frajera najbolje drugarice svoje kćerke i četrnaestog braka, što podrazumijeva da ga kćerka smatra za muža svoje majke iz dvanaestog braka, ali je vrlo moguće da ga majka njegove sadašnje žene smatra za slavnog oca kćerine drugarice, dok ga se otac kćerine drugarice, takoreći tast, sjeća još iz vrtića. A supruga ga bez sumnje doživljava kao Branka Kockicu. Sve je tu relativno. Osim Pavkovića. Dragoljub Petrović, rubrika Srbija do Tokija, Kurir, 26. ožujka

DRAMA BEZ TREĆEG ČINA

Lijepo je da su nas napustili (oni koji su predvodili tri naroda u jugoslavenskim sukobima). Ja jedino osjećam strah da ovaj prostor ni s njihovim odlaskom nije dočekao treći čin svoje drame. Ovdje uvijek imamo početak u kome se vide nada i utopija. U drugom činu nam se dešava, kako bi rekao Krleža, prokletstvo realiziranih snova. Svako pretapanje sna u život ovdje je vrlo često krvavo. Umjesto razrješenja, to se sve nekako prereže bez katarze i završnog čina. Nema scene u kojoj mrtvace iznose s pozornice uz završni tekst. Ovdje junaci jednostavno iščeznu, stvari se nekako pokreću, i više nitko ne želi razmišljati o onome što se zbivalo u prvom i drugom činu, sve dok nekome poslije pedeset godina ne padne na pamet da se ponovno podsjeća i rovari po tim prethodnim, nerazriješenim činovima. To je izgleda usud ovih prostora. Rajko Grlić, redatelj, Vreme, 23. ožujka

TKO JE REKAO NEPOTIZAM?

Činjenicu da su djeca ministrice Marine Matulo - Cvić-Dropulić, dubrovačke gradonačelnice Dubravke Šuice i načelnice kadrovskog odjela MVPEI-a Vesne Paitz te još nekih diplomata dobila posao na svjetskoj izložbi EXPO u Japanu, te im je za to plaćen honorar iz državnog proračuna – u Vladi ne smatraju nepotizmom! Glasnogovornik Ratko Maček kazao je da je proveden javni natječaj i da su izabrani – najkvalitetniji kandidati. Tako je među »najsposobnije« upala i Šuićina kćerica – koja je još uvijek – studentica. Svi su na račun hrvatskih poreznih obveznika proveli u Japanu oko dva mjeseca, plaćeni su im svi troškovi smještaja plus honorari.

Po mišljenju Ratka Mačeka, formalno je sve čisto: nije povrijeđen zakon, nisu povrijeđeni propisi, bio je raspisan natječaj, a djeca političara i diplomata su, eto, jednostavno pametna i sposobna. Ništa novo: koliko god se zdravi razum bunio protiv takvih »slučajnosti«, birokrati se redovito zadovoljavaju formalno-pravnim pokrićem. Jedni se opterećuju moralom, drugi uživaju u formi. A najveći je paradoks u tome što su i jedni i drugi u pravu. Slobodna Dalmacija, 26. ožujka

NOVAC POGUBAN PO LIBIDO BRITANACA

Oko dva milijuna Britanaca između 35 i 54 godine priznalo je kako je izgubilo interesiranje za seks zbog problema s novcem, navodi se u istraživanju koje je objavljeno protekloga tjedna. Parovi koji su vjenčani ili koji žive skupa su najugroženiji.

Više od polovice ispitanika koji su suočeni s financijskim problemima žive u paru, 23 posto su udovci/udovice ili su razvedeni, a 22 posto nemaju stalnog partnera. Istraživanje pokazuje i kako su žene dvostruko osjetljivije na probleme s novcem od muškaraca, a dvije trećine žena priznaje da im financijski problemi uništavaju život.

Prema anketi 37 posto ispitanika priznaje da rjeđe vodi ljubav upravo zbog muka s novcem, 50 posto tvrdi da se iz istog razloga češće svađa s partnerom, a 26 posto čak izjavljuje da provodi manje vremena s djecom.

Istraživanje je prošloga studenog proveo institut TNS, po nalogu osiguravajuće kompanije Axa, među 1.022 ispitanika. Beta, 24. ožujka

SLOBO BI DA SE ZOVE BRAD PITT

Za razliku od svog imenjaka i bivšeg predsjednika komercijalist Slobodan Milošević iz grada Schaumburg u saveznoj američkoj državi Illinois živ je i zdrav, ali želi promijeniti ime nakon problema koje je zbog njega imao. Lokalnim novinama »Post Tribune« otkrio je kako bi najradije uzeo ime i prezime popularnog američkog glumca Brada Pitta.

»Priatelji u SAD-u su mi 11. ožujka, kada je Milošević umro, savjetovali da sve znance obavijestim da ja nisam umro. Na aerodromu me uvijek provjeravaju pa bih se htio zvati Brad Pitt«, izjavio je S. Milošević. Priznao je da je zbog imena i prezimena imao problema i kod sklapanja braka s Hrvaticom.

»Vjenčali smo se 1993. u vrijeme rata na prostoru bivše Jugoslavije. Kada smo se odlučili vjenčati, ona je tu namjeru skrivala, a majci, sestri i ostalim članovima obitelji moje prezime otkrila je tek mjesec dana poslije«, kazao je Slobodan Milošević. Nekoliko se puta, kazao je, do suza nasmijao zbog svoga imena.

»Jednom su me policajci zaustavili dok sam brzinom od 170 kilometara na sat vozio mercedes. Pitali su me jesam li predsjednik, a kada sam odgovorio da nisam, kazali su mi da vozim kao predsjednik«, ispričao je imenjak bivšeg haškog optuženika. Večernji list, 22. ožujka

DEKOLTEI IZ UGLA VLASNICA

Fani Stipković
Kad su košarice manje no što treba, grudi su okruglije. Svaka cura trebala bi se opskrbiti tim modelom grudnjaka u različitim krojevima.

Nikolina Pišek
Na TV-u je sve zapakirano pa tako i dekoltei.

Renata Sopek
Željela bih da me se prestane ispitivati o grudima.

Nevena Rendelli
Zanimljivo, znam da podstavljeni grudnjak može popraviti stvar, ali nisam ni pomišljala da se s grudima može i tako »operirati«.

Vlatka Pokos
Dekolte bi trebale pokazivati samo već etablirane voditeljice poput mene.

Marija Štrajh
Ja sam svoje poprsje sredila kirurški pa sam sasvim bez brige u vezi tog pitanja.

Vedrana Rudan
Na televiziji gledam samo one sise za koje mislim da su prave poput Severininih. Osobno, nikad nisam pokušala osvojiti simpatije sisama već pameću, čak ni onda kad su stajale. Sad ih zovem »dugačke«, ali ih gleda samo moj muž i kaže da su fenomenalne.

Monika Kravić
Nema ništa loše u dekolteu. Ako je lijep sam po sebi, izgledat će lijepo i kada ga se istakne. Naravno da postoje prilike u kojima ga se može isticati i u kojoj mjeri. Jednako je tako i na televiziji koja ima svojevrstni dress code. Postoje ozbiljne i zabavne emisije i pristup odijevanju voditelja u njima se razlikuje. Zabavni format dopušta nešto veću razigranost, ali dekolte s mjerom u ozbiljnijem formatu također može djelovati vrlo ukusno.

Večernji list

NAPUMPALA, PA ISPUMPALA USNICE

Svi koji tvrde da sam povećala grudi, operirala nos, korigirala jagodice i kapke – lažu. Jedini korektivni zahvat kojem sam se podvrgnula bilo je povećanje gornje usnice prije 12 godina, zbog čega sam zažalila te sam prije četiri godine silikone dala odstraniti. Iako mi je priroda podarila lijepe, srcolike i pune usnice, sa 17 godina sam napravila glupost. Sredinom devedesetih su, naime, bili u modi silikonski im-

manekenskom poslu. Ironično je što sam ugradnju silikona u Zagrebu platila stotinjak eura, dok me njihovo uklanjanje stajalo čak 20 puta više. Nina Morić, hrvatska manekenka i voditeljica na talijanskoj televiziji. Gloria, 24. ožujka

plantati, pa sam i ja, poput mnogih manekenki svoje generacije, završila u ordinaciji dr. Siniše Glumičića, koji mi je »napumpao« usnice. Drugih iskustava s estetskom kirurgijom nemam, a i užasavam se operacija nakon kojih svi izgledaju kao da su ispali iz istog kalupa. Bog mi je dao ljepotu, koju održavam vježbanjem u teretani i zdravim načinom života, a ne odlaskom pod nož. Ta mladenačka glupost nije mi ni pomogla ni odmogla u

Grafit protiv nacionalnih manjina u Petrovaradinu

Tko će biti kažnjen?

PETROVARADIN – Početkom prošloga tjedna u Petrovaradinu na fasadi kuće koja se nalazi na uglu Mostarske i Okrugiceve ulice, netko je između osam i devet sati navečer ispisao grafit »Manjine napolje«. Kako kažu žitelji ulice, stanovništvo je mješovito, ima i Mađara, Hrvata i Srba, ali grafit je napisan na kući u kojoj živi Ana Grce s obitelji. Gospođa Grce ostala je u Petrovaradinu i tijekom 90-ih godina, kada se veliki broj Hrvata odselio. Nije se ni onda bojala, pa ni sada, jer kako kaže, »nema zakaj«. Svoje podrijetlo, petrovaradinsko, srijemačko i hrvatsko, nikada nije skrivala, već ga s ponosom nosila, ali kaže nije s njime ni »mahala«, već ga posve prirodno nosila. Sa susjedi-

ma je u dobrim odnosima, ni s kim nije u zavadi, niti joj se nešto slično ikada dogodilo.

Gospođa Grce radi više od šest godina u

Biskupiji u Petrovaradinu, redovita je u crkvi, pomaže kad god zatreba i vjeruje da počinitelj grafita nije zbog toga odabrao baš njenu kuću da bi njoj osobno poruku

uputio, već je preko nje poruku uputio svim Hrvatima, ali i ostalima, drugacijima, koji su u manjini. Kaže: »Prozvana jesam, ali ne i uvrijeđena«. Neposredno nakon što je Grce vidjela grafit vraćajući se doma tu večer, obavijestila je policiju. Prvo su došli petrovaradinski policajci, a potom i stručna ekipa, koja je uzela uzorak fasade i boje spreja za istragu. Preporučili su joj da odmah prekreći grafit, ali kaže Grce, u Petrovaradinu je običaj krečiti pred Tekije, pa će i ona tada.

D. P.

Sijanje mržnje: u Petrovaradinu gdje skupa žive Hrvati, Srbi, Mađari i ostali

Savjet za međunarodne odnose u Vrbasu počeo s radom

Raditi prema zakonu

VRBAS – U Općini Vrbas je razmjerno najviše Crnogoraca u Srbiji, a Savjet za međunarodne odnose tek treba utvrditi ima li Crnogoraca više od jednog postotka u Općini. Na dvije skupštinske sjednice za redom lomila su se koplja između vlasti i oporbe oko sastava Savjeta, a ključni mo-

ment bio je pozivanje na Zakon o lokalnoj samoupravi, koji se izričito poziva na posljednji popis pučanstva.

Predložena izmjena sastava članova Savjeta na konstitutivnoj sjednici ovoga tjela koja je održana 23. ožujka, trebala bi konačno izmijeniti odnos majorizacije.

Podsjetimo se da je od devet članova Savjeta, čak pet iz redova srpske, dakle većinske zajednice, a na sjednicama Savjeta glasuje se preglasavanjem. Zanimljivo je napomenuti da nije bilo službenog poziva sredstvima informiranja da nazoče sjednici. Novinari su ipak doznali za sastanak, a lokalna sredstva informiranja prešutjela su spomenuti skup.

D. J.

Pripreme učitelja i nastavnika predmetne nastave

Radionica hrvatskog jezika

TAVANKUT – U osnovnoj školi »Matija Gubec« u Tavankutu prošlog je petka i subote, 24. i 25. ožujka, održana prva od tri radionice hrvatskog jezika, a u okviru školskog razvojnog planiranja pod nazivom »Očuvanje autohtonih tradicionalnih vrijednosti« odobrenog od Ministarstva prosvjete i sporta Republike Srbije, Sektora za razvitak obrazovanja i međunarodnu prosvjetnu suradnju. Radionice vodi profesor hrvatskog jezika i književnosti s odsjeka za slavistiku Filozofskog fakulteta u Zagrebu Petar Vuković. Program radionice prilagođen je pripremi učitelja i nastavnika predmetne nastave koji će predavati odjelima na hrvatskome nastavnom jeziku u 2006/07. školskoj godini.

Teme radionice bile su: gramatičke, leksičke i stilističke posebnosti hrvatskog jezika, kao i sociolingvistički pristupi jezičnom identitetu.

S. S. P.

Promocija

Etno frizure Hrvatske

VINKOVCI – U hotelu »Slavoni« u Vinkovcima održana je 25. ožujka promocija knjige *Blanke Žakule* »Etno frizure Hrvatske«. Pojam etno frizure obuhvaća tradicijske frizure i suvremene frizure inspirirane tradicijskim oblicima i tehnikama, te otuda naziv cijelom projektu. U knjizi su prikazane tradicijske frizure iz istočne Hrvatske, Posavine, Podravine, Moslavine, Međimurja, Prigorja, Baranje, Zagorja, Istre i Dalmacije, a posebne ilustrativne cjeline knjige su neki od načina češljanja i pravljenja frizura Hrvatica izvan Hrvatske. Tako su se u knjizi našle i

fotografije frizura koje su pravljene u Bačkom Monoštoru, Bačkom Bregu, Somboru, Tavankutu i Subotici, a prikazane su i tri frizure koje su se nosile u prošlosti u Golubincima i Srijemu. Među zahtjevnijim frizurama koje su prikazane na promociji knjige bila je i frizura u obliku potkovice iz Golubinaca koju je napravila gospođa Ružica Borčić, a kao model je nastupila članica Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva »Tomislav« Anita Žanić. Autorica knjige predvidela je da prikazane frizure na promociji predstave muškarci, tako je djevojku i frizuru iz Golubinaca predstavio predsjednik Društva »Tomislav« Igor Gašparović.

I. R.

Prekinuta 24. sjednica SO Subotica

Raskol i pregrupiranje u subotičkoj vladajućoj koaliciji?

Tinjavajući sukobi unutar vladajuće koalicije u subotičkoj Skupštini prošloga su tjedna prerasli u vidljivi raskol i rezultirali prekidom rada 24. sjednice Skupštine. Sjednica započeta prošloga četvrtka, 23. ožujka, svoj epilog ima 30. ožujka, dan poslije zatvaranja našeg lista, ali i dan prije nego što je Ministarstvo financija odredilo kao konačni rok za usvajanje programa poslovanja javnih poduzeća.

Ukoliko se programi ne usvoje do 31. ožujka obustaviti će se transfer predviđenih sredstava iz proračuna Republike Srbije, navedeno je u obavijesti pristigloj lokalnoj samoupravi iz Vlade Republike Srbije. Naime, sjednica koja je prekinuta već kod četvrte točke – davanja suglasno -

sti na Statut JKP »Suboticaplin« imala je na dnevnom redu i usvajanje programa javnih poduzeća ali zbog nedostatka kvoruma nije mogla biti nastavljena. Sjednicu su napustili Srpska radikalna stranka, oporbene grupe »Mogućnost« i »Subotica naš grad«, ali i vladajuća Demokratska stranka.

Prije prekida na zasjedanju su usvojene promjene Statuta Općine kojima se predviđa imenovanje još jednog člana Gradskog vijeća, te ukidanje dužnosti drugog potpredsjednika grada čime jedini dogradonačelnik ostaje *Petar Kuntić*.

Nakon sjednice predsjednik Saveza vođanskih Mađara *József Kasza* je izjavio kako će ako treba, ići u nove izbore, ali neće više podleći ucjenama subotičkog DS-

a. On je kazao kako se sukob može svesti na dvije stvari. Prvo, zato što SVM ne želi omogućiti DS-u da u Fond za izgradnju općine zaposli još osam svojih članova i drugo, što ne prihvataju direktan sporazum s Telefonijom jer se time, bez javne dražbe, isključuju ostali potencijalni sudionici u poslu i protuzakonito stvara monopol.

Subotička organizacija G 17 plus je pak obavijestila javnost da je »od četvrtka natičan da ubuduće samostalno nastupa u okviru koalicije« odnosno da napušta mini koaliciju s DS-om, dok je glede problema plinifikacije mišljenja da se svi moraju pridržavati Zakona o javnim nabavka - ma bilo da je to Telefonija ili Montmontaža ili netko drugi.

J. D.

OŠ »Matija Gubec« iz Tavankuta uključena u UNICEF-ov projekt

»Moja škola – škola bez nasilja«

TAVANKUT – UNICEF-ov projekt »Moja škola-škola bez nasilja«, u kojemu surađuju i Ministarstvo prosvjete i sporta Republike Srbije, Ministarstvo zdravlja RS, Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalne politike RS, Savjet za prava djeteta Vlade RS te Zavod za unapređenje obrazovanja i odgoja, obuhvatio je ove godine i jednu školu subotičke općine. Naime, Osnovna škola »Matija Gubec« iz Tavankuta, biti će jedina subotička, te jedna od 50 srbijanskih škola u kojoj će se do kraja godine raditi na realizaciji ovog UNICEF-ovog projekta koji treba pridonijeti stvaranju nenasilne

Potpisivanje Memoranduma:
OŠ »Matija Gubec« u Tavankutu

komunikacije i sigurne sredine za odrastanje djece. Projekt se realizira kroz sedam koraka, a podrazumijeva angažiranost nastavnog kadra, učenika, roditelja i lokalne sredine.

U ovoj školi su u utorak, 28. ožujka, Memorandum o realizaciji ovoga projekta potpisali ispred UNICEF-a *Edita Sakali*, inače stručna mentorica ovoga projekta u tavankutskoj školi, te ravnateljica Osnovne škole »Matija Gubec« *Stanislava Stantić-Prčić*.

Iz Srbije je za uključenje u ovaj projekt konkuriralo čak 278 škola, a projektom će do kraja 2006. godine biti obuhvaćeno tek njih 50. ■

XII. Kolevka bal

Prošle subote je u organizaciji *Ksenije Petin*, *Marije Taracki* i *Cecilije Aranjoš* priređen u subotičkom Népköru dvanaesti po redu tradicionalni »Kolevka bal« na kojemu je prikupljen značajan prihod za štíćenike istoimenog doma za nezbrinutu djecu. Ova lijepa manifestacija, kako same organizatorke vole naglasiti, namijenjena je prije svega ljudima dobre volje koji su spremni pomoći onima kojima je pomoć najpotrebnija. ■

Radionica na temu »Uskršnje čestitke«

U okviru programa »Radionica subotom« u subotu, 1. travnja, u čitaonici Dječjeg odjela Gradske knjižnice bit će organizirana radionica na temu

»Uskršnje čestitke«, koju će voditi *Marija Piuković*. Radionica počinje u 10 sati i traje do 11 i 30 sati. ■

Udruga odgajivača goveda

Incijativni odbor Udruge odgajivača goveda Sjeverna Bačka saziva Osnivačku Skupštinu koja će se održati da -

nas, 31. ožujka u Novoj općini, dvorana broj 1, s početkom u 10 sati. ■

Temeljem članka 49. stavak 3., sukladno odredbama članka 56. stavak 1. i 2. Odluke o uređenju i održavanju groblja i pokapanju (»Službeni list Općine Subotica«, broj 13/98), Upravni odbor Javnog komunalnog poduzeća »Pogrebno« sa sjedištem u Subotici, Trg žrtava fašizma broj 1, na svojoj 18. sjednici održanoj dana 17. ožujka 2006. godine, donio je sljedeću

ODLUKU

O OBAVJEŠTAVANJU KORISNIKA GROBNICA I OSOBA KOJE POLAŽU PRAVO NA KORIŠTENJE GROBNICE

za koje nije plaćena naknada za grobno mjesto nakon isteka obveznog roka počivanja u trajanju od 10 godina, odnosno nakon isteka produženog roka počivanja u trajanju od 30 godina više od 3 (tri) godine neprekidno ili se grobnica ne održava, kako slijedi:

SENČANSKO GROBLJE

r.b.	ime i prezime nositelja prava korištenja grobnice	adresa nositelja prava korištenja grobnice	broj grobnice	veličina grobnice	naknada plaćena do
1	Bačić Vera	Zrenjanin, Đure Đakovića 14	0-3-12	4	2002.
2	Daraboš Gabor	Subotica, Čapajeva 19	0-3-22	4	2002.
3	Vaštag Sabo Jožef	Subotica, Ilindenska 38	0-6-11	4	2002.
4	Breščanski Gašpar	Subotica, Petra Drapšina 2	I-3-9	4	2002.
5	ud. Bognar Antuna	Subotica, Jo Lajoša 46	I-3-10	6	2002.
6	Vučić Rumenka	Subotica, Kireška 40	I-4-2	6	2002.
7	Antunovića Manda Štefanec Marija	Zagreb, Draškovićeve 9/3	I-5-8	4	2002.
8	Šulei Miloš	Subotica, Istočni vinogradi 367	I-8-11	4	2001.
9	Sabo Cibolja Mihalj	Subotica, Kostolanji Dežea 2/d	II-2-15	4	2002.
10	Kozma Vilmoš	Subotica, Masarikova 17	II-4-21	4	2002.
11	Kuntić Lazo	Subotica, Mirka Bogovića 23	II-5-10	6	2001.
12	Špiegel Mikloš Špiegel Žužana	Subotica, Sonje Marinković 27	II-6-14	6	2002.
13	Lovaš Šimon	Subotica, Bikovački put 66	II-7-2	4	2002.
14	Laslo Janoš	Subotica, Jo Lajoša 54	II-8-15	8	2002.
15	Urban Jelena Urban Josip	Subotica, Bajnatska 31	II-8-23	4	2002.
16	Kalamica Lajoš	Subotica, Marskov put 126	II-8-24	4	2001.
17	Skenderović Eva	Subotica, Beogradski put 21	II-12-7	6	2001.
18	Lulić Mate	Subotica, Plebarijska 43	II-12-24	8	2002.
19	Biterman Jene	Subotica, Marksov put 39	II-14-2	6	2002.
20	Suvajdžić Marina	Subotica, Arsenija Čarnojevića 39	II-14-12	4	2002.
21	Zelić Antun	Subotica, Masarikova 46	II-15-18	6	2002.
22	Reščik Jožef	Subotica, Kriva 4	II-15-27	4	2002.
23	Čović Jašo Čović Blaško	Subotica, Tuk 103	II-16-2	4	2001.
24	Ivaković Ivandekić Đuro	Subotica, Josipa Kraša 10	II-16-8	6	2001.
25	Tumbas Krista	Subotica, Vladimira Gortana 3/a	III-4-5	6	2002.
26	Vojnić H. Ende	Subotica, Gornji Verušić 31	III-5-2	6	2001.
27	Horvat Mačas	Subotica, Jo Lajoša 60	III-5-6	4	2002.
28	Pokrić Joza Cekuš Marija	Subotica, Masarikova 97	III-5-7	4	2002.
29	Konovec Margita	Subotica, Kostolanji Dežea 5	III-12-5	2	1999.
30	Puhalak Jožef	Subotica, Masarikova 63	III-12-10	4	2002.

r.b.	ime i prezime nositelja prava korištenja grobnice	adresa nositelja prava korištenja grobnice	broj grobnice	veličina grobnice	naknada plaćena do
31	Cindel Julijana	Subotica, Čaki Ferenc 28	III/a-2-10	4	2001.
32	Čepela Iren Bači Terez	Subotica, Gavril Principa 5	II-2-21	8	2002.
33	Poljaković Geza	Subotica, Dalmatinska 44	II-12-33	4	2002.
34	Torma Istvan	Subotica, Jovana Mikića 4	VII-1-6	4	2002.
35	Milanković Marija	Subotica, Hederika Karolja 5	VII-2-10	4	2000.
36	Ančić Giza	Palički salaši 215	VII-3-3	4	2000.
37	Laslo Marton	Subotica, Masarikova 91/b	VII-3-16	4	1999.
38	Konc Šandor	Temerin, Klapka Đerđa 21	IX -2-13	4	2002.
39	Pal Franciška	Subotica, Luke Sučića 6	IX-2-15	4	2002.
40	Vidaković Estera	Subotica, Braće Radića 148	IV-1-21	4	2002.
41	Futo Mirko Futo Stevan	Subotica, Roke Šimokovića 6	IV-2-2	6	1992.
42	Vujković Kata	Subotica, Majšanski put 43	IV-3-28	4	2002.
43	Pertić Mihalj	Subotica, Braće Radića 79	IV-4-13	4	1994.
44	Kesler Jožef	Kelebija, Čavolj bb	IV-4-20	4	2002.
45	Matatić Đura	Hajdukovo 132	IV -5-17	6	2002.
46	Eke Mihalj	Subotica, Istarska 36	IV -5-19	4	2000.
47	Puzić Andrija	Subotica, Andrije Medulića 6	IV -5-28	4	2001.
48	Sarić Šime	-	V-2-18	4	2002.
49	Anišić Marija Anišić Joso	Subotica, Tuk ugarnice 44	VI-6-12	4	2001.
50	Rogić Petar	Subotica, Dalmatinska 54	VI -4-20	4	2001.
51	Perne Marija	Izola, Prek.brigada 3	V-3-18	2	2002.
52	Vašarhelji Vince	Subotica, Masarikova 55	V-5-6	4	2002.

Pozivaju se korisnici grobnica i osobe koje polažu pravo na korištenje navedenih grobnica da se u roku od **6 mjeseci** od dana objavljivanja ove odluke u »Službenom listu Općine Subotica« i u sredstvima lokalnog informiranja, odnosno lokalnom tisku, i to u »Subotičkim novinama«, »7. nap«-u, »Magyar szó«-u i »Hrvatskoj riječi« tj. od dana zadnjeg objavljivanja, **osobno** jave u Javno komunalno poduzeće »Pogrebno«, u poslovne prostorije u sjedištu poduzeća, Trg žrtava fašizma broj 1, svakog radnog dana od **7 do 13 sati**, **sa knjižicom za grobnicu, ili na telefon poduzeća 024/ 55 48 48.**

Napominjemo da je Javno komunalno poduzeće »Pogrebno«, prije objavljivanja ove Odluke, nositelje prava korištenja na osnovi postojećih adresa u raspoloživoj grobnoj evidenciji pismenim putem pozivalo da izvrše uplatu naknade za rok počinjanja i da održavaju predmetne grobnice, uz ostavljen rok do 10. ožujka 2006. godine, zaključno, kao i da će Javno komunalno poduzeće »Pogrebno« i u narednom razdoblju neposredno, putem Obavještenja na predmetnim grobnicama, pokušati stupiti u kontakt s nositeljima prava korištenja i osobama koje polažu pravo na korištenje, sve radi spravljanja evidencije o grobnicama sa eventualnim dokazima o uplati. Javno komunalno poduzeće »Pogrebno« se unaprijed ispričava nositeljima prava korištenja i osobama koje polažu pravo na korištenje grobnica za eventualne pogreške u raspoloživoj grobnoj evidenciji i poziva ih da izvrše prijepis prava korištenja grobnica na nasljednike, te dostave podatke o zadnjem ukopu izvršenom u gore navedene grobnice, kao i o promjenama adrese prebivališta nositelja prava korištenja.

Upozoravamo građane koji imaju pravo na korištenje grobnica navedenih u ovoj odluci da će Javno komunalno poduzeće »Pogrebno« predmetne grobnice, za koje se ne jave njihovi osnivači – nositelji prava korištenja grobnica, odnosno sve osobe koja polažu pravo na korištenje grobnice, po isteku roka od 6 (šest) mjeseci od zadnjeg objavljivanja ove odluke, **proglasiti napuštenim** na temelju kriterija i ovlaštenja sukladno odredbama članka 56. stavak 1. i 2. Odluke o uređenju i održavanju groblja i sahranjivanju općine Subotica.

Istodobno, upozoravamo da je Javno komunalno poduzeće »Pogrebno« ovlašteno napuštene grobnice urediti i **predati na korištenje novim korisnicima**, pri čemu dotadašnji osnivači i nositelji prava korištenja gube pravo na korištenje grobnice.

Predsjednik Upravnog odbora Javnog komunalnog poduzeća »Pogrebno«
Dragan Hupko

Moba na salašu Bele Ivkovića

Tradicija uzajamnog pomaganja

*Održavanje mobe, starog običaja bunjevačkih Hrvata, Bela Ivković neguje već 29 godina na svom salašu**

Na mobi je urađeno proljetno spremanje avlije na salašu, a za »užnu« je poslužena krumpirača, tradicionalno dično jelo »paorske« kuhinje Mnogi sudionici mobe prisjetili su se održavanja nekadašnjih moba na obiteljskim salašima* Moba se nikada ne plaća, nego se vraća radom*

Pod stručnim nadzorom domaćina: Nikola Skenderović, Bela Ivković, Lazar Baraković i Josip Kopunović Legetin

Rodbina i prijatelji *Bele Ivkovića*, poznatog subotičkog odvjetnika i dugogodišnjeg predsjednika Hrvatskog kulturnog centra »Bunjevačko kolo«, ujedno i člana Hrvatskog nacionalnog vijeća, i ove su se godine odazvali pozivu domaćina na proljetnu mobu spremanja ledine na salašu. Bela Ivković, naime, već 29 godina zaredom organizira ovakve mobe na svom salašu nadomak Male Bosne, u okolici Subotice.

Moba je stari običaj bunjevačkih Hrvata, kada se potrebnim radovima pomažu gazdinstva rodbine, prijatelja ili susjeda. Održavanje tog starog običaja neguje i Bela Ivković, a kako su ovoga puta domaćini bili i njegovi sinovi *Dinko* i *Darko*, kao i unuk *Ivan*, potvrđuje da će se ova lijepa tradicija nastaviti u obitelji Ivković.

Nakon jutarnjeg okupljanja i doručka u prošlu subotu, radne su skupine počele poslove grabljanja ledine, kresanja bagremova, vađenja starih stabala i skupljanja granja i drva, a moba je bila i prigoda za razgovor i druženje tijekom pauza. Za »užnu« je poslužena krumpirača, tradicionalno dično jelo »paorske« kuhinje. Poslije kraćeg odmora nastavilo se s radovima do kasnog poslijepodneva. Uz pomoć sudionika na mobi ledina na salašu je uređena, a

kada je skupljen i spakiran alat, domaćini su se, po običaju, zahvalili svima na pomoći.

NEKADAŠNJE MOBE: Iako se ožujak s hladnim vremenom »dugo nije dao«, sunce je na dan mobe prijatno grijalo navještajući proljetne dane. U razgovoru za vrijeme pauze, *Alojzije Stantić*, vrstan poznavatelj narodnih običaja bačkih Hrvata i jedan od dugogodišnjih sudionika mobe, istaknuo je kako je moba od davnina poznat običaj, poglavito među zemljodjelicima.

»Kada se trebao uraditi neki veći posao, domaćin je pozivao rodbinu, susjede i prijatelje. Na mobi su se radili razni poslovi, kao što su voženje žita u kamaru odakle se žito vršilo, nabijanje zidova salaša ili bacanje tavanice. Moba se nikada ne plaća, nego se vraća radom. Kada se na mobi radilo zaprežnim kolima, onda su sudionici na mobi sami osiguravali hranu, kao i hranu za konje, dakle bili su na mobi 'o svom kostu i trošku', a bilo je i moba kada je domaćin osiguravao hranu za sve. Sjećam se priče moga djeda o njegovom sudjelovanju na mobi, kada se krajem 19. stoljeća gradio zid subotičke Kalvarije, kao i priče mog strica, kada se 1936. godine nasipao teren za gradnju crkve u Đurđinu. Na mobama su se i nekada spremale ledine na salašima, vadili su se bagremovi, popravljale ograde i zgrade na salašima, a ova današnja moba je prigoda i za druženje i razgovor, a karakteristično je što su se okupili ljudi raznih profesija i zanimanja«, rekao je *Alojzije Stantić*.

Nekadašnjih moba sjeća se i *Josip Horvat*, predsjednik Likovnog odjela Hrvatskog kulturnog centra »Bunjevačko kolo« i potpredsjednik Organizacijskog odbora Dužijance:

»Moj otac i moj ujak pravili su mobe na njihovim žedničkim salašima tijekom druge polovice prošlog stoljeća. Osmu je godinu kako dolazim na mobu kod *Bele Ivkovića* i divim se što se taj običaj neguje. Došlo je mnogo ljudi, a uz rad ovo je prigoda i za upoznavanje, kao i za druženje«, rekao je *Josip Horvat*.

Uspješan Ho-ruk

Ništa bez suvremene tehnike: Mitar Papac

NJEGOVANJE STAROG OBIČAJA:

Dok su skupine sudionika na mobu obavljale razne poslove, u kuhinji se također odvijao odgovoran posao. Majstor za pečenje krumpirače *Antun Ivković Ivandekić* i, ovom prilikom, njegov pomoćnik za pripremanje jedine hrane koja je dobila naziv po krumpiru *Lazo Vojnić Hajduk*, pripremali su u tepsije krumpir, divenice (kobasice), krvavicu pravljenu s krvlju, meso od vrata i krmenadle. Krumpirača je jelo koje se najviše pripremalo u vrijeme poklada, a za ručak na ovoj mobu, krumpirača je na tradicionalan način ispečena u seljačkoj peći (banja peći). Uz obilan ručak pilo se blago vino kevedinka, jer se takva jaka hrana treba malo razblažiti u želucu vinom.

Nakon ručka, u tijeku kratkog odmora, Bela Ivković je napomenuo kako bi volio da i njegovi sinovi i unuk nastave tradiciju održavanja mobe na salašu, koji je podignut davne 1939. godine.

Najodgovorniji posao – priprema užne:
Lazo Vojnić Hajduk i Antun Ivković Ivandekić

»Salaš mi je ostavila moja teta *Giza Ivković*, a ja sam ga brzo zavolio. Ovo je tipičan salaš za gazdinstva koja su se bavila arendom. Na takvim salašima gazda nije stanovao, nego onaj tko je obrađivao zemlju u arendu. Gazda je stanovao na većem salašu ili u gradu, kao što je i moja teta Giza stanovala u gradu. Ovaj salaš, koji se nalazi na drugom kilometru od Male Bosne prema Somboru, ima ambetuš, kuhinju, prostoriju pod dimnjakom, jednu sobu, a sa strane košaru i komaru, a oko salaša se nalazi zemlja koja je u vlasništvu obitelji«, kaže Bela Ivković.

Dok se nakon završenih radova sakupljao alat *Grgo Kujundžić*, predsjednik Organizacijskog odbora Dužijance, rekao je kako je dio svoga djetinjstva proveo na salašu koji se nalazi prekoputa Ivkovićeva salaša, a koji je i danas ostao u vlasništvu obitelji.

»Sjećam se mnogih moba. Na početku godine tovarile su se svinje koje su prodane i koje je trebalo transportirati, mrvljeni su kukuruzi, gnojila se zemlja, a na moba – ma se također i prevozilo žito, te su se pripremale ledine na salašima, posebno za neke svečane prilike, kao što su svatovi, a gradili su se i razni objekti, bacala se tavnica. Mobe su organizirane i prilikom berbe vinograda, a oko svetog Martina, kao i krajem zime, radilo se 'prilivanje vina', jer kada prođe period vrenja i smirivanja vina u buradima, na dnu se pojavi određena količina 'stelje' i taloga, što ne godi vinu. Drago mi je što se običaj mobe već 29 godina održava na salašu Bele Ivkovića«, rekao je Grgo Kujundžić.

Uz riječi zahvale domaćini su ispratili sudionike na mobu uz želju da svi oni počaste svojim posjetom i jubilarnu tridesetu mobu sljedeće godine.

Z. Sarić

Sudionici na mobu

Na mobu su ove godine sudjelovali: Lazar Baraković, Pajo Đurašević, Josip Horvat, Joso Ivković, Joso Ivković (strikin), Pere Ivković, Antun Ivković Ivandekić, Veselin Jevtić, Josip Kopunović Legetin, Albe Kujundžić, Grgo Kujundžić, Mladen Matković, Tome Matković, Mitar Papac, Zvonimir Perušić, Stipan Romoda, Zvonko Sarić, Nikola Skenderović, Alojzije Stantić, Bela Vojnić Hajduk i Lazo Vojnić Hajduk.

Na svim ili gotovo svim dosadašnjim mobama na salašu Bele Ivkovića tijekom proteklih 29 godina sudjelovali su: Albe Kujundžić, Joso Ivković, Lazo Vojnić Hajduk, Nikola Skenderović i Pere Ivković.

Zaslužen objed

Vadenje drveta s korjenom:
Stipan Romoda, Darko Ivković i Joso Ivković

Za pojedine poslove neophodna je
i hrabrost: Bela Vojnić Hajduk

Bela Ivković sa sinom
i unukom

Gdje ja stadoh ti produži: unuk i dida Ivan i Bela Ivković

ma Darkom i Dinkom
n Ivanom

Jedan od onih koji nikad nisu izostali s mobe:
Albe Kujunžić

Majstor za krumpiraču: Antun Ivković Ivandekić

Hodočašće po selima

Križni put mladih

Cilj puta je pokora i poistovjećivanje s dijelom životnih neprilika Isusa, u njegovim posljednjim danima života Tijekom puta običi će se oko petnaestak križeva* Osiguran je ručak u Tavankutu, no, na put ipak treba ponijeti dovoljno hrane*

Piše: Olga Perušić

U subotu, 1. travnja, organizirat će se križni put mladih po obližnjim selima kao priprema pred blagdan Uskrsa. Na ovaj način mladi vjernici iz Subotice i okolice bit će jedni u lancu koji obavljaju križni put na ovaj način diljem Hrvatske, te istodobno osjetiti makar dio životnih neprilika Isusa, našega spasitelja, u njegovim posljednjim danima života. Križni put je hodočašće na kome se slavi Bog i zahvaljuje se na njegovom spasenju.

Program počinje okupljanjem u Crkvi Isusovog uskrsnuća, u sedam sati i trideset minuta, gdje bi se prvo tumačilo značenje križnog puta koji nas čeka, zatim slijedi molitva i kreće se na put.

»Imamo jedan križ koji se svake godine nosi i dopisuje se godina održavanja hodočašća. Taj križ čuvaju mladi, a njegov smisao je poistovjećivanje s Isusom čiji put slijedimo. Prisjećamo se Isusovih posljednjih trenutaka života, koji su bili tako teški, te stoga ovo nije šetnja, nego putovanje s razmišljanjem i jedna pokora. Sam put nije lak, treba puno hodati, pogotovo kada se stvore žuljevi na nogama«, objašnjava velečasni *Forgić*.

PUT: Krenut će se od crkve Bajskim putem prema Tavankutu. Prva stanica bit će u Maloj Bosni kod križa, zatim u Ljutovu, kako bi se u Tavankutu napravila pauza za ručak. Nasta-

vak hodočašća slijedi Somborskim putem prema Bajmoku, sve do benzinske crpke gdje će se nastaviti prema Maloj Bosni. Posljednja stanica bit će u Maloj Bosni. Tijekom puta običi će se oko petnaestak križeva, koji će činiti četrnaest postaja i služenje jedne svete mise. Poslije četrdeset kilometara pješaćenja, put se završava u Crkvi sv. Terezije s molitvom zahvalnosti. Križni put po selima bit će održan isto kao i na Kalvariji i u crkvi, te će se kod postaja vršiti čitanja. Sam križni put bit će ispovjedni jer u crkvama već od 3. travnja počinje ispovjedno vrijeme.

ORGANIZACIJA: »Ove godine zatražili smo pomoć od policije kako bi se regulirao promet. Organizirat će se ozbiljnije u odnosu na posljednji put, jer će postojati redari koji će pratiti ovaj pohod mladih. Ja ću krenuti autom, koji ću prepustiti putem mladima da voze i tamo će se moći odložiti stvari i naizmjenično će moći sjesti po dvoje umornih. Preporučio bih da se obuče toplo, odjeća se može odložiti ili svezati oko struka, no nikako ne bih predlagao put u tenisicama iako su lagane, vrijeme je promjenljivo, i ukoliko padne kiša one će se pokvasiti i tada se vrlo lako može nazeptiti. Na put treba ponijeti dovoljno hrane, jer se prilikom puta silna energija troši koju treba i nadoknaditi. Svatko zna najbolje za sebe kolika mu količina treba. U

Tavankutu će velečasni *Franjo Ivanković* osigurati ručak, no treba znati kako će povratak biti duži nekoliko kilometara, a javljat će se polako i umor, te će trebati više hrane«, ističe organizator puta vlč. Marko Forgić. Ovo hodočašće zamišljeno je kao križni put mladih, no nitko ne sprječava odrasle i djecu da se priključe, ali djeca bi trebala doći u pratnji starijih.

ISKUSTVA: Prošle godine nije se išlo na ovo hodočašće zbog snijega koji je tada vijao, a prethodne godine išlo se do crkve sv. Ane u Gornjem Tavankutu, prema Đurđinu, gdje se po kućama i prespavalo, pa se sljedeći dan vraćalo do Žednika. Organizatori križnog puta u prethodna tri hodočašća bili su: *Krešimir Kujundžić, Denis Vidić, Goran Matić i Mario Lučić*. Onda je put iznosio oko 75

km, a išlo se preko njiva. Mladi su ga tada, po riječima vlč. Marka Forgića, stoički podnijeli i nisu se žalili. Na putu je vladalo dobro raspoloženje, mladi nisu bili cijeli put ozbiljni, bilo je i privatnih razgovora, te dobacivanja, kao u svakom opuštenome razgovoru. Dojmovi vlč. Forgića s prošlog hodočašća su odlični, a u najdubljem sjećanju su mu bile širom otvorene oči sudionika po povratku, jer i pokraj umora i puknutih žuljeva, u njima se nije vidjelo niti malo negativne energije. Mladi su pred kraj križnoga puta išli s još većim oduševljenjem i energijom nego na samome početku. Ljudi koji su to pratili mogli su vidjeti mlade kako dostojanstveno koračaju cestom.

I tijekom ove korizme tradicionalna okupljanja na subotičkoj Kalvariji

Piše: vlč. dr.
Andrija Kopilović

*Ako crkva
koja je
povjerovala da
je Bog ljubav
ne čini ljubav,
ona ne može
autentično
navješćivati
cijeloga
Krista, koji je
i život svoj dao
da bi spasio
čovjeka i koji
i nas poziva na
to da dajemo
i spašavamo
čovjeka. Crkva
nije sama sebi
svrhom. Ona je
funkcionalna
zajednica,
dakle, u službi
onoga koji ju
je utemeljio
zato da bude
njegov znak za
spasenje
čovjeka*

Kršćanstvo vjeruje u zajedništvo s Bogom

Činiti ljubav – biti učenik Isusov

Kršćanstvo nije rezultat neke etičke odluke ili neke velike ideje, već je to susret s događajem, s osobom koja životu daje novi obzor i time konačni prava. Dakle, bitno je istaći da je kršćanstvo vjera koja se ne temelji samo na odlukama velikih ideja, pa niti etičkih odluka, nego na susretu s osobom, s osobom Bogooobjavitelja – Bogočovjeka – Isusa Krista. Središnja osoba u kojoj se Božja ljubav najviše dokazuje jeste utjelovljeni Isus Krist, a utjelovljenje jest i otajstvo vjere. *Papa Benedikt XVI.* u svojoj enciklici »Bog je ljubav« napisao je da je samo utjelovljenje čin koji najviše očituje Božju ljubav. Da je taj Isus Krist utjelovljen, nije dovoljno samo prihvatiti, treba se prihvatiti i njegovo božansko djelovanje u kome se on utjelovljuje zato da dokaže čovjeku koliko ga ljubi. To govori o Isusu kao »dobrom pastiru« koji ide za »izgubljenom ovcom«, »ženi koja traži drahmu«, »ocu koji izlazi ususret sinu i baca mu se u zagrljaj«. Ta, dakle, pojava utjelovljenog Božjega sina našoj ljudskoj povijesti nije nametnuta nego ponuđena. I to je bitno, da Bog i jedino Bog, tako poštuje autonomnost ljudskoga razuma, a još više njegovu slobodu, da se nikada ne nameće čovjeku. Stoga njegovo utjelovljenje i pojava u povijesti jeste bez vanjskih znakova, vrlo skromno, da bi pokazao ovih par gornjih citiranih riječi kako se je Bog približio čovjeku, tražeći ga da ga On kao »ovcu izgubljenju«, kao »sina zalutala«, kao »drahmu izgubljenju« nađe i spasi.

TRAJNA PRISUTNOST: Ono kada ljubav doseže vrhunac u Božjem svijetu je upravo čas kada se Isus Krist žrtvuje na križu smrću za spas čovjeka. Njegova je smrt na križu »vrhunac onoga okretanja Boga protiv samoga sebe, u kojem se on daje da bi ponovno podigao i spasio paloga čovjeka«, kaže Papa doslovno. Ljubav je to u svemu u najradikalnijem obliku. Promatra-

jući Kristov probodeni bok, o kom govori Ivan, možemo razumjeti ono što je polazišna točka u ovoj enciklici »Bog je ljubav«, a to je upravo razmatranje istine da je Crkva kao zajednica rođena iz Kristova probodenoga srca, za koje piše u Bibliji da je iz njega potekla krv i voda, a Crkva prepoznaje u te dvije stvarnosti vodu krštenja i krv euharistije. U tom činu prinosa Isus je dao trajnu prisutnost samoga sebe, jer je upravo žrtvujući se za čovjeka, prikazujući svoj život i do kraja žrtvujući za čovjeka, uskrsnućem mogao spasiti čovjeka jer se ovdje, recimo to jednim čudnim izrazom: na raspetom Kristu, satrvenom na križu, očitovala Božja pravednost prema grijешnom čovjeku, a u Kristu koji nam se daruje, koji je s nama Bog i koji je za nas Bog, više nije Bog pokraj nas nego Bog u nama kao uskrsli pobjednik i zato se tu suočila na križu satrvenom Božja pravednost, a u Kristu uskrslom Božje milosrđe. Tako smo spašeni tim Božjim milosrđem, koje je ljubav i koje nadilazi sva naša poimanja ljubavi, jer se radi o onome koji ne zaslužuje a dobiva, a to je Isus koji je sam rekao da je »život svoj došao dati za grijешnike«, da je »došao tražiti izgubljene i spasiti grijешne« i to je otajstvo kršćanstva: činiti ljubav. Došli smo u ovom razmišljanju do sržnoga obrata, jer Isus Krist iz probodenoga boka svojega srca rađa Crkvu u krvi i vodi – krštenju i euharistiji – i dapače u sakramentima, a u euharistiji ostaje prisutan do te mjere da nas više ne vodi pokraj sebe i ne vodi u društvo sa sobom nego nas »uvodi u sebe«, a to su vrlo jasni – doduše religijski – vjerski izrazi, no, za kršćane važni, a nadam se i ostalim čitateljima potrebni da barem znaju da kršćanstvo vjeruje u svoje zajedništvo s Bogom i u božansko življenje iliti božansku prisutnost u sebi da bi bili oni koji participiramo na božanskom životu. Radi toga se Papa u ovoj enciklici posebno osvrće na činjenicu da

kršćanstvo ne može postojati ako u njemu ne postoji djelotvorne bratske ljubavi. Od svih važnih dijelova njegova poslanja, od navješćivanja i posvećivanja, najvažnije je činiti ljubav prema potrebnima. Zato Crkva ne može Krista autentično navješćati ako ga ne naviješta tako da bude uistinu milosrdna kao što je Krist i djelotvorna u ljubavi kao što je Krist. Zato je u Crkvi subjekt čovjek i onaj kome se čini dobro je čovjek.

U SLUŽBI DRUGOGA: Crkva bez karitativne, dakle, djelotvorne ljubavi, koja nije samo riječ i istina nego ljubav i djelo, svjedoči i pokazuje da navješćuje Krista autentično. Zato je vrlo čudno – i to je Papa naglasio – da Crkva ne može prepustiti nikakvim socijalnim organizacijama, niti ikakvim drugim vanjskim čimbenicima svoje poslanje pomagati siromasima i ljubiti braću. Jasno da sa svim institucijama svijeta koje pomažu potrebnima Crkva surađuje, ali se ne može kao vlastite biti odreći svoga poslanja da ona pomaže siromasima. Dakle, ako Crkva koja je povjerovala da je Bog ljubav ne čini ljubav, ona ne može autentično navješćivati cijeloga Krista, koji je i život svoj dao da bi spasio čovjeka i koji i nas poziva na to da dajemo i spašavamo čovjeka. Crkva nije sama sebi svrhom. Ona je funkcionalna zajednica, dakle, u službi onoga koji ju je utemeljio zato da bude njegov znak za spasenje čovjeka. U ovo vrijeme, kada razmišljamo u Korizmi o Kristovoj mucij, uvijek se moramo podsjetiti da je Korizma besplodna ako nije nikom drugom osim meni korisna. Korizma nužno mora biti darivanje, davanje, pomaganje drugoga. Da bi Crkva opstala i ostala, mora uvijek činiti ljubav i nju će to činiti autentičnim navjesticom evanđelja. Toliko Benedikt XVI. sržno pročeže i vrlo radikalno zahitjeva od kršćana da čine ljubav, jer bez nje ne mogu navješćivati Isusa Krista. ■

Život salašara

Piše:
Alojzije Stantić

Škola života

Većina salašarske dice nisu završili osnovnu škulu, a najviše iz obitelji kojima su muška dica tribala za zemljodilske poslove Imućniji su dicu školovali u varoškim školama, a nike su iškulovali na kojem fakultetu*

Iako su naši stari do II. svickog rata morali početi školovati dicu u salašarskim školama, koje su na kraju XIX. vika u pustarama napravili tako da su dica iz najdaljeg salaša u nji dospili za oko po sata. Posli osnovne škole po di koji imućniji su dicu škulovali u varoškim školama, a nike su iškulovali na kojem fakultetu. Većina salašarske dice nisu svršili osnovnu škulu, a najviše iz obitelji kojima su muška dica tribala za zemljodilske poslove. Tušta je nadarene dice »očlo za plugom«, počeli su raditi u ravni, nisu se dalje škulovali. (Kad se moj pradiča razbolio u osamdesetim godinama XIX. vika, dida je posli prve norme (prvog razreda) počeo raditi s konjima, i kako mi je kazo, najteže mu je bilo uvratiti (okreniti) plug u uvratinama.)

Umisto potpunijeg nauka u državnoj škuli salašari su dicu iškulovali u škuli života. U nju su dite upisali čim se rodilo. Ko beb su ga iznosili u avliju, najpre u kolivki, a malo posli u dubku (naprava u kojoj dite stoji prija neg počme ić nogom). Od onda je u se počeo upijati salaški zelen okoliš, živinu, čist ajer i koješta šta se dešava oko njega, a kojekaki glasovi su ga upućivali od koje su živine (životinje). Čim je dite pošlo nogom, muško je po avliji u stopu pratilo oca, a žensko se uvatilo mater za suknju i pratilo je u korak. Tako je dite od malena bilo nuz roditelje, slušalo je njev nauk i navikavalo se šta i kako treba raditi.

U škuli života su salašarsko dite upućivali u nauk, kako da vodi obiteljski život, jel će vrlo mlad, čim se udomi postat sam svoj gazda. To je ko kad čeljade uzjaši na konja: uputili su ga kako da uzjaši, sidne u sedlo, a kad je stopala umetnio u uzengije vidiće se kako će izaći na kraj s konjom iz sedla. Zato su i mladog salašara još dok se nije udomio naučili svim salaškim poslovima koji ga čekaju ko mladog zemljodilca. Ditetu su dali da najpre radi poso kojeg je kadar uraditi, jel je u salaškom životu više feli poslova koje je dite moralo naučiti da ji obavlja valjano, jel će njegovo znanje obitelji pomoć dal će i koliko gospodarski napridovati, teć. Zato o salaškoj škuli ne tri-

ba suditi današnjim svaćanjem i pribaciti našim starima da su iskorišćavali »dičiju radnu snagu«, koju danas svit osuđuje.

Baćo sa ženom i s dicom

ZNANJE IZ ŠKULE ŽIVOTA: Kako su dite učili salaškim poslovima, tako su ga učili i osnovnim kripostima, velikim vridnostima, odranjivali ga u čovika, da:

– mora slušati onog ko ga rani el mu daje poso, ništa mu ne smi biti mrsko, jel ko zna raditi i zna slušati, taj će znati i zapovidati kad zatriba;

– treba poštivati starije i učiti od nji, jel su oni tušta koječeg primetnili priko glave, iskusili u životu. Rad tog se nije moglo ni smisliti, a kamol desiti da se dica spore ko će dodvoriti roditelje kad ostare el se razbole;

– dok nije odrasto od roditelja je talovo jednu od najvećih ljudskih vridnosti, steko je radnu naviku, a s njom i svaćanje da ništa nije sramota raditi, jel je rad izvirak opstanka života, najviše se radom pošteno može gospodarski ojačati;

– iz ušorenog el usamljenog salaša salašar je upućen na suživot s prvim komšijom, š

njim mora biti u dobro, jel kad mu bilo šta zatriba najpre će mu komšija pomoći;

– salašari su na svemu šporovali pa tako i na rani. Od malena je naučen da ide onu ranu koju je reduša metnila na astal, ide se samo za astalom, kad idu i druga čeljad. Makar da su koliko bogata bila čeljad nikad domaćin nije zapovidio reduši šta će i koliko skuvat. Reduša se starala da rana ne bude uvijek ista i da najviše idu ono šta su odranili, a u tom je najviše rane od bilog smoka, mlika i zeleniša, a najmanje je mesa. Više se isplatilo odranjenu živinu prodat neg poist;

KRŠĆANSKI NAUK: Škola života se temeljila na kršćanskom nauku, učili su ga da u životu što više poštiva Deset Božjih zapovijedi, da se tog drži ko bogoljubno čeljade. S tim naukom u njega su usadili, kako su kazali: »utuvili mu u glavu«, kriposti s kojima se može dičiti, zato treba da bude: iskren, uljudan, zafalan, vridan, skroman, obziran. Ako je taki onda je i dobre čudi i zna biti uzdržan, strpljiv, dobre nakane, znaće istrajati i podneti životne nedaće. Naučili su ga šporovati, pa ako je bio čuvaran onda je i imo. Najviše salašara su živili i ispovidali ove kriposti, zato su toliko i uznapridovali kako su većina bili u punoj gospodarskoj moći, do prida početka II. svitskog rata.

Jedan od nauka za svakog urednog salašara je bio da svaka stvar koju hasnira mora imati misto di će uvijek stat, a ko god je hasniro moro je posli očistiti i ostaviti na misto. Zato salašari nikad nisu tražili, nit gubili glavu rad tog jel niku stvar nisu mogli nać, recimo di je pila, el kalapać, el kefa (četka), el...

Nuz roditelje salašarskoj dici su bili dobri učitelji i dida i majka, koji su za nauk imali više vrmena, nisu bili toliko zauzeti poslom ko roditelji, pa su s dicom bili i strpljiviji. Ko je svršio salašku škulu života taj se nuz roditelje često sića i na didu i majku, dići se njevim velikim znanjem i ljudskim vridnostima.

Ovo su samo pabirci od svikoliki kriposti koje su u škuli života stariji odranili u dicu. ■

Udar za udarom

Piše: Zdenko Samaržija

A map of Croatia and its surrounding regions. To the north is Italy, with an arrow pointing left towards Trieste. To the northeast is Slovenia, with an arrow pointing up towards Ljubljana Airport. To the east are Bosnia & Herzegovina and the Plitvice Lakes. The map shows the coastline of Croatia with several islands and cities marked. Major cities include Zagreb (capital), Rijeka, Zadar, and Dubrovnik. Other cities shown are Trieste, Motovun, Poreč, Rovinj, Pula, Medulin, Labin, Rabac, Lovran, Kraljevica, Malinska, Crikvenica, Krk, Cres, Rab, Pag, and Lošinj. Airports are marked with a cross symbol: Trieste, Ljubljana, Zadar, Rijeka, Pula, Medulin, and Krk. The Istria region is labeled in the northwest. The Plitvice Lakes are labeled in the east. The map is oriented with North at the top.

Uspon hrvatske likovne umjetnosti

Uzor mnogim kiparima:
Ivan Meštrović

danskoga ustava bio je *Stjepan Radić*, politički vođa i zastupnik hrvatskog seljaštva.

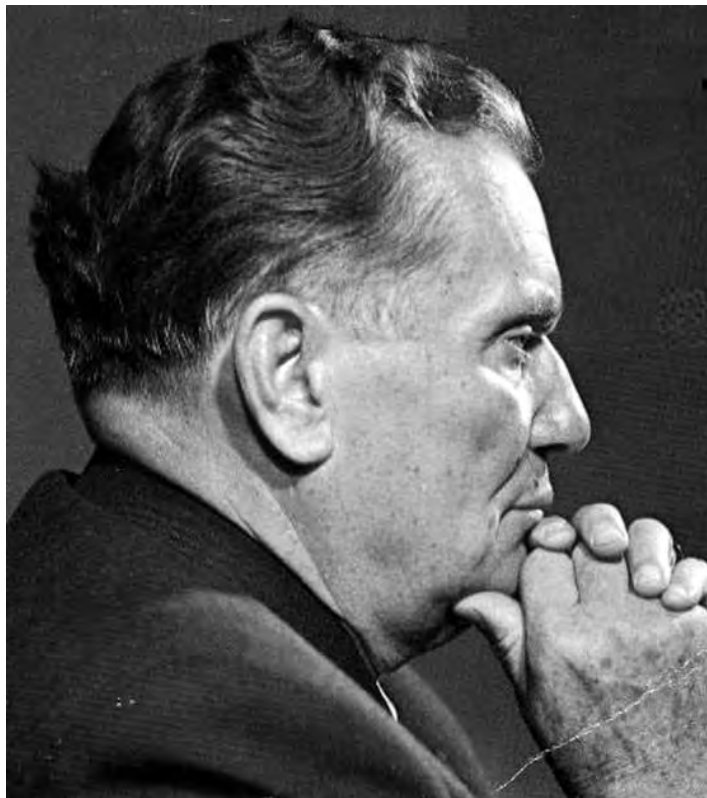

Centralistička država: Vidovdanski ustav

Piše: Milivoj Prčić

T(V)JEDNIK

I nakon Tita – Tito! Ovu znanu dobro floskulu, od koje se mnogima dizala kosa na glavi, propagira pokraj »znamenitog« Centar-Tito-Centar (misteriozne udruge) i »Titov salon« u Hotelu »Park« u Novom Sadu, gdje je navodno posljednji put Josip Broz dočekao u javnosti Novu 1977. godinu. Sjećam se pouzdano da je tada prinudno privremeno iseljeno iz stanova ukolo

»Parka« preko tisuću obitelji, dobilo »bezugschein« tj. uputnicu za neke hladne bungalove u Istri kao besplatno »ljetovanje« u prosincu i autobuse, sve zbog Titove sigurnosti. To nisu bili amateri kao Đinđićevi čuvari, jer Titove su Rusi obučili kako se to čuva maršal-predsjednik. Ovaj novi »Titov salon« jednovremeno promovira »Titov kuhar«, ilustriranu enciklopediju jela i pića koje je volio Stari, a napisala neka Anja Drulović, uz cijenu od 1800 dinara sve s PDV-om. Bagatela za plaće od 8 do 10.000 dinara, ali tko voli neka izvoli, ima Titovih umirovljenika koji to mogu platiti.

Na TV Novi Sad je tadašnji »tortaroš« izjavio kako je Predsjednik s tri ordena Narodnog heroja kao nitko u povijesti, od svih slastica jeo samo štrudl s jabukama. A što bi drugo podčasnik KundK vojske jeo nego »apfelstrudl« nakon objeda. Jednovremeno stari redatelj iz Titova doba (dobar) promovira svoj novi film »Karaula« tako što Plavim vlakom (u kojem su donijeli i Titov posmrtni kovčeg iz Ljubljane u Beograd) dolazi s filmskom ekipom u Novi Sad, a na kolodvoru stotine klinaca obučeni kao Titovi pioniri mašu zastavicama SFRJ s crvenom zvijezdom. Kome je potreban sav taj »bal vampira« nisam posve siguran. Ja osobno nikad nisam bio niti na jednoj ORA-i, niti u Kumrovcu, osobito ne u Kući cvijeća, a u JNA su me prinudno strpali kao ložača u stražarnicu VAKOV-a (Vojne akademije kopnene vojske u Beogradu), gdje sam marljivo punio veliku kaljevu peć sedam dana i noći cjepanicama, tad sedam dana odmora i tako do konca cirkusa u kojem sam osobno bio Švejk na YU način. Na koncu, ne znam hoću li prekršiti pravila dobrog ukusa ako kažem, kako mi je jedan veleposlanik rekao u povjerenju: »Ako je Tito u Kući cvijeća, i ja sam!« Ne znam kakve to ima veze, ali sam čuo od više sugrađana koji to isto kažu i za mjesto Podlipom. Ajd sad zbogom, lipi moji, da nas sve ne odnese vrag.

Budući da smo dovoljno pričali o ex-predsjednicima (kako to kulturno zvuči!), osobito o Starom, kažu da je njegov nasljednik (po mišljenju njegove supruge Rjabinuške ili sl.) za razliku od kojekakvih švapskih štrudli preferirao echt škotski whiskey, vjerojatno boljih marki, pa obavještavam njegove poklonike da ponesu ili se pretplate na novi (stari) proizvod s otoka Islay iz Škotske po receptu iz XVII. stoljeća, s 92 posto alkohola, kojeg i najjači »viskaši« smiju popiti samo dvije kavene žličice, a kod treće staje dah. No, mislim da je to ipak samo za velike znalce, dok je kod nas čovjek bez ikakvog recepta i iskustva, naveliko proizvodio u vlastitom dvorištu/destileriji nekakvu »zozovaču« od koje je umrlo više ljudi, iako nije bila ni blizu 92 posto alkohola. Lijepo se prodavala u svakom kiosku za

tisak, kao i falš DVD-i i debele knjige bez autorskih prava u svakom gradu naše domicilne zemlje (zbog Basare ne smijem reći države). Umirali su i stari i mladi kao ništa, jer u nas možeš prodavati i špirit za dezinfekciju medicinskih instrumenata i raznorazne »daskovače« od poklopaca klozetskih rupa, »kuruzovače« i čisti alkohol u svakom seoskom dućanu – inspekcije, a što je to, molim vas, tko je još za to mario u ovoj tvorevini imena koje zadaje muke i organizatorima svjetskog prvenstva u nogometu, pa su napisali samo Serbien – ili su moguće vidoviti, a neće ih nitko osuditi na deset godina zatvora kao proizvođača »zozovače« u »unućićima«. Znam samo da »naš Sloba« to ne bi koštao ni u snu, whiskey je whiskey, a lijek protiv lepree valjda neki antibiotik u kapsulama, đavo će ga znati, a Božji sud je isti za sve.

Izložba »Rubne posebnosti« u Novom Sadu

Muzej suvremene (likovne) umjetnosti iz Novog Sada u suradnji s Galerijskim centrom Varaždina organizirat će u razdoblju od 8. do 25. travnja izložbu pod nazivom »Rubne posebnosti«, koja će javnosti predstaviti djela avangardne umjetnosti nastala u regionu, u periodu 1914.–1989. godine. Postavka predstavlja dio kolekcije *Marinka Sudca* koja će u cijelosti biti postavljena u budućem Muzeju avangardne umjetnosti u Varaždinu.

Dio kolekcije Marinka Sudca bit će postavljen u izložbenom prostoru Muzeja suvremene (likovne) umjetnosti (Dunavska broj 37) kao i u Galeriji Matice srpske. Osim toga publika će u galeriji Zlatno oko u istom periodu moći pogledati i prateću izložbu pod nazivom »Vlado Martek – Umjetnik kao pokretna mapa«, koja je također dio kolekcije Marinka Sudca.

Inače, za zbirku Sudca se može reći kako je svojevrsni mini muzej suvremene umjetnosti koji je, kako ocjenjuju stručnjaci, pravo otkriće na likovnoj sceni regije.

Kroz reprezentativne radove većine najznačajnijih autora koji su djelovali u tom razdoblju javnost će imati prigodu steći uvid u pregled avangardnih strujanja 20. stoljeća. Zbirka sadrži dvjestotinjak radova od oko 80 autora koji su odavno zaslužili svoje mjesto u povijesti umjetnosti.

Radno vrijeme Galerije Matice srpske je od 10 do 18 sati, a Muzeja suvremene (likovne) umjetnosti i Galerije Zlatno oko, od 9 do 19 sati.

D. Po.

Mirkovićevo »Sretno dijete« u New Yorku

Film »Sretno dijete« redatelja *Igora Mirkovića* bit će prikazan 6. travnja u New Yorku u kinodvorani Two Boots Pioneer Theatre kao zadnji u sklopu ciklusa suvremenoga hrvatskog filma koji traje od studenoga prošle do travnja ove godine.

Ciklus suvremenoga hrvatskog filma otvorio je prošle godine film »Ta divna splitska noć« *Arsena Ostojića*. U prosincu je prikazan »Tu« *Zrinka Ogreste*, a u siječnju film »Fine mrtve djevojke« *Dalibora Matanića*. Film »Oprosti za kung fu« *Ognjena Sivilčića* prikazan je u veljači, a ožujku »Svjedoci« *Vinka Brešana*. Filmove za ciklus odabrao je filmski kritičar, scenarist i književnik *Jurica Pavičić*, a njihovim projekcijama Doors Art fundacija želi najaviti i pripremiti publiku i kritiku za trodnevni Hrvatski filmski festival u New Yorku, koji bi se trebao održati tijekom 2006. u Tribeca filmskom centru, a obuhvatio bi već prikazane filmove, ali i neke hrvatske filmske klasike i kratkometražne uratke.

Hina

Koncert Jure Stublića i skupine »Film« u Beogradu

Jura Stublić i skupina »Film« održat će koncert večeras, u petak 31. ožujka, u beogradskom Studentskom kulturnom centru. Popularni hrvatski glazbenik podsjetit će ovom prigodom publiku na brojne hitove koji su obilježili osamdesete godine i period nastanka »novog vala«.

Organizatori najavljuju kako će Jura Stublić ovoga puta

održati samo jedan koncert. On je posljednji put gostovao u Beogradu prije dvije i pol godine kada je zbog velike zainteresiranosti publike održao tri uzastopna koncerta.

Gregorijanski korizmeni napjevi u Katedrali

U nedjelju, 2. travnja, pod svetim misama u 8 i 30, te 10 sati, u Katedrali sv. Terezije Avilske u Subotici nastupit će Choralischole Catedralis Suboticiensis koja će izvoditi gregorijanske korizmene napjeve. Ravnatelj je Regens Chori *Csaba Paskó*.

Tradicionalna Uskršnja izložba u Subotici

Likovni odjel HKC »Bunjevačko kolo« iz Subotice i Likovno-slamarska sekcija HKPD »Matija Gubec« iz Tavankute priređuju, ove godine 13. po redu, tradicionalnu Uskršnju izložbu prigodnih darova.

Izložba će biti otvorena u utorak, 4. travnja, u Zgradi dr. Vinka Perčića (Bledska 2) u Subotici, u 17 sati. Kako organizatori najavljuju, izložba će se moći pogledati do 20. travnja, svakog radnog dana osim nedjelje, od 11 do 19 sati.

Koncert Subotičkog tamburaškog orkestra

Usrijedu 5. travnja u Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici, Subotički tamburaški orkestar priređuje koncert pod nazivom »Koncert tamburaške glazbe trećeg milenija«. Karte za koncert mogu se kupiti u Galeriji pod tornjem, a njihova cijena iznosi 250 dinara. Koncert počinje u 20 sati.

Koncert »Plesati zajedno« u Subotici

Koncert pod nazivom »Plesati zajedno« održat će se u nedjelju 2. travnja u Dvorani sportova u Subotici, s početkom u 19 sati. Na koncertu će nastupiti članovi triju folklornih ansambala iz Subotice – HKC »Bunjevačko kolo«, MKC »Népkör« i OKUD »Mladost« – koji sudjelovanjem na ovoj skupnoj manifestaciji žele potvrditi svoj doprinos etno-kulturi grada. Program će ukupno okupiti 180 sudionika, koji će posljednju od predviđenih 15 točaka, kako je najavljeno, izvedena skupno. Glavni sponzori koncerta su Pokrajinsko tajništvo za upravu, propise i nacionalne manjine i Općina Subotice. Karte po cijeni od 200 dinara mogu se kupiti u prostorijama sva tri kulturna društva, a na dan koncerta na blagajni Dvorane sportova.

Balint Vujkov »Krilati momak«

Priče u narodu zabilježene – narodu su vraćene

Nakladom NIU »Hrvatska riječ« i Matice hrvatske Subotica objavljena je knjiga pripovjedaka Balinta Vujkova »Krilati momak« Djelo je objavljeno u ediciji Baština, a u njemu su tiskane pedeset i dvije priče što ih je Vujkov zabilježio i obradio tijekom 55 godina svoga sakupljačkog rada diljem sada već sedam zemalja u kojima opstoje Hrvati izvan matičnog naroda*

Balint Vujkov je – kako to primjećuje Lazar Merковиć, njegov najbolji poznavatelj i dugogodišnji prijatelj – s bilježnicom i olovkom u ruci, a kasnije s magnetofonom, bezmalo do pred smrt, išao po selima, salašima, vašarima i preli-ma, posijelima, svetkovinama i proslava-ma, svadbama i ukopima, svugdje ondje gdje se ljudi okupljaju, u potrazi za predajom. Isprve kuca na vrata najbližih suna-rodnjaka (Ker, Mlaka, Bajnat i dr.), pripadnika bunjevačke hrvatske grane, da bi kasnije, tijekom više desetljeća, postupno proširivao svoje traganje prema hrvatskom življu u Bačkoj, Banatu, Srijemu, zatim u Lici, na Kosovu, a u posljednjem razdoblju u Mađarskoj, Austriji, Slovačkoj, Češkoj i Rumunjskoj.

Kao pisac i sakupljač narodnih pripovijesti Balint Vujkov je prošao, najčešće pješice, diljem, sada već, sedam zemalja, istražujući obitavališta poglavito podunavskih Hrvata – Bunjevaca, Šokaca, Dalmata, Gradišćanskih Hrvata, Ilira ili karaševskih Hrvata, a katkada i Srba, kako u Rumunjskoj tako i u Mađarskoj – nalazeći zajedničkom nam narodno blago poneseno iz pradomovine, dograđeno novim lokalnim koloritom u navlastitim uvjetima kroz desetljeća i stoljeća. Podvig je to koji i danas izaziva u nama živu pažnju, veliko štovanje, neskriveno divljenje. Taj svoj pothvat Balint Vujkov ostvario je sam, oslanjajući se, gotovo u svim prilikama, na vlastite materijalne mogućnosti i duhovnu snagu. Bila je to, svjesna, žrtva. Imao je vanjski život preskromnoga sadržaja, skoro oskudan, moglo bi se reći proveden na ivici bijede, ali zato iznutra bogat, sadržajan, plemenit, prekrasan gotovo nemjerljivih dimenzija.

NAJBOLJE SE PLAĆA NAJVIŠOM CIJENOM: Unatoč svima koji su smatrali kako je, primjerice, »bio više romantički zanesenjak nego ozbiljan folklorist«, Vujkov je dobro znao – najbolje se plaća, naj-

višom cijenom! I ne dvojeći cijeli je svoj život, bez ostatka posvetio sakupljanju i obradi pučke predaje. Tijekom svojih lutanja Panonijom Vujkov uči što se ondje moglo učiti o životu, o ljudima i njihovoj moralno-etičnoj postojanosti, ali i o postojanosti mraka. Ustaje rano, liježe kasno. Hodajući upija miris zemlje još hladne od snijega, miris zemlje ugrijane ljetnom

da bi se moglo lijepo spavati. A kada već noge ne mogu više podnijeti ono što hoće i može glava, hoda u snu sve dok ne poretiti na nečemu što je »nalik čarobnom čili-mu satkanom od žive riječi.« Osvljen na svoja velika, čaplinovska stopala (broj 47, ili još veća?), Vujkov dugačkim korakom prolazi kroz plamteću ljepotu smrznutog zimskog jutra i predvečerja. Kroz zeleni i žuti šum polja, kada u tišini do njega dopire neizgovorena zahvala zapaljenom nebu. Hodajući pogledom pretražuje netom smračeni obzor, ne bi li među dalekim dronjcima neba ugledao titravi plamen svijeće što dogorijsava u prozoru, tu jedva vidljivu vodilju čovjeku, pozivnicu upaljenu izgubljenom u mrklini ravnice. Hodajući prema riječi podložnoj kušnji i gašenju, sa svakim korakom čuti prisustvo smrti koja se priprema mučiti tijelo i nadživjeti duh vremena. Gleda izlazak iz riječi, sluša obećanje blještava povratka u nju, nijemu, ravnodušno-spokojnu prazninu koja upija djetinju njegovu zaljubljenost u govor što mu ispunjava cijeli život. U razgovor. U divan. U riječ što ju je slušao za blistava ljeta, kada svud uokolo smrt pripravlja hrabro umiranje neizbrojivim uspravnim klasovima. Hodajući od izlaska do zalaska Sunca, pogledom je pratio bezbrojna sagibanja nad pokošenim vlatima, nebrojene naklone zemlji i klasju, naklone kao znak istrajnosti. Gledajući u snoplje, u krstine, u risare, u žene i djecu što kupe svaku zao-stalu vlat žita, gledao je kako izrasta riječ kojom se izriče snaga opstojnosti na vjetrometini. Pokazujući nam tu ljepotu što nas može i rastužiti Vujkov nikada ne zaboravlja – u konačnici svaka zabilježena riječ postaje dragocjen izvor podataka za izučavanje rasprostranjenosti hrvatskih govora, dio cjeline hrvatskog jezika. Svaka je pripovijetka očica kojom je obujmljen prostor našeg usmenog i zabilježenog književnog pisma.

žegom, miris konja i krava, mlijeka, sijena i đubreta, lisičjih jazbina, risarskog kruha, slanine i kiselne, tarane s divenicom, badnjeva kuružne, mirise ljudi koji rade u polju, upija njihove riječi, među njima i one koje nam rasvjetljuju nas same, raspršene, u bijegu, u dolasku i opstanku ... Riječi i misli ljudi postojanih u svojim očekivanjima, uzaludnim vjerovanjima, ponovljenim pogreškama i zabludama. Ne prestaje ho-dati ni u vrijeme kada su noći svježije i ka-

JEZIČNE ZNAČAJKE: Zahvaljujući Vujkovljevu neumornu i požrtvornu prikupljanju hrvatskih narodnih pripovijedaka, bajki i srodnih kraćih proza, do sada je objavljeno oko dvadesetak knjiga u kojima je sačuvana ta vrsta hrvatskoga narodnoga blaga. U taj su broj uključene zbirke pripovijedaka i bajki, antologije, prijevodi na strane jezike i slikovnice za djecu. Unatoč tomu, još uvijek postoji potreba za novim knjigama jer Vujkovljeva ostavština još nije u potpunosti predstavljena javno -

tom je važno istaći da je glavnina kazivača živjela u svom rodnom mjestu, što znači da je njihov govor bio autentičan. Kazivači bunjevačkohrvatskih pripovijedaka i ostalih proznih tekstova bili su iz Subotice, Male Bosne, Tavankuta, Mirgeša (danas Ljutova), Bikova, Đurđina, Pavlovca, Žednika, Bajmoka, Kelebijе, Verušića, te s druge strane državne granice, u mađarskom dijelu Bačke, iz Gare i Kačmara. Kazivači šokačkohrvatskih narodnih pripovijedaka bili su iz Bača kraj Sombora te

zumjeti zbirku pripovjedaka B. Vujkova djelo je praćeno Rječnikom manje poznatih riječi što ga je izradio Zlatko Romić, oslanjajući se, među ostalim, na sljedeće izvore: »Kruv naš svagdanji« *Alojzi-ja Stantića*, »Rečnik bačkih Bunjevaca« *Marka Peića* i *Grge Bačlije*, »Rječnik stranih riječi« *Bratoljuba Klaića*, »Hrvatski pravopis« *Stjepana Babića*, *Božidara Finke* i *Milana Moguša*, te na do sada objavljene rječnike u pripovitkama i bajkama Balinta Vujkova.

Od sakupljanja i obrade predaje do uspostave duhovne arheologije

Balint Vujkov, sakupljač i obrađivač Hrvatske narodne predaje, pjesnik, pripovjedač, romanopisac, dramatičar, esejist, publicist, pokretač, nakladnik i urednik više književnih časopisa, novina, narodnih kalendara i drugih publikacija (Subotica, 27. svibnja 1912. – 23. travnja 1987.). Pučku školu, gimnaziju i Pravni fakultet završio u rodnom gradu, pripravnik u odvjetničkom uredu, nakon II. svjetskog rata novinar, a od 27. kolovoza 1948. do 1. veljače 1949., glavni i odgovorni urednik »Hrvatske riječi«, potom odvjetnik i sudac. Književnošću se bavi od gimnazijskih dana, još sveučilištarcem pokreće književni časopis »Bunjevačko kolo« (1933.-1936.), kojemu je vlasnik i urednik. Objavljivao u »Književnom severu«, »Bunjevačkom kolu«, »Nevenu«, »Stvaranju«, »Hrvatskoj riječi«, »Njivi«, »Rukoveti« i dr. Zastupljen je u petnaestak antologija, izbora i hrestomatija. Više od pola stoljeća sakupljao je hrvatske narodne pripovijetke u Bačkoj, Srijemu, Banatu, Lici i na Kosovu, zatim u Mađarskoj, Austriji, u današnjoj Slovačkoj i Češkoj i Rumunjskoj, sve dok mu zbog sudjelovanja u »hrvatskom proljeću« nisu oduzeli putovnicu, ustrajno se opirući zahtjevima folklorista da sukladno njihovim zamislima, uputama i nakanama bilježi usmenu pučku predaju. Budući da je svaku pripovijest čuo u više interpretacija Vujkov je smatrao kako iz toga mnoštva (napose istoga) kao posljednji dostvaratelj u nizu ima pravo

odabrati one dijelove koji su leksički i semantički, estetski i umjetnički najuspjeliji spajajući ih u cjelinu što će ostati zabilježena i obrađena prema njegovim

književno-stilističkim kriterijima, radi čega su jedni Vujkova obasipali pohvalama, a drugi se nisu ustručavali zasuti ga pokudama i osudama. Na tragu ove »neznanstvenosti« gledi pristupa folklorista, iz »pogrješke« navlastitog postupka kojega sam Vujkov naziva *duhovnom arheologijom* nastaje njegov golem sakupljački i književni opus, koji postojanjem, obujmom i množinom slojevitih poruka otvara u hrvatskoj književnosti, jezikoslovlju,

etnografiji i dr. stanovita pitanja koja su do danas ostala bez cjelovita odgovora.

Djela: – *Pupoljci* (s F. Bašićem i B. Hajdukom Vojnićem), Subotica 1934; – *Cviće i kamen*, Subotica 1938; – *Bunjevačke narodne pripovietke*, pretisak izvanrednog broja subotičkog lista *Neven* iz srpnja 1939; – *Bač Boda ide na izbore*, Subotica 1945; – *Dva borca*, Subotica 1948; – *Bunjevačke narodne pripovietke*, Subotica 1951; – *Hrvatske narodne pripovietke (bunjevačke)*, Novi Sad 1953; – *Bajka o mravljem caru*, Subotica 1953; – *Hrvatske narodne pripovietke (bunjevačke)*, Zagreb 1957; – *Šaljive narodne pripovietke (bunjevačke)*, Subotica 1958; – *Hrvatske narodne pripovietke iz Vojvodine*, Subotica 1960; – *Do neba drvo, hrvatske narodne pripovietke iz Vojvodine*, Subotica 1963; – *Tica žeravica, hrvatske narodne pripovietke*, Subotica 1964; – *Čoban nadmudrio kćer, hrvatska narodna pripovijetka*, Zagreb 1964; – *A bölcs juhásleglly, horváth népmese*, Novi Sad 1964; – *Pastir pametniji od kraljeve hčere*, Ljubljana 1964; – *Čobanin nadmudrio carevu kćer*, Beograd 1964; *Cvjetovi mećave*, Zagreb 1971; – *Prašina po dugama*, Subotica 1971; – *Jabuka s dukatima*, Subotica 1986; – *Az aranyhajú testvérek*, Novi Sad 1988; – *Mrsne pripovietke*, Subotica 1990; – *Zlatni prag*, Budapest 1990; – *Pripovietke*, Subotica 1998; – *Mrsne pripovietke*, Zagreb 1999.

M. Miković

sti. Plod takvih nastojanja za upotpunjavanjem predodžbe o sakupljačkim naporima Balinta Vujkova jest i knjiga »Krilati momak«, naslovljena po istoimenoj prozi za bilježenoj u Subotici – ističe jezikoslovka dr. sc. *Sanja Vulić* – Pri bilježenju narodnih pripovijedaka i ostalih proza Vujkov je nastojao što vjernije sačuvati izvorne jezične značajke mjesnih idioma na kojima su mu njegovi kazivači pripovijedali. Pri-

iz Vajske u Bačkoj, dok su kazivači iz Srijema bili iz Kukujevaca te iz Srijemske Kamenice kraj Petrovaradina. Stoga su prozni tekstovi koje je zabilježio Balint Vujkov dragocjen izvor ne samo za različita filološka nego i za etnografska istraživanja, a također i za sociološke analize – zapaža među ostalim Sanja Vulić.

RJEČNIK MANJE POZNATIH RIJEČI: Kako bi čitatelj mogao što bolje ra-

Pripovijetke su priređene u izboru Lazara Merkovića. U knjizi su, također, tiskane studije; Merkovićeva o značaju Vujkovljeva djela, uz prikaz njegovih do sada objavljenih radova i bibliografija, nadalje Milovana Mikovića o sve široj rijeci sakupljenih riječi koja teče svomu moru i dr. sc. Sanje Vulić koja je obradila tekstološke i jezične značajke ostavštine Balinta Vujkova.

M. Miković

U Ljutovu završen »Festival amaterskog teatra«

Jubilarna smotra

*Desetom festivalskom izdanju nazočilo je više od dvije stotine gledatelja *
Voditeljima gostujućih dramskih sekcija uručena priznanja za sudjelovanje na festivalu*

»Festival amaterskog teatra« u Ljutovu je po deseti put spustio svoje zavjese. Publika je pljeskala kako glumcima i uvjerljivo odglumljenim ulogama, tako i svim entuzijastima koji su sudjelovali u organizaciji i realizaciji ove male lokalne manifestacije.

Desetom festivalskom izdanju nazočilo je više od dvije stotine gledatelja u dvije večeri koliko je festival trajao. Gosti izvođači dolazili su iz cijele Vojvodine, pretežito iz krajeva gdje živi hrvatska populacija.

Ove godine gostovale su tri amaterske kazališne trupe. Prve večeri, nakon domaćina, nastupila je kazališna skupina KPZH »Šokadija« iz Sonte. O ovome ste mogli čitati u prošlom broju »Hrvatske riječi«. Potom su u drugoj, finalnoj večeri, održanoj prošle subote 25. ožujka, nastupili gosti iz Sombora, Hrvatsko kulturno umjetničko društvo »Vladimir Nazor«. Odigrali su predstavu »Idi mi, dođi mi« u režiji Marije Šeremešić. Potom je uslijedila predstava »Bunjevačka tranzicija« u izvedbi Dramske sekcije Kulturno umjetničkog društva »Bunjevka« iz Subotice. Ovu predstavu odigrala je skupina glumaca svih generacija, i svi su briljirali na sceni.

Kao mali znak pažnje i dokaz da Ljutovo cijeni trud svojih gostiju, ovom prigodom dodijelili su im priznanja za sudjelovanje na festivalu, koja su uručena vodite-

Ispred Dramske sekcije domaćina gostima se na sudjelovanju zahvalio Antun Bajić

ljima dramskih sekcija kulturnih udruga iz kojih dolaze.

Ove godine manifestaciju su pomogli sami mještani i članovi HKUD »Ljutovo«, zatim društvena i privatna poduzeća, a pridružio im se i Pokrajinsko tajništvo za upravu, propise i nacionalne manjine, kao generalni pokrovitelj.

Jedna vijest obznanjena je na samome kraju kazališne manifestacije. Naime, Ljutovačku će publiku 29. travnja s predsta-

vom »Mamica je umrla dva puta« uveseliti Amaterska kazališna skupina »Petar Hektorović« koja dolazi s otoka Hvara. Prije nekoliko tjedana ovu su predstavu prikazali na festivalu u Hercegovcu, a tamošnju publiku očarali svojom odličnom glumom. Predstavu svakako vrijedi pogledati, imajući u vidu da je ova kazališna skupina poluprofesionalna. Pa, dođite!

S. Jurić

Scene iz predstava odigranih prošle subote: »Bunjevačka tranzicija« KUD-a »Bunjevka« iz Subotice i »Idi mi, dođi mi« HKUD-a »Vladimir Nazor« iz Sombora

Članovi Ansambla narodnih plesova i pjesama HKC »Bunjevačko kolo« nastupili u Budimpešti

Premijerno izvedene nove koreografije

Koncert u Budimpešti bio je generalna proba nedavno postavljenih koreografija koje će publika u Subotici imati prigodu vidjeti na koncertu »Plesati zajedno«, koji će se održati u Dvorani sportova u nedjelju, 2. travnja

Članovi Ansambla narodnih plesova i pjesama HKC »Bunjevačko kolo« su u petak, 23. ožujka, gostovali u Budimpešti, u Republici Mađarskoj, gdje su u okviru Hrvatske kulturne večeri nastupili u dvorani Hrvatske osnovne škole i gimnazije.

Koncert je organiziran u suradnji Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i đачkog doma, Hrvatske samouprave VIII. okruga i HKC »Bunjevačko kolo«, a čovjek koji je omogućio ostvarenje kontakata između ovih institucija je Srećko Pavlović. Predsjednik Hrvatske samouprave VIII. okruga Stipan Kovačev pozdravio je nazočne i članove Ansambla kojima je ujedno bio i domaćin. Članovi Ansambla bili su smješteni u kompleksu Hrvatskog đачkog doma.

Program koncerta izveli su članovi Prvog ansambla a pratio ih je novoformirani tamburaški orkestar koji je za nastup pripremila profesorica Mira Temunović. U programu se našlo deset koreografija od kojih su četiri izvedene prvi puta.

Na početku koncerta, Ansambl se publici predstavio »Bunjevačkim momačkim ko-

lom«. U nastavku programa izvedeni su i plesovi i pjesme Slavonije, Baranje, Veseli banatski motivi te plesovi i pjesme Hercegovine i Zagorja. Prezentirane su i koreografije »Stari splitski plesovi«, »Silo Sunce«, »Sve bi svoje stavila u oje« kao i »Mi im ne bumo sveću držali«, koje je ansambl premijerno izvodio. Publika je dobro prihvatila program o čemu su svjedočili pljesci.

Među brojnom publikom, bili su i veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti Stanko Nik, konzulica Republike Hrvatske Karmen Florčič, predstavnici Državne samouprave Hrvata u Mađarskoj i Glavne gradske samouprave Hrvata u Mađarskoj, te predstavnici ostalih hrvatskih manjinskih samouprava.

Nakon koncerta članovima HKC organizirano je druženje gdje su se nakon dobro izvedenog programa mogli opustiti i družiti sa svojim domaćinima, studentima i učenicima Hrvatske škole.

Prije podne sljedećeg dana bilo je rezervirano za obilazak grada Budimpešte. Članove Ansambla je s kulturom, tradicijom i poviješću Budimpešte upoznala Ana Szalai, turistički vodič.

Razgledanje je otpočelo odlaskom na trg Milenij koji nosi naziv i trg Heroja, jer se na njemu u dva polukružna spomenika nalaze statue ličnosti značajnih za mađarsku povijest. Na središnjem dijelu trga nalazi se spomenik visok 36 metara, na čijem vrhu dominira arkandjel Gabrijel. Posjećen je i stari dio grada Budimpešte, Budim, s kojeg se pruža prelijepi pogled na Parlament i građevine duž Dunava.

Nakon Budima članovi su se autobusom uputili ka Citadeli, vidikovcu s kojega se vidi cijela Budimpešta – stari dio Budim i noviji dio Pešta, koje razdvaja Dunav.

Koncert u Budimpešti bio je generalna proba nedavno postavljenih koreografija koje će publika u Subotici moći vidjeti na koncertu »Plesati zajedno«, koji će se održati u Dvorani sportova u nedjelju, 2. travnja, s početkom u 19 sati. Osim plesača HKC »Bunjevačko kolo«, nastupit će i članovi folklornih ansambala MKC »Népkör« i OKUD »Mladost« iz Subotice. Dođite i vidite kako entuzijazam i zanos prelaze granice mogućeg i to s lakoćom, veselo i nasmijano.

Marina Matković

Samostalna izložba Béle Meleghya, člana Likovnog odjela HKC »Bunjevačko kolo«

Produktivno raznovrstan i drugačiji

»Put od suvremenog realističkog do geometrijskih apstrakcija dokazuje kako je Béla svestran umjetnik koji se ne zadovoljava samo jednom umjetničkom formom nego teži pronaći nešto novo«, smatra likovni pedagog Géza Verebes

Samostalna izložba slika Béle Meleghya – Bercija, člana Likovnog odjela HKC »Bunjevačko kolo« otvorena je prošlog petka, 24. ožujka, u restoranu »Delta« iza Hajdukova.

Ispred Likovnog odjela na početku je ovom prigodom pozdravio predsjednik Josip Horvat, dok je potom o izloženim djelima govorio likovni pedagog Géza Verebes.

»Autoportret« za čiju je nesvakidašnju realizaciju iskoristišćeno oko 6000 čavala

»Pred slikama Béle Meleghya ne možete a da se ne zapitate što je to posebno i originalno u njegovom stvaralaštvu, što ga čini tako produktivno raznovrsnim i drugačijim od ostalih kolega. Prije svega je to stalna želja za ispitivanjem, korištenjem najraznovrsnijih materijala – čavli, pijesak, šljunak. Pun energije uspijeva na platnima probiti barijere između viđenih i neviđenih svijetova i predjela. Put od suvremenog realističkog do geometrijskih apstrakcija dokazuje nam kako je Béla svestran umjetnik koji se ne zadovolja

va samo jednom umjetničkom formom nego teži pronaći nešto novo, iako su u povijesti umjetnosti govorili kako je sve rečeno i viđeno. Za sve to je potrebna izuzetna kreativna sposobnost koju on posjeduje«, rekao je Verebes.

Otvorenju izložbe pridružila se recitiranjem svojih stihova pjesnikinja Vilma Nagy.

Inače, spomenutu izložbu sačinjava 18 radova pretežito nastalih u akrilu te kombiniranoj tehnici – ponajviše akrila i pijeska – dok se kao poseban ističe rad »Autoportret«, u čiju je nesvakidašnju realizaciju autor utrošio oko 6000 čavala.

Béla Meleghy rođen je 1943. godine u Zrenjaninu. U istom gradu pohađao je srednju tehničku školu strojarskog smjera, te potom Višu školu tjelesnog odgoja. Godine 1967. odlazi na rad u SR Njemačku. Radio je kao tehnički crtač u »Siemens«-u, potom u »Bosch«-u te u tvornici automobila »Volkswagen«, u

Otvorenje izložbe: Vilma Nagy, Géza Verebes, Béla Meleghy i Josip Horvat

istraživačko-razvojnom odjelu.

Nakon toga, 1972. godine seli se u Ingolstadt gdje radi u razvojnom odjelu tvornice automobila »Audi AG«. Pohađa dvogodišnji večernji seminar primijenjene grafike u Münchenu.

Godine 1982. s početkom ere kompjutera prelazi na kompu-

torsku grafiku. Sudjelovao je na 16 stručnih seminara iz oblasti dizajna, grafike, trodimenzionalnog modelarstva i virtualnog odnosa između boje, oblika i glazbe u industrijskom dizajnu.

Do kraja svog radnog staža 2002. radio je kao grafički dizajner u razvojnom odjelu karozerije u tvornici automobila »Audi AG«.

Samostalno izlaže od 1967. godine. Izlagao je u Zrenjaninu, Novom Sadu, Subotici, na otoku Rabu, a od 1995. godine ima stalnu izložbu u Crikvenici. U Njemačkoj je izlagao u Bad Göggingu, Köschingu, Ingolstadtu i Stammhamu, dok je Austriji svoje radove predstavio u Innsbrucku.

Trenutačno živi na relaciji Subotica – Ingolstadt.

D. B. P.

Koncert Subotičkog tamburaškog orkestra u srijedu 5. ožujka

Tamburaška glazba trećeg milenija

Kako ističe njihov umjetnički voditelj Stipan Jaramazović, riječ je koncertu čiji će repertoar činiti skladbe pisane modernim glazbenim jezikom

Subotički tamburaški orkestar priprema koncert koji će se održati u srijedu, 5. travnja, u Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici. Kako ističe njihov umjetnički voditelj *Stipan Jaramazović*, riječ je koncertu čiji će repertoar činiti skladbe pisane modernim glazbenim jezikom.

Obrazlažući naslov koji glasi – Koncert tamburaške glazbe trećeg milenija – Jaramazović kaže kako su djela koja će izvoditi napisana koncem osamdesetih i tijekom devedesetih godina prošlog stoljeća te kao takva predstavljaju naznaku onoga što će se dešavati u ovoj vrsti glazbe u trećem mileniju ili bar na njegovom početku.

»Tamburaška glazba nije stala, ona hoda u korak s vremenom i na taj način osigurava sebi opstojnost i u periodu koji dolazi«, napominje umjetnički voditelj.

On također ističe kako je orkestar tijekom svog postojanja rado izvodio ovakve skladbe i s njima postizao uspjehe na

Upis novih članova

Pokraj koncertiranja, STO je aktivan i na snimanju CD-a, a njihov se Juniorski orkestar intenzivno priprema za predstojeće smotre i festivale. U tijeku je i obnavljanje skupine za obuku novih članova. Optimalna starost polaznika je 10 godina, a svi zainteresirani mogu se javiti u prostorije STO-a u Novoj općini, utorkom i petkom od 17 do 19 sati.

važnim nastupima i takmičenjima. Prema njegovim riječima one su nerijetko vrlo avangardne u odnosu na postojeću tamburašku literaturu.

»Našim nastojanjima i razumijevanjem od strane skladatelja došlo je do dobre suradnje pa je većina spomenutih djela svoju praiizvedbu doživjela upravo u našoj izvođenju«, objašnjava Jaramazović, dodajući kako je najavljeni koncert prigoda da se spomenute skladbe

Tamburaška glazba nije stala, ona hoda u korak s vremenom: Stipan Jaramazović

predstave publici na jednom mjestu.

Kako Jaramazović najavljuje, na programu čiji je karakter opisuje kao seriozan naći će se skladbe *Miroslava Štatkića*, *Zorana Mulića* (među kojima se ističe aranžmanski veoma zahtjevna »Omnia vincit amor«), *Albe Vidakovića*, kao i praiizvedba skladbe »Medimurje« *Rudolfa Bručija*, posvećena upravo njihovom orkestru.

Orkestrom će ravhati njihov dugogodišnji dirigent Zoran Mulić, a u programu će sudjelovati i zbor KUD-a »Sonja Marinković« iz Novog Sada koji priprema *Božidar Crnjanski*.

»Poznato je da Subotički tamburaški orkestar voli izvoditi skladbe različitih karaktera te time i publici i sebi dokazujemo što sve tambura može, a s druge strane ne dozvoljavamo sebi da se 'učaurimo' u jedan glazbeni žanr«, zaključio je na kraj razgovora Jaramazović.

Nakon Subotice koncert sa istim repertoarom bit će izveden i u Novom Sadu.

D. B. P.

Karte po cijeni od 250 dinara

Karte za »Koncert tamburaške glazbe trećeg milenija« mogu se kupiti u Galeriji pod tornjem, a njihova cijena iznosi 250 dinara. Koncert počinje u 20 sati.

Subotički tamburaški orkestar: detalj s probe pred skorašnji nastup

Na općinskom natjecanju dramskog stvaralaštva u Srijemskoj Mitrovici po prvi puta sudjelovao i HKC »Srijem«

Zapažen nastup »Srijemaca«

Imajući u vidu kako im je ovo debitantski nastup, selektor je kvalitetnim ocjenio postavljanje scene, uigranost ekipe i redateljski dio posla

Na općinskom natjecanju dramskog stvaralaštva u Srijemskoj Mitrovici ove se godine po prvi puta predstavila i Dramska sekcija Odjela za hrvatski jezik i književnost HKC »Srijem« iz Srijemske Mitrovice. Pošto su prije toga nastupili i na općinskoj smotri recitatora, gdje su pokazali da ozbiljno konkuriraju i za prolaz dalje od zonskog natjecanja, prošlog četvrtka 23. ožujka, pokazali su pred selektorom *Bogdanom Ruškom* da znaju i glumiti i to na svojem materinskom, hrvatskom jeziku.

Pred prepunom dvoranom Gradskog kazališta izveli su predstavu »Prolaznost«, *Grozdana Lajić*, voditeljice dramske radionice na prošlogodišnjoj Školi hrvatskog jezika u Novom Vinodolskom, koja im je pokazala da znaju glumiti i igrati se kazališta. Ovaj put predstavu je režirala voditeljica Odjela *Mila Marković Španov*. Glavnu ulogu je opet briljantno odigrao *Bojan Kadar*, učenik III. razreda Ekonomske škole, koji je od samog početka pokazao kako mu lijepo ide govorni izričaj hrvatskog jezika, dok je drugu po važnosti ulogu odigrala *Oriana Španović*, učenica I. razreda Gimnazije. Ona je također pokazala da je »rođena« za scenu, na kojoj inače od malena nastupa kao flautistica, a sad i kao glumica. Da nije manjih uloga, odigranih od strane *Tamare Kadar*, jedine osnovnoškolke među glumačkom ekipom, i *Slavena Španovića*, učenika III. raz-

Članovi HKC »Srijem« debitirali su s predstavom »Prolaznost«

reda Gimnazije, predstava »Prolaznost« ne bi izgledala tako potpuno te ne bi izmami-la tolike pljeskove od srijemskomitrovačke publike. Kao statisti, u predstavi su sudjelovali: *Petar Maglić*, učenik II. razreda Gimnazije i *Ivan Maglić*, učenik III. razreda Tehničke škole, te *Anja Vučković* i *Jelena Vrcelj*, obje učenice I. razreda Gimnazije.

U razgovoru sa selektorom *Bogdanom Ruškom* i direktoricom Ustanove za njegovanje kulture »Srijem« *Zoricom Mišćević*, imajući u vidu kako im je ovo debitantski nastup, kvalitetnim su ocjenjeni – postavljanje scene, uigranost ekipe i redateljski dio posla. Na lokalnoj televiziji selektor se također pohvalno izrazio za sve četiri prikazane predstave. Pokraj HKC »Srijem« sudjelovale su predstave iz Srednje muzičke škole i Gimnazije te predstava koju je priredio Centar za kulturu »Sirmijumart«.

Ipak, predstava HKC »Srijem« nije ostvarila plasman među ostvarenja koja će se natjecati na zonskoj smotri u Beočinu. No, bez obzira na to, predstava »Prolaznost« je već učinila ono što je htjela: u Srijemskoj Mitrovici, kulturnom središtu svih Srijemaca, pa samim tim i Hrvata– Srijemaca, bio je predstavljen i čuo se hrvatski jezik.

Dragutin Tadijanović

Veličanstvo mora

Cvrčci u borovima cvrče pjesan bez kraja,

A more uzburkano šumori i udara o hridi,

I huči, i buči, pod suncem rujanskim.

Dovikuju se, neprestano, plivači; njihovi glasi

Ulaze kroz odškrinuta vrata crkve

Na Dančama, nošeni vjetrom, i umiru

Ispred Triptihona Nikole Božidarevića

(MCCCCCXVII MENSIS FEBRVARII

NICOLAVS RHAGVSINVS PINGEBAT).

U davnini, i on je slušao

Šumorenje mora o kojemu sada

Učiteljica mlada, u crno odjevena,

Tumači svome razredu malih

Djevojčica i dječaka; govori im,

Skupivši ih oko sebe, pokazujući rukom

More: »Svratite, djeco, pažnju

I pogledajte kako se more razbija

O hrid, i kako se pjeni, i kako... Hej vi,

Dođite bliže i slušajte mene... »

Sedam dječaka, u košuljama zelenim,

Prestaše da osluškuju šumorenje mora

Da bi čuli glas učiteljice koja zna sve

O moru: i kako se talasa, i kako se pjeni,

A nije u nedoumici, kao ja koji sjedim

Na bliskoj klupi, u zavjetarju, i ne znam,

Premda su mi usta otvorena, kazati

Ni riječi pred veličanstvom mora,

Pred modrim šumom vječnosti.

H. R.

Svadbass – »La La«

Dop Records / Menart, 2005.

Svadbass je jedna od onih vrijednih autorskih skupina nedovoljno poznatih široj javnosti. Donekle je to posljedica i njihove samozatajnosti, iza koje se krije godina-ma marljivo stvarana diskografija, dokaz kako se definitivno radi o glazbenicima s »pokrićem«. Uz stvaranje klasičnih albuma, od samog početka rada veliku pažnju poklanjali su i kazališnoj (predstave »Groznicu«, »Ospice«, »Kultura u predgrađu«, »Bakino srce«) te filmskoj glazbi (»Puška za uspavlivanje« Hrvoja Hribara, »Sami« Lukasa Nole kao i tri filma Dali-bora Matanića). Iza njih je nekoliko odličnih video-spotova, singlova te priznanja kritike i struke (Porin, Zlatna koogla), ali ipak nedovoljnih da bi postali igračima »premijerne« lige.

Na svu sreću, njihov je prošlogodišnji album naslovljen »La

La« uspio ispraviti neke od nepravdi. Prvi singl s ploče »Treblebass« je u kratkom roku postao hitom mjeseca na mnogo brojnim radio postajama diljem Hrvatske, a bend ubrzo zadobio

diji opisivali, bilo je gotovo nemoguće ući.

Iza nabrojanih »ispravljenih nepravdi« krije se dvanaest, do najmanjeg detalja osmišljenih, pjesama, među kojima gotova

matika, a sve navedeno skupa je spakirano u odličnu produkciju, još jednu od dokazanih umjetničkih sposobnosti dvojice najistaknutijih članova – *Jure Ferine* i *Pavla Miholjevića*.

Za razliku od prijašnjih albuma svoj autorski doprinos na »La la« dala je i pjevačica *Ljubica Gurdulić*, napisavši tekstove za numere »Treblebass« i »Trči trči«.

Uvijek na dobrom tragu, Svadbass su ovoga puta jasniji nego ikad prije, sa savršeno uravnoteženim i rijetko prefinjenim djelom iz sebe. Samopuzdani i potpuno vlastiti bez ikakvog kompromisa. A nije li toga nagovještaj u naslovu posljednje pjesme

koji glasi »Sve je na tvojoj strani«, a podnaslov – gle čuda – Supermen. Trud se isplatio, a Svadbasi bi se s pravom mogli osjećati kao super-heroji.

D. B. P.

status nove medijske atrakcije. Uslijedio je i drugi singl »Pričaj mi o ljubavi«. »Jutanji list« je njihov album »La La« proglasio najboljim u 2005. godini, a na njihovu promociju i premijerni nastup, kako su me-

svaka posjeduju zrelost potencijalnog hita. Pristupačnost njihove glazbe jedna je od najvećih vrijednost ove ploče, baš kao i svježina njihove zvučne prepoznatljivosti. Na planu tekstova dominira ljubavna te-

Franjo Petrić

(1529.-1597.)

Franjo Petrić (*Petris, Petričević*) filozof, polihistor, grecist i latinist, rođen je 25. travnja 1529. u Cresu, a preminuo 6. veljače 1597. godine u Rimu.

Vodio je nemiran i za renesansne prilike u mnogočemu karakterističan život. S devet godina sudjelovao je u borbama protiv Turaka, ubrzo nakon toga odlazi na školovanje u Mlecima, zatim u Ingolstadt gdje stječe prva znanja iz grčkog jezika i konačno u Padovu gdje nakon studija medicine prelazi na filozofiju i obrazuje se u duhu Aristotela i Platonove filozofije. Boravio je zatim na Cresu, puto-vao Italijom, radio kao upravitelj na Cipru, a 1577. dobiva na Ferrarskom sveučilištu katedru za Platonovu filozofiju i na tom mjestu ostaje punih petnaest godina. To je zrelo i najmirnije razdoblje njegova života u kojem je objavio svoja najznačajnija djela: »Peripatetičke rasprave«, »O poetici« i kapitalno »Nova sveopća filozofija«. Posljednje navedeno djelo predstavlja spoznaju cjeline bića i slijedi tri metode: modificiranu aristotelovsku, vlastitu i deduktivnu platoničku. Njegovo novoplatoni-stičko stajalište očituje se u teoriji traženja najvišeg izvora iz kojeg proizlaze sve stvari.

Veliki ugled koji je stekao u Ferrari potaknuo je Petrićeve bivše kolege s Padovanskog sveučilišta da ga pozovu u Rim na ugledno rimsko sveučilište Sapienzu gdje on 1592. preuzima katedru za Platonovu filozofiju. To je svakako najveći uspjeh i najveća počast koju je postigao svojim filozofskim radom, no ubrzo slijede brojni sukobi, razočaranja i oštre kritike te mu je konačno 1596. glavno djelo »Nova sveopća filozofija« stavljena na indeks zabranjenih knjiga.

Jedan je od najvećih hrvatskih filozofa, a zasigurno i jedan od najznačajnijih renesansnih mislilaca uopće. Osim filozofske tematike bavio se i geometrijom, metodologijom povijesti, retorikom, povi-ješću umjetnosti. Smatra se pretečom i učiteljem znamenitog *Giordana Bruna*.

Pokopan je u rimskoj crkvi sv. Onoforija u grobnici svog nekadašnjeg protivnika *Torquata Tassa*.

Radove odabrali: Ljubica Suturović i Arsen Čosić

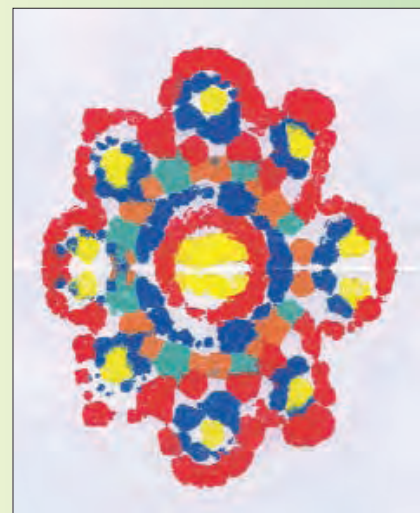

GORDANA CVIJIN, IV. a.,
OŠ »Ivan Milutinović«, Subotica

LJUBAV

Ljubav je crvena, velika i sjajna.
Ljubav je čelična i jaka.
Ljubav je poput anđela.
Ljubav je mekana kao vuna.
Ljubav je neuhvatljiva.
Tko ljubav drugom daje
dobro mu ostaje.

Marijana Brajko, III. h.,
OŠ »Matko Vuković«, Subotica

KRISTINA VOJNIĆ PURČAR,
IV. h., OŠ »Matko Vuković«, Subotica

DINO VOJNIĆ P., II. e.,
OŠ »Sveti Sava«, Subotica

NINA KOVAČEVIĆ, II. h.,
OŠ »Matko Vuković«, Subotica

NAŠA UČITELJICA

Naša je učiteljica dobra jako
i voli je svatko.
Uči nas stvari razne
a mi kao da su lekcije prazne.

Naše je ponašanje bilo jako loše
i učiteljicini nervi se brzo troše.
Trudićemo se učiteljici ugoditi
i zločestost se više neće ponoviti.

Učenici IV. h. odjeljenja
OŠ »Matko Vuković«, Subotica

LJUBAV

Ja nisam zaljubljena. Mislim da ću
biti zaljubljena kad budem malo
starija. Kad to bude, voljela bih da
se dječak u kojeg se zaljubim svi-
ma svidi. Vjerujem da će biti jako
lijep. Tata i mama će mi kupiti mo-
bitel i stalno ću ga zvati i slati mu
poruke. Pozvala bih ga porukom
da pođemo u grad i vjerujem da bi
htio. Išli bi na sladoled i na sok.

Korina Francisković, II. h.,
OŠ »Matko Vuković«, Subotica

IZABELA PRČIĆ, II. h.,
OŠ »Matko Vuković«, Subotica

PETAR SKENDEROVIĆ, IV. h.,
OŠ »Matko Vuković«, Subotica

HRCKOV SVIJET ŽIVOTINJA

LEPTIR

Leptir je insekt i tijelo mu je prema tome podijeljeno u tri dijela: glava, prsa i trup. Na glavi ima dvije vrste očiju: jednostavne oči gledaju samo u jednom smjeru, složene oči, koje se sastoje od mnogo jednostavnih, mrežasto složenih očiju, mogu gledati u svim smjerovima, pa tako leptir vidi ispred i iza, iznad i ispod sebe kao i postrance. Na glavi ima pipke. To su obične niti gdje se nalazi tisuće sićušnih noseva, prstiju, ušiju koje njuše, dodiruju, osjećaju. Organi za okus smješteni su u nogama. Umjesto usana leptir ima dugačku cjevčicu koja se može saviti. Da bi se hranio, leptir odmota sisalo, uvuče ga u cvijet i siše cvjetni sok. Na prstima ima tri para nogu i dva para krila.

Život leptira je vrlo kratak: snese jaje i uquine. Leptirovo mlado je gusjenica i izgleda čudnovato, stalno je gladna i brzo se razvija. Kada poraste, počne graditi kulkuljicu oko sebe, u kojoj će se pretvoriti u leptira. Kada izađe iz kulkuljice, raširi krila i osuši ih na Suncu i odleti.

PINGVIN

Pingvin, morska ptica, podsjeća na otmjena čovjeka u fraku. Visok je od četrdeset centimetara do jednog metra, težine do 40 kilograma. Mala glava završava dugačkim i čvrstim kljunom. Krila lopatasta oblika nisu prikladna za let, ali služe kao peraja pri plivanju. Pingvin pliva brzinom od deset metara u sekundi što znači da je brži od nekih riba. Ima kratke noge s tri čvrsta prsta spojena kožicom a četvrti je slobodan. Hrani se ribom, rakovima. Žive na kopnima i morima australske polutke. Nepregledni antarktički kontinent, usred leda južnoga pola, najdraže je prebivalište pingvina.

Petar Skenderović, kolekcionar

Sačuvana povijest

U kolekcionarskom opusu nalazi se negdje oko 700 literarnih naslova i druge povijesne građe

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Prečesto nemarom i nebrigom modernih generacija povijest i njeni materijalni ostaci bivaju zaboravljene i uništeni. Jer, za mnoge su stare knjige, novine, brošure, značke, kolajne i sve što čini svijet prošlih godina, desetljeća i stoljeća bezvrijedni otpad koji sakuplja prašinu i zauzima mjesto. Ali, zahvaljujući ljudima poput Bajmočanina, danas stalno naseljenog u Subotici, Petra Skenderovića, uposlenika na željeznici i kolekcionara svih predmeta vezanih za povijest Subotice, prošlost nikada neće biti »žrtva« suvremenog nemara.

► **Kada počinje Vaše interesiranje prema sakupljanju kao vrsti hobija?**

Još kao malo dijete počeo sam sakupljati, isprva klike-re i samoljepive sličice, potom značke i markice, a 1981. godine počinjem se ozbiljnije interesirati za numizmatiku.

► **U svijetu kolekcionara ipak ste najpoznatiji u kategoriji »čuvara« subotičke povijesti. Što je uvjetovalo početak interesa za ovu zanimljivu oblast?**

U biti sve je započelo od »Subotičke Danice« koja se u našoj obitelji redovito kupovala još od 30-tih godina prošlog stoljeća, potom broj-nih molitvenika, knjiga i ostale stare pisane »građe«, koja je, zahvaljujući mome didi, ostala sklonjena na stranu i sačuvana. Za-počinjući ovu tematsku oblast, koja je s vremenom postala glavna u mom kolekcionarskom opusu, počinjem sakupljati i stare razglednice

Subotice (od 1897. godine sve do danas) i konačno, cjelokupni književni opus hrvatskog korpusa na ovim prostorima.

► **Što sve broji Vaša kolekcija?**

Uspio sam sakupiti negdje oko 700 naslova autora čija su djela tiskana na subo-

tičkim prostorima, počevši od najstarijih pa sve do netom objavljenih djela u izdanju »Hrvatske riječi«, u kolekciji recimo imam i rijetke sačuvane primjerke poput »Epistola evanđelja«, te djela *Dene Sarića*, *Ivana Antunovića*, *Boze Šarčevića* i drugih velikana naše književnosti.

► **Kao uspijevate doći do ovih vrijednih knjiga i povijesne građe?**

Najrasprostranjeniji oblik nabave je, svakako, kupovina ili razmjena s drugim kolekcionarima prigodom naših redovitih susreta, kao što je bilo u subotu 25. ožujka

Mihajlo Radnić

Ukontinuiranoj potrazi za vrijednim djelima naše literarne ostavštine jedna od mojih najvećih kolekcionarskih želja je da pronađem djela glasovitog Mihajla Radnića, koja su u Italiji tiskana u 17. stoljeću.

narskog djelovanja. Gdje ste sve putovali u nekim prošlim »bolje stojećim« vremenima?

Prostor bivše zajedničke države bio je jedna velika kolekcionarska pozornica i često smo putovali na izložbe i susrete u Zagreb, Beograd, Sarajevo, Ljubljanu ili Osijek, a redovito smo znali gostovati i u susjednoj Mađarskoj – u Segedinu ili Budimpešti.

► **Što predstavlja najveći i najjači poriv u kolekcionarstvu?**

Najveću pokretačku snagu predstavlja osjećaj unutar-njeg zadovoljstva u trenutku kada se uspije pronaći nešto za čim se dulje traga.

► **A tko je najveći »neprijatelj« kolekcionara?**

Nažalost, to je nerazvijeni odnos štovanja prema stari-nama i predmetima iz prošlosti, toliko čest kod modernih generacija koje su posve izgubile osjećaj prema vlastitoj kulturi, tradiciji, prošlosti...

► **Na koji način bi se mogla sačuvati i pohraniti na jedno zajedničko mjesto sva povijesna građa?**

Možda bi se u bližoj ili daljoj budućnosti moglo razmisliti o otvaranju svojevrsnog zavičajnog muzeja, što je još davno bila želja *Albe Vidakovića*, i da se na jednom mjestu nađe sve naše nacionalno blago.

Serije su uvijek u modi

Iz nastavka u nastavak

Iako to ponekada ne vole javno priznati, veliki broj ljudi voli gledati televizijske serijale najrazličitijih žanrova

Piše: Dražen Prčić

Koju seriju trenutačno pratite?

Odmah da raščistimo, ovdje nikako nije riječ o nekakvim meksičko-bolivijsko-brazilijskim sapunicama, koje su vladala svježću i razumom velikog broja ljudi izgubljenih u vremenu i prostoru tijekom »ludih devedesetih«. Riječ je o klasičnim dramskim serijama koje, zahvaljujući izo-

afinitetu. Istina, mnogi to vješto kriju u želji stvaranja nazovi profanijeg statusa. Jer gledanje serija na našim prostorima postalo je adekvatno gledanju sapunica, što nikako ne može biti jednako. Ali kada se čovjek nađe sa svojim daljinskim upravljačem u naslonjaču ili ležaju, skriven u osami vlastitog doma, strast za gledanjem

»malog ekrana« putem omiljene serije stiže se u najudaljenije dijelove svijeta, postaje se indirektni sudionik svih dramskih događanja, ispoljavaju se emocije spram pozitivaca i negativaca, pretpostavlja se daljnji slijed događaja i što je možda i najvažnije, dobiva se veliki prostor neiscrpnih tema za razgovore i komentare s brojnim istomišljenicima (poklonicima iste serije). A socijalizacija je jedan od najvažnijih segmenata pravilnog razvoja duševnog zdravlja, pogotovo kod starijih osoba koje imaju znatno manje prilika za aktivniji socijalni život.

OPUŠTENOST ILI OVI-

SNOST: Kaži mi koju seriju redovito pratiš i reći ću ti kakva si osoba. Naravno, ovakva formulacija u ozbiljnijoj, profesionalnoj analizi određenog profila muške ili ženske osobe nikako ne stoji, ali ipak iskrena informacija može znatno doprinijeti intimnijem upoznavanju određene osobe. Jer, prije svega, postoje tzv. povremeni gledatelji, koji prate određenu seriju s vremena na vrijeme (kad im to ostale obveze i način života dopuste) i oni totalno opsjednuti, koji nizašto na svijetu ne bi propustili sljedeći nastavak. Stoga je bolje preformulirati gornje pitanje u sljedeće:

Jeste li povremeni ili strastveni gledatelj serija?

Goran, elektroničar (38)

Nisam pasionirani gledatelj televizijskih serijala, iako sam redovito gledao »Prijetelje«. Od ostalih serija izdvojio bih još »Lost« (Preživjeli) koju dosta neredovito pratim.

Dijana, ekonomistica (37)

Redovito pratim hrvatsku sapunicu »Ljubav u zaleđu«, a u slučaju da propustim neki tjedni nastavak subotom i nedjeljom obvezno u jutarnjem terminu nadoknadim »izgubljeno«.

bilju satelitskih kanala, možemo gledati putem kablovskog priključka. Jesu li one humoristične, krimi ili ljubavne, pitanje je ukusa pasioniranog gledateljstva...

GLEDATELJSTVO: Ograničimo li se na hrvatske televizijske programe (HTV, Nova TV i RTL) i njihovu ponudu, koju svakoga tjedna objavljujemo u »Hrvatskoj riječi«, vidi se bogato izobilje najraznovrsnijih dramskih naslova u šarenilu svih mogućih žanrova. I najprobirljiviji, ukoliko posjeduju samo djelić sklonosti prema vezivanju za određeni vremenski period kontinuiranog praćenja isprekidane fabule, mogu pronaći nešto po svom televizijskom

sama bira program. Ovisno o programskoj shemi televizijski kanali imaju više ili manje prostora za serijski program, ali se gotovo uvijek vode potencijalnim željama i sklonostima svojih gledatelja. Jer ukoliko »pogode«, nema te sile koje će »zaraženog« gledatelja ili gledateljicu spriječiti da se u određenom terminu ne nađe ispred »čarobne kutije« i pogleda sljedeći nastavak serijala na koji se »navukao«. Strast praćenja serija jedan je od najjačih atributa fenomena televizije i predstavlja klasičan oblik »vezivanja« uz ovaj najrasprostranjeniji, i što je također iznimno važno, najjeftiniji medij. Uz pomoć tzv.

PEKARSKE KIFLICE

- 1/4 l vode
- 1/4 l mlijeka
- 2 svježa kvasa
- 2 dl ulja
- 1 žlica soli
- 1 žlica šećera
- 1 kg oštrog brašna
- 1 margarin
- 1 jaje za premazivanje

U mlako mlijeko i vodu staviti 2 kvasa i šećer, kada kvas krene dodati ulje, sol i polako dodavati brašna koliko je potrebno (to je oko 1 kg), testo umijesiti da bude glatko i da se ne lijepi. Tijesto podijeliti na 6 dijelova. Svaki dio razviti u krug i rasjeći na 8 dijelova. Tako isječeno tijesto savijati u kiflice i redati u pleh posut brašnom. Tako se dobije 48 kiflica. Kiflice premazati umućenim jajetom da bi bile žute i lijepe. Margarin isjeći na kockice i stavljati po jednu kockicu na svaku kiflu. One se mogu još posuti kimom ili krupnom solju po ukusu. Kiflice su spremne za pečenje, jer dok se sve ove radnje obave, one su već polako krenule da se dižu. Peku se oko 20 minuta na 180-200 stupnjeva. Poslužuju se još tople.

Da bi ove kiflice bile još bolje, mogu se puniti šunkom i kečapom, sirom ili hrenovkama.

V I J E S T I

HNL

24. kolo, 25. ožujka

Liga za prvaka

Hajduk – Osijek 3:0
Dinamo – Rijeka 1:2
Kamen I. – Varteks 0:1

Tablica: Dinamo 59, Rijeka 49, Varteks 37, Osijek 34, Hajduk 33, Kamen I. 29

Liga za ostanak

Inter – Cibalia 4:3
Međimurje – Slaven B. 3:4
Pula – Zagreb 4:1

Tablica: Pula 34, Zagreb 30, Cibalia 27, Slaven B. 26, Inter 25, Međimurje 21

Košarka

Kolo produžetaka

U 24. kolu regionalne košarkaške Goodyear lige zabilježena su čak tri susreta u kojima su se igrali produžeci, tj. u regularnom dijelu utakmice rezultat je bio neodlučen. Do samog

kraja bilo je neizvjesno u susretima: Zagreb – Hemofarm (70-70, 85-80), Slovan – Cibona (81-81, 96-89), Široki – Vojvodina (84-84, 105-106). U ostalim susretima Zadar je slavio u gostima protiv Laškog (81-99), C. zvezda protiv Domžala (74-84), dok je Partizan bio bolji od Olimpije (81-69), a Bosna od FMP-a (84-77). Na tablici vodi Partizan s 43 boda, Cibona je peta s 39, Zadar sedmi s 37 i Zagreb trinaesti s 29 bodova.

Rukomet

Steaua – Medveščak 30-28

U prvom susretu polufinala rukometnog Challenge kupa zagrebački Medveščak Agram je pretrpio minimalni poraz (30-28) na gostovanju u Rumunjskoj. Uzvratni susret igra se 1. ili 2. travnja u Zagrebu.

Vaterpolo

Partizan – Jug 9-7

U prvom susretu četvrtfinala Eurolige beogradski Partizan je pobijedio dubrovački Jug (9-7) po četvrtinama (2-1, 1-1, 3-2, 3-3) i s dva gola prednosti očekuje uzvrat, koji je na pro-

gramu 19. travnja. U ostalim susretima zabilježeni su sljedeći rezultati: Jadran (HN) – Posillipo 5-7, Pro Recco – Honved 11-8, Vasas – Savona 6-5

Atletika

Uspjeh hrvatskih atletičara

Na svjetskom atletskom prvenstvu za osobe s invaliditetom održanom u Bolnasu (Švedska) hrvatski reprezentativci postigli su zapažene rezultate: *Marija Iveković* osvojila je zlatnu medalju u skoku u dalj i broncu na utrci na 60 metara, *Jelena Vuković* je bila srebrna u bacanju kugle. *Josip Slivar* i *Dar-ko Kralj* osvojili su srebro u bacanju kugle, a srebrni je bio *Goran Žeželj* na 60 metara.

Pratite li redovito najjaču svjetsku košarkašku ligu

NBA pred raspletom

S dolaskom proljeća bliži se kraj ligaškog nadmetanja i borbi za mjesta u doigravanju

Piše: Dražen Prčić

U najjačoj svjetskoj košarkaškoj ligi današnjice, popularnoj NBA, sve više se približava kraj regularnog dijela sezone u kojemu se najbolje momčadi bore za što bolje pozicije i plasman u doigravanje (Play off). Za one koji malo slabije prate američku profi košarkašku scenu, evo malo trenutačne statistike i predviđanja koje bi se momčadi mogle umiješati u borbu za zlatni prsten namijenjen najboljoj momčadi u sezoni 2005/06.

ISTOČNA KONFERENCIJA: Prvu poziciju na Istoku trenutačno drži momčad Detroit Pistonsa, koja se već plasirala u doigravanje, s impozantnim odnosom dobivenih i izgubljenih susreta (55-13), isključivom mjerilu iz čijeg se postotka određuje plasman na ljestvici. Drugi je Miami Heat (46-23), također plasiran u Play off, dok se ostale momčadi do pozicije broj 8 (koja vodi u prvu rundu doigravanja) još bore za što bolje startno mjesto. Treći su New Jersey Nets (39-28), četvrti Cleveland Cavaliers (40-29), Peti Washington Wizards (35-33), šesti Indiana Pacers (34-33), sedmi Milwaukee Bucks (34-35), a trenutačno »posljednju kartu« za plasman u doigravanje drže Philadelphia 76ers na osmom mjestu sa skorom od (32-36). Da podsjetimo, ovu konferenciju čine tri divi-

zije u kojima su momčadi razvrstane prema svojoj zemljopisnoj pripadnosti:

Atlantic (New Jersey Nets, Philadelphia 76ers, Boston Celtics, Toronto Raptors, New York Nicks)

Central (Detroit Pistons, Cleveland Cavaliers, Indiana Pacers, Milwaukee Bucks, Chicago Bulls)

Southeast (Miami Heat, Washington Wizards, Orlando Magic, Atlanta Hawks, Cahalotte Bobcats)

ZAPADNA KONFERENCIJA: Na Zapadu su prvoplasirani San Antonio Spurs (54-15) i četvrtoplasirani Dallas Mavericks (54-16) već osigurali plasman u doigravanje, dok se za ostala mjesta bore drugoplasirani Phoenix Suns (47-21), trećeplasirani Denver Nuggets (40-31), petoplasirani LA Clippers (40-28), šestoplasirani Memphis Grizzlies (40-29), sedmi LA Lakers (37-34) i osmi Sacramento Kings (35-34).

Southwest divizija (San Antonio Spurs, Dallas Mavericks, Memphis Grizzlies, New Orleans Hornets, Houston Rockets)

Northwest divizija (Denver Nuggets, Utah Jazz, Minesota Timberwolves, Seattle SuperSonics, Portland Trail Blazers)

Pacific (Phoenix Suns, LA Clippers, LA Lakers, Sacramento Kings, Golden State Warriors)

REZIME: Iz priložene statistike i načina određivanja plasmana (čista postotna matematika) u određenoj konferenciji, ovogodišnje doigravanje u NBA moglo bi se igrati bez nekoliko velikih momčadi koje su prijašnjih sezona bile čak i prvaci (Houston Rockets (30-39), Portland Trail Blazers (20-49), Chicago Bulls (30-39), New York Nicks (19-49), Boston Celtics (29-41). No, ljepota natjecanja u najjačoj svjetskoj košarkaškoj ligi krije se upravo u činjenici da nikada nema pravih favorita, osim kada neke momčadi s velikanima ove igre na njihovom čelu (Jordan – Bulls, Magic – Lakers) nekoliko godina suvereno vladaju svijetom National Basketball Association. Ligaško natjecanje je dugo, tijekom njega svaka momčad odigra više od 80 susreta i poslije toga čista matematika (najpoštenije) određuje, uspoređujući broj dobivenih i izgubljenih susreta, prema postotku uspješnosti plasman klubova u doigravanje. Svaka konferencija (Istok i Zapad) potom dobiva svog finalista (pobjednik finala konferencije) koji stiče pravo da se u velikom superfinalu bori za prvaka NBA. Tko će to biti u sezoni 2005/06. ostaje nam da pričekamo. Prvo treba izboriti plasman u doigravanje!

Squash club »Votuzo« zabilježio pobjedu na prvom gostovanju u Beogradu

Uspjeh za povijest

Poslije samo dva mjeseca treniranja prva momčad svladala je daleko iskusnije protivnike

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Prošlog vikenda prvi subotički i vojvođanski squash klub »Votuzo« gostovao je u Beogradu na zvaničnom prijateljskom susretu rivalima iz »Squashlanda«. Poslije samo dva mjeseca od osnutka najmlađi subotički klub uspio je, zahvaljujući svojim prvotimcima, zabilježiti vrijednu pobjedu (3-1) na svom prvom, iako prijateljskom, ogledu protiv znatno iskusnijih protivnika. O impresijama i detaljima ovog lijepog, prije svega, amaterskog i prijateljskog druženja sa sportskim prijateljima i zaljubljenicima u isti sport, koji su svoje rivale domaćinski ugostili, razgovarali smo sa *Zoranom Vojnić Tunićem*, predsjednikom kluba, te igračima *Goranom Šomodijem* i *Leonom Štajnfeldom*.

Već u svom prvom nastupu »Votuzo« je započeo svoju sportsku povijest pobjedom protiv dosad jedine i mnogo iskusnije momčadi »Squashland« iz Beograda.

Kakvi su Vaši dojmovi glede postignutog rezultata i svih impresija tijekom lijepog sportskog druženja?

Zoran: Ovaj prijateljski susret između naša dva kluba ulazi u povijest squasha u SiCG kao prvi duel dva kluba na ovim prostorima. Naši protivnici iz »Squashlanda« su ipak znatno iskusniji, jer postoje već tri godine, ali smo ih ipak

Leon Štajnfeld, Zoran Vojnić Tunić i Goran Šomodij

uspjeli svladati nakon samo dva mjeseca od osnutka našeg kluba. Time naša pobjeda (3-1) dobiva na značaju, iako je u pitanju samo prijateljski susret između velikih sportskih prijatelja. Dodao bih još kako je postignuti rezultat najbolja potvrda kvalitetnog rada i organizacije u našem klubu.

Goran: Rado smo se odazvali pozivu naših sportskih prijatelja iz Beograda, koji su nas lijepo ugostili u njho-

vom klubu. Glede samog meča on je odigran prema službenoj postavci momčadi u jednom squash susretu, tj. igrali smo četiri singl meča i uspjeli zabilježiti pobjedu u tri susreta uz samo jedan poraz. Istina, njihov najjači igrač i zasigurno najbolji squasher u SiCG *Ivan Đorđević* bio je osobnim obvezama spriječen sudjelovati u ovom susretu, no to nimalo ne umanjuje vrijednost našeg uspjeha, jer mi smo na »squash sceni« tek od 20. siječnja ove godine.

Leon: Drago mi je što sam igrački sudjelovao u ovom lijepom sportskom druženju s rivalima iz »Squashlanda«, i što sam svojim poenom (pobjedom) doprinijeo ukupnoj pobjedi momčadi našeg kluba. Nažalost, nisam imao priliku igrati protiv glasovitog Đorđevića, ali on bi trebao uskoro doći u Suboticu i tada ću imati prilike za meč protiv njega. Unatoč blažoj ozljedi rutinirano sam svladao svog protivnika, iako se to prema rezultatu ne vidi (3-2).

Squashland – Votuzo 1-3

Sredojčević Ivan – Leon Štajnfeld 2-3,
Pecikoza Vlatko – Zoltan Tamaši 3-0,
Nikolovski Marko – Goran Šomodij 0-3,
Vasiljević Ognjen – Veselin Rakočević 0-3

Zoltan Tamasi i Veselin Rakočević

Boza Šarčević, borac za prava Hrvata Bunjevaca

Priredio: Zdenko Samaržija

30. ožujka 1820. godine u Subotici je rođen *Ambrozije Šarčević*, borac za nacionalna prava Hrvata-Bunjevaca, društveni i javni djelatnik, novinar, prevoditelj, publicist, urednik godišnjaka i rječnika, polemičar, arhivar.

Ambrozije Boza Šarčević jedan je od najangažiranijih djelatnika u preporodnim gibanjima kod bačkih Bunjevaca u drugoj polovici XIX. stoljeća. Nakon završene gimnazije u rodnom gradu studirao je filozofiju i pravo u Budimpešti, Velikom Varadinu (Nagyvárad) i Peču. Službovao je u različitim mjestima: Koložvaru, Požunu, a od 1848. do 1860. u Aljmašu (Bácsalmás), prvo kao kotarski predstojnik a zatim kao kotarski sudac. Tu se upoznao s *Ivanom Antunovićem*, čiji će najbliži suradnik ostati cijeloga života. U Suboticu se vraća 1860. godine i više je neće napuštati.

Iako iz siromašne obitelji, Šarčević je stekao zavidnu naobrazbu. Osim svog materinskog i mađarskog jezika, znao je latinski, njemački i francuski i redovito je pratio publikacije na stranim jezicima. Široka naobrazba i dobro poznavanje političkih prilika omogućili su mu da postane najsvestranijim novinarom među Hrvatima u Bačkoj. Stalni je i veoma plodan suradnik »Bunjevačkih i šokačkih novina«, pokrenutih 1870. go-

dine, u kojima je objavio veliki broj članaka o ravnopravnosti jezika, o odnosu različitih naroda u Ugarskoj, vanjskopolitičkih komentara i polemičkih napisa.

Publicistička i prevoditeljska aktivnost Šarčevićeva otpočinje nakon njegova povratka u rodni grad. Kontakti s publicistom *Milošem Popovićem*, urednikom lista »Vidovdan« i autorom knjige »Nacionalno pitanje u Mađarskoj sa srpskog stano- vištva« utjecali su da se Šarčević zainteresira za ovu knjigu i prihvati se njezina prevođenja na mađarski 1865. godine. Prevođeci Popovićevu knjigu, a kasnije pišući članke za novine, suočio se s poteškoćama koje su bile posljedica slabog poznavanja književnoga jezika u bunjevačkoj sredini te nemanja priručnika kakvi su rječnici. Šarčević je svjestan da će »duh vremena (...) naučenje i upotrebljavanje književnog jezika našeg nužno učiniti, osobito u Subotici – gdi je bunjevački puk jaki politički činitelj«. Sastavio je stoga »terminologiju magjarsko-jugoslavensku« i trudio se »u ovu knjigu pokraj zvaničnih riči, i one skupiti, s kojima se viši pojmovi i sublimne stvari izražavaju«.

Šarčević nije bio jezikoslovac, pa ni njegovi rječnici nisu mogli dosegnuti razinu djela stručnih leksikografa. On je, međutim, kao intelektualac europskoga profila i usmjerenja, bio svjestan prijeke potrebe koju njegovi sunarodnjaci osjećaju za ovakvim djelima. Zato ona najčešće imaju regionalnu oznaku »bunjevački«, ali svojim sadržajem pokazuju da, kada je riječ o terminologiji, između govora bačkih Bunjevaca i hrvatskoga

književnog jezika nema većih razlika, osobito ne takvih koje bi otežavale komunikaciju. Ono što je u Šarčevićevu opusu »bunjevačko« jeste u prvom redu ikavica, poneka fonološka i morfološka crta te nešto dijalektizama (npr.: lepur). Stoga se, i na temelju podataka u ovome radu, može s razlogom reći da su se bački Bunjevci služili hrvatskim jezikom ikavskoga izgovora.

Umro je 29. studenog 1899. godine. (Iz teksta mr. Josipa Buljovčića u Klasju naših ravni 1-2, 2002.)

30. ožujka 1984. godine rođen je u Splitu *Mario Ančić*, tenisač, uz *Ivana Ljubičića* najzaslužniji što je Hrvatska 2005. godine osvojila pokal Devis kupa i postala svjetski prvak u tenisu.

31. ožujka 1991. godine poginuo je na »krvavi Uskrs« na Plitvicama *Josip Jović*, hrvat-

ski redarstvenik – prva žrtva srpske pobune protiv samostalne Republike Hrvatske.

1. travnja 1868. u Brlogu kraj Ozlja na Kupi u obitelji poljskih plemića rodio se *Emilij pl. Laszowski*, hrvatski arhivist i povjesničar. Premda je pravnik po obrazovanju, izdavao je izvornu građu te je spasio od lošeg uskladištavanja brojne dokumente. Na njegov je poticaj osnovan Gradski muzej grada Zagreba te Gradska knjižnica, a osnivač je kulturne udruge Družba braće hrvatskoga zmaja. Umro je 28. studenoga 1949. godine u Zagrebu

1. travnja 1924. godine Sava je kod Srijemske Mitrovice dosegla najvišu razinu. Postojala je opasnost da se izlije pa su vlasti organizirale potrebne mjere zaštite od poplava.

1. travnja 1924. godine rođen je *Miodrag Petrović Čkalja*, srpski glumac i legenda srpske filmske komedije.

2. travnja 1805. godine rođen je u Odenseu *Hans Christian Andersen*, danski književnik. Umro je 4. kolovoza 1875. u Kopenhagenu. Iz siromašne obitelji, koja je muku mučila da bi pribavila osnovne potrepštine niknuo je književnik čija su djela dosegla svjetsku slavu. Najvažnije djelo je Carevo novo ruho, bajka puna parabola. Napisao je i autobiografiju Ružno pače.

3. travnja 1865. godine u Brucku na Muri rođen je *Menci Clement Crnčić*, hrvatski slikar i grafičar.

4. travnja 1968. godine ubijen je u Memphisu *Martin Luther King*, protestantski teolog i vođa otpora američkih crnaca protiv segregacije.

5. travnja 1794. u Parizu giljotini- ran je *Georges Danton*, jedan od vođa Francuske revolucije.

5. travnja 1871. godine rođen je u Karlovcu *Mirko Seljan*, hrvatski istraživač, koji je sa bratom *Stjepanom* istraživao Afriku i Južnu Ameriku.

ISTANBUL MICA SUBAT	SUBOTIČKI BISKUP	GLAZBENIK MIRKOVIĆ	NAKANA NALAM	ŠIKAT KOKOSCH KA	VELIKA RUBERKA U PLAMENI JAKU	TEHNIČKI NACIONALNI PROJECT	GLAVNI VILUČI I KLICAN STAN	WINDOM TAS VIDUKA								
NEPRO FUSNA PODNA UBIŠKA																
TANILA ZAČINJENI ANISOM																
NAJVEĆI ZIDOVSKI SLADJAN																
ŠLOVO S KVAČICOM		BROŽBA BUEŠ ASISTENT U POSLU				CIRIL KOS BOE ŠNITTI U LOŠI MLI										
IZ KOTI NEŠ SOPNOSKI DUBLO								IZ KOTI IMA PITANJE								
CRNOGO RINO DINJA				AMERIČKA PLEČ KUKURICA LINDAL PI DISOUT RADA	NEDESS UJEDINIO U GOSPODU											
ŽITELJ BRADA NA ZAPADNOJ OBALI OSTRO																
POTVRĐEN RUEČ		IZ UMIRA U GOMI PRAŽITI I BALKANU					TOMI OVI RUTEN									
PROVODI ACIACIJU									NAZIV ZA MAGARCA	ŠARLES - ŠKA		KENIJSKI ELEMENT (ZNAK TV)	LIJEVAK (TULI)	ISA IJ IJ TALIJANCI	ŠARIN SLOV IJ IJ TUNISIA	
SLIČENJE											PASJIMA MALU KUPNA OOSTAM TANOST					
ORGANI VEDA					NEGATIVNI STAV PRE MA GEMU FERMENT KOLJ RAST KUKURICA				KOLJ PRIJADA ORLU OOSTAM ZAMENICA							
MITI I		OTAM IJ IJ IJ MJEVA AFRIČKA LINČANA				GLAVNI FUNKING FUNKING AUTOMOBIL MOTORI							TRATIL DOKO MAYAT LOZE			
ISLANDI			TEČOBA NAPULI KUPIT TILIT					AMERIČKA UJEDINIO JUNIOR DRAGULI BOE OR NOL VINA								
ŠRIVITI U ZAR GOMU							BRZI LIMAR OVALNA KUTILEJA							TITI GLAVI KVARJE		
	ITALIJSKI OFICER OSTRANKA				VESELJAK U DOLU OVI ELIJA LAI KAMA				JEDAN OD PATULJAKA IZ BAJKE NOVINARSKI BOZKOVIĆ							
ISTITIT IJ NIGA									"AUSTRALIAN DOLLAR"					MAKROSKA GUTAN ČEŠKO MINEKO MIT		
IZVIJAKI POTRIVNI IZ BROČA									ETILI STUP OD OČVRSLE VULKAN SRE LAVE							
ITALIJSKI ŠČANCI BLAZVALO						GLAVNI IZOLAJ KUPIT IMA KUPIT DOWING										
PAJDO U ATILJA				ILIJAKI KAZNOL IJ IJ TENSINČA KALUP								"REKORD"				
PONEKAD TU I TANKO																

RJESENJA:

ISTANBUL, VERLAINE, OTPADNIK, G, INGOT, RANJ, RMAN, ETAPA, SA, GO, ODA, P, USPINJANJE, R, IMARET, ETTA, EGOCENTRIK, VRTNJA, ASANACIJA, IB, ETA, TREN, ZAR, ČUD, IVA, ISTAM, L, ŠARLATAN, ERATO, MINEA, ELIPSA, AV, ANIS, ALEKO, PUNČ, KAJKAVAC, KRIŠKA, E, EOCEN, CLINTON, TIL, KRAMNIK, ASK, ERANOS, ANKA, PTA

PETAK 31. 3. 2006.

HRT 1

06.45 TV raspored
 06.50 TV kalendar
 07.00 Dobro jutro, Hrvatska
 09.10 Svijet slavnih, serija
 09.55 TV raspored
 10.00 Vijesti
 10.10 Yazd pustinska oaza u Iranu, dokumentarni film
 11.00 Vijesti iz kulture
 11.05 Vrijeme danas
 11.10 Među nama, znanstveno obrazovni program
 12.00 Dnevnik
 12.16 TV kalendar
 12.30 Ljubav nema cijene, serija
 13.20 Oprah Show
 14.05 Vijesti
 14.13 Vrijeme danas
 14.15 Lugarnica 14., serija
 15.05 Superrobotov majmunski tim, crtana serija
 15.30 Nora Fora, igra za djecu
 16.00 Sanitet u domovinskom ratu: Glavni stožer saniteta Hrvatske
 16.35 Život je lijep
 17.30 Vijesti
 17.45 Najslabija karika, kviz
 18.30 Ljubav u zaleđu, serija
 19.15 Zajedno smo 50 godina
 19.30 Dnevnik
 20.10 Meksikanac, američki film
 22.15 Kontraplan
 23.00 Vijesti iz kulture
 23.10 Umrstva u Midsomeru 8., serija
 00.45 Vijesti dana
 01.00 Hamlet, britansko američki film
 04.55 Othello, američko britanski film
 06.55 Ljubav nema cijene, serija

HRT 2

06.45 TEST
 07.00 VIP DJ
 07.30 TV raspored
 07.35 Teletubbies, lutkarska serija
 08.00 Silvestrove i Čičijeve tajne, crtana serija
 08.25 ŽUTOKLJUNAC
 09.20 Učilica
 09.30 NULTI SAT:
 09.40 Deset minuta
 10.00 Kokice
 10.30 Superrobotov majmunski tim, crtana serija
 10.55 Snobs, serija za mlade
 11.20 Društvo u spavaonici, serija za mlade

11.45 Betaville, američki film za djecu
 13.25 NULTI SAT
 14.25 TV raspored
 14.30 Vijesti za gluhe
 14.40 Život piše priče: Trudna s petnaest, američki film
 16.10 Vijesti na drugom
 16.20 Vrijeme sutra
 16.25 Svijet slavnih, serija
 17.10 Zapadno krilo 6., serija
 18.00 Hrvatska danas
 18.50 Silvestrove i Čičijeve tajne, crtana serija
 19.15 Pod kaznom do smrti 4., humoristična serija
 19.35 VIP DJ
 20.10 Bitange i princeze II., serija
 20.45 Joey, humoristična serija
 21.15 Večernja škola
 21.50 Vijesti na drugom
 22.05 Zlikavci, hrvatska humoristična serija
 22.15 Soldier (Vojnik), američki film
 23.50 Eminem Ultimate Album

00.50 Pregled programa za subotu

nova

06.45 Superklinke, crtana serija
 07.10 Šaljivi kućni video
 07.40 Nasljednica, serija
 08.40 Ljubav na kocki, serija
 09.40 Putovi ljubavi, serija
 10.40 Izlog strasti, serija
 11.10 VIP DJ, glazbena emisija
 11.45 Seks, škola I odrastanje, serija
 12.45 Opet iznova, serija
 13.40 Ona ili on, kviz
 14.15 Bumerang, serija
 15.20 Svi vole Raymonda, serija
 16.00 Seinfeld, serija
 16.30 Nasljednica, serija
 17.20 Vijesti Nove TV
 17.30 Ljubav na kocki, serija
 18.25 Ona ili on, kviz
 19.00 Dnevnik Nove TV
 19.20 Sport Nove TV
 19.25 Vrijeme Nove TV
 19.30 Nova navečer, informativni magazin
 20.00 Istraga, kriminalistički magazin
 21.00 Asteroid, igrani film

23.10 Seinfeld, serija
 23.40 Canterburyjske priče, serija
 00.30 National Geographic report: Hobiti: Čudnovata ljudska rasa
 00.35 Poreznik, igrani film
 02.15 Kraj programa

06.40 Ljubav bez predaje, telenovela (R)
 07.25 Transformers Cybertron, crtana serija
 07.45 Beyblade, crtana serija
 08.10 Anastasia, sapunica
 09.00 Simpsoni, humoristična animirana serija (R)
 09.25 Pod istim krovom, humoristična serija (R)
 09.50 Roseanne, humoristična serija (R)
 10.15 Bračne vode, humoristična serija (R)
 10.40 Dadilja, humoristična serija (R)
 11.05 Sanja, talk show (R)
 12.05 Eksploziv, magazin (R)
 12.35 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
 13.00 Ljubav jednog oca, telenovela
 14.05 Ljubav bez predaje, telenovela
 14.50 Carabinieri – žena na zadatku, dramska serija
 15.45 Simpsoni, humoristična animirana serija
 16.10 Pod istim krovom, humoristična serija
 16.35 Roseanne, humoristična serija
 17.00 Bračne vode, humoristična serija

17.25 Dadilja, humoristična serija
 17.55 Sanja, talk show
 18.45 Vijesti, informativna emisija
 19.10 Eksploziv, magazin
 19.40 Zabranjena ljubav, sapunica
 20.10 Super dadilja Specijal, dokumentarna sapunica
 21.40 Kriv, igrani film, triler
 23.30 Vijesti, informativna emisija
 23.40 Kolo smrti, igrani film, triler
 01.05 Đavolji odvjetnik, igrani film, triler (R)

SUBOTA

HRT 1

07.40 TV raspored
 07.45 TV kalendar
 07.55 Vijesti
 08.00 ŽUTOKLJUNAC
 08.55 Parlaonica
 09.50 Vijesti
 10.00 Brilljanteen
 10.45 Vijesti iz kulture
 10.50 National Geographic: Život i smrt na Koopani
 11.45 TV kalendar
 12.00 Dnevnik
 12.16 TV raspored
 12.25 Ljubav nema cijene, serija
 13.10 Prizma, multinacionalni magazin
 13.55 Vijesti
 14.05 TV raspored
 14.10 Spas 911 (7.)
 14.55 Klub zdrave prehrane, dokumentarna serija
 15.20 Dvoboj vrtlara 2.
 15.50 Oprah Show
 16.35 Vijesti
 16.45 Hitna služba 11., serija
 17.35 Vremenski stroj, dokumentarna serija
 18.30 TV Bingo Show
 19.15 LOTO 7/39
 19.20 Zajedno smo 50 godina
 19.30 Dnevnik
 20.10 Studio 10
 21.35 Umjetna inteligencija, američki film
 00.05 Vijesti dana
 00.15 Vijesti iz kulture
 00.25 Jeepers Creepers, američko njemački film
 02.00 Klasa 61., američki film
 03.30 Zaštitnik, američki film
 05.00 Newyorški plavci 12., serija
 05.45 Hitna služba 11., serija
 06.30 Ljubav nema cijene, serija

HRT 2

05.35 TEST
 05.50 TV raspored
 05.55 Melbourne: Kvalifikacijski trening F1 za Veliku nagradu Australije, prijenos
 07.10 TV raspored
 07.15 Eminem Ultimate Album
 08.15 Ljubav u zaleđu, serija
 09.45 Kinoteka: Kansas City Confidential, američki film

1. 4. 2006.

11.25 Kućni ljubimci
11.55 Duhovni izazovi
međureligijski magazin
12.10 Glas domovine
12.40 Meksikanac, američki film
14.40 Automagazin
15.25 Umorstva u Midsomeru 8.,
serija
17.00 Filmska klasika: Afera
Thomasa Crowna,
američki film
18.45 O. C., serija
19.30 Simpsoni 15.,
humoristična serija
20.00 Hrvatska nogometna liga
emisija
20.10 HNL prijenos utakmice
22.05 Hrvatska nogometna liga
emisija
22.40 Newyorški plavci 12., serija
23.25 Cirkus 2., serija
00.10 Sport danas
00.20 Pregled programa
za nedjelju

07.15 Superklinke, crtana serija
07.40 Nevjerojatni Zorro,
crtani film
08.50 Ninja kornjače, crtana serija
09.15 Power Rangers, serija
10.05 Yu-Gi-Oh, crtana serija
10.30 TV prodaja
10.40 Tri sestre, serija
11.10 Djevojke s Beverly Hillsa,
serija
11.40 Čarobnice, serija
12.30 Policijski početnik, serija
13.20 Odvjetnica, serija
14.10 Automotiv,
auto moto magazin
14.40 Asteroid, igrani film
16.50 Vijesti Nove TV
16.55 Balkan Inc., serija
17.50 Istraga,
kriminalistički magazin
19.00 Dnevnik Nove TV
19.20 Sport Nove Tv
19.25 Vrijeme Nove Tv
19.30 Nova navečer,
informativni magazin
20.00 Zuhra show,
zabavna emisija
21.00 VEČER S MOJOM
ZVIJEZDOM – igrani film
po izboru gledatelja
A) Zatočenici neba,
igrani film
B) Bijes, igrani film
C) Lovac i ubojica,
igrani film

23.20 U plamenu Amazone,
igrani film
00.50 VIP DJ, glazbena emisija
01.20 Equilibrium, igrani film
03.05 Kraj programa

07.20 Ed, Edd i Eddy,
crtana serija
07.45 Dexterov laboratorij,
crtana serija
08.10 Battle B'Damon,
crtana serija
08.30 Jagodica bobica,
crtana serija (R)
08.55 Lud za tobom,
humoristična serija
09.20 Na zadatku,
humoristična serija
09.40 Zabranjena ljubav,
sapunica (5 epizoda) (R)
11.55 Pozdrav iz Wonderfallsa,
humoristična serija
12.40 Dodir s neba,
fantastična/ dramska serija
13.30 Everwood, dramska serija
14.15 Posljednja želja,
igrani film, drama
15.55 Super dadilja Specijal,
show uživo (R)
17.20 Zvijezde Extra: Britney i
Kevin, zabavna emisija
18.15 Auto moto tv, magazin
18.45 Vijesti, informativna emisija
19.10 Žuta minuta,
zabavna emisija
20.10 Glup i gluplji,
igrani film, komedija
21.50 Mars napada, igrani film,
znanstveno-
fantastična komedija

23.35 Playboy: Grijeh,
igrani film, erotski
01.25 Urota, igrani film, triler (R)
03.35 Kolo smrti, igrani film,
triler (R)

NEDJELJA 2. 4. 2006.

07.15 TV raspored
07.20 TV kalendar
07.30 Vijesti
07.35 Misadventures of Merlin
Jones, film za djecu
09.05 Aladdin, crtana serija
09.25 Timon i Pumbaa,
crtana serija
09.50 Vijesti
09.58 Vrijeme danas
10.00 Vijesti iz kulture
10.10 Hercule Poirot: Tužni
čempres, britanski TV film
11.45 TV kalendar
12.00 Dnevnik
12.15 TV raspored
12.25 Plodovi zemlje
13.20 Split: More
14.00 Nedjeljom u dva
15.05 Vijesti
15.15 Promet danas
15.20 Džerba napad koji je
okončao sigurnost,
dokumentarni film
16.10 Lov na antikvitete
16.45 Nedjeljom popodne
19.15 LOTO 6/45
19.20 Zajedno smo 50 godina
19.30 Dnevnik
20.10 Tko želi biti milijunaš?,
kviz
21.10 Odmori se, zaslužio si
dramska serija
21.55 Shpitzza
22.45 Vijesti dana
22.55 Vijesti iz kulture
23.05 Zakon i red: Odjel za žrtve
6., serija
23.55 Jantarni amulet, miniserija
01.25 Nedjeljom u dva
02.25 Zakon i red: Odjel za žrtve
6., serija
03.10 Džebra napad koji je
okončao sigurnost,
dokumentarni film
03.55 Slobodna zona, kratki
dokumentarni film
04.10 Plodovi zemlje
05.00 Split: More
05.30 Shpitza
06.15 Lov na antikvitete

05.30 TEST
05.45 TV raspored
05.50 Melbourne: Formula 1 za
Veliku nagradu Australije,
prijenos
07.50 Studio F1

08.25 TV raspored
08.30 Ljubav u zaleđu, serija
10.50 Biblija
11.00 Zagreb: Misa, prijenos
12.00 TV raspored
12.05 Jantarni amulet, serija
13.35 Mir i dobro
14.05 Opera Box
14.35 Dokumentarna emisija
15.00 Melbourne: Formula 1 za
Veliku nagradu Australije,
snimka
16.05 Povijest Svjetskog
nogometnog prvenstva
17.05 Boks za naslov Svjetskog
prvaka u teškoj
kategoriji: Lamon Brewster
Sergei Liakovich, sn.
17.55 Virovitica: Finale Kupa
Hrvatske u rukometu (Ž),
prijenos
19.35 Magazin nogometne Lige
prvaka
20.10 Najgol
20.25 Talijanska nogometna liga,
1. poluvrijeme
21.15 Sport danas
21.30 Talijanska nogometna liga,
2. poluvrijeme
22.25 Evergreen ciklus klasičnog
vesterna: Veliki prepad u
Northfieldu, američki film
00.15 Pregled programa
za ponedjeljak

06.55 Šaljivi kućni video
07.20 Školska liga
07.45 Madeline, crtani film
09.00 Power Rangers, serija
09.50 Yu-Gi-Oh, crtana erija
10.40 TV prodaja
10.50 National Geographic report:
Hobiti:
Čudnovata ljudska rasa
10.55 Groznica subotnje večeri,
igrani film
13.05 Plešimo do kraja,
igrani film
14.35 Večer s mojom zvijezdom:
igrani film
po izboru gledatelja
16.55 Vijesti Nove TV
17.00 Zuhra show,
zabavna emisija
18.00 Red carpet, zabavna emisija
19.00 Dnevnik Nove TV
19.20 Sport Nove Tv
19.25 Vrijeme Nove TV
19.30 Lađa na žalu – specijalna
emisija povodom godišnjice
smrti Ivana Pavla II
20.00 Audrey Hepburn: Diva za
sva vremena –
2. dio, mini serija

NEDJELJA

21.40 Epicentar, informativno zabavna emisija
 22.40 Otimaci potopljenog blaga, igrani film
 00.15 Red Carpet, zabavna emisija
 01.05 VIP DJ, glazbena emisija
 01.35 Automotiv, auto moto magazin
 02.05 Kraj programa

07.00 Ed, Edd i Eddy, crtana serija
 07.25 Battle B'Damon, crtana serija
 07.50 Krava i Pilić, crtana serija
 08.15 Jagodica bobica, crtana serija
 08.40 Red Bull Air Race—Highlights 2005, sportsko-dokumentarna emisija (R)
 09.05 Život nogometaša: Boško Balaban i Tomislav Butina, dokumentarna serija (R)
 10.05 Mijenjam ženu, dokumentarna serija (R)
 11.15 Mjenjačnica, zabavna emisija (R)
 12.15 Dvornikovi, humoristična serija (R)
 13.10 Školske tajne, dramska serija
 13.55 Glasine, igrani film, triler
 15.30 Glup i gluplji, igrani film, komedija (R)
 17.10 Salto, zabavna emisija
 18.15 Ekkluziv, magazin
 18.45 Vijesti, informativna emisija
 19.10 Život nogometaša: Stjepan Tomas, dokumentarna serija
 20.10 Rock star, igrani film, glazbena komedija
 20.10 Uvijek prekobrojni, igrani film, drama (drugi izbor)
 21.50 FBI: Istraga, dokumentarno-kriminalistička serija
 21.50 FBI: Istraga, dokumentarno-kriminalistička serija (drugi izbor)
 22.45 Novi forenzičari, dokumentarno-kriminalistička serija
 22.45 Novi forenzičari, dokumentarno-kriminalistička serija (drugi izbor)
 23.40 Autopsija, dokumentarno-kriminalistička serija
 23.40 Autopsija, dokumentarno-kriminalistička serija (drugi izbor)
 00.15 Playboy: Grijeh, igrani film, erotski (R)
 00.15 Playboy: Grijeh, igrani film, erotski (R) (drugi izbor)

PONEDJELJAK 3. 4. 2006.

06.45 TV raspored
 06.50 TV kalendar
 07.00 Dobro jutro, Hrvatska
 09.10 Svijet slavnih, serija
 09.55 TV raspored
 10.00 Vijesti
 10.10 Vijetnam: Od delte Mekonga do carskog grada Huea
 11.00 Vijesti iz kulture
 11.05 Vrijeme danas
 11.08 TV raspored
 11.10 Riječ i život: Krćanin čovjek koji očekuje, religijski program
 12.00 Dnevnik
 12.15 TV kalendar
 12.30 Ljubav nema cijene, serija
 13.20 Maja: Rad na sebi, talk show
 14.00 Vijesti
 14.10 TV raspored
 14.13 Vrijeme danas
 14.15 Lugarnica 14., serija
 15.05 Superrobotov majmunski tim, crtana serija
 15.30 Nora Fora, igra za djecu
 16.00 Stari zagrebački obrti: Katarinine vlasulje, emisija pučke i predajne kulture
 16.35 Život u živo
 17.30 Vijesti
 17.45 Najslabija karika, kviz
 18.30 Ljubav u zaleđu, serija
 19.15 Zajedno smo 50 godina
 19.30 Dnevnik
 20.10 Latinica: Hrvati u BiH od ravnopravnih do manjine, 1. dio
 21.15 Latinica: Hrvati u BiH od ravnopravnih do manjine, 2. dio
 21.50 Na posebnom zadatku
 22.20 Vijesti iz kulture
 22.35 Otvoreno
 23.30 Na rubu znanosti: Mlada Zemlja
 00.35 Vijesti dana
 00.50 Dobro ugođena večer: Zagrebačka filharmonija
 01.50 Mišolovka, američki film
 03.25 Zapadno krilo 6., serija
 04.10 Pod kaznom do smrti 4., humoristična serija
 04.30 Latinica: Hrvati u BiH od ravnopravnih do manjine
 06.00 Ljubav nema cijene, serija

06.45 TEST
 07.00 VIP DJ
 07.30 TV raspored

07.35 Teletubbies, lutkarska serija
 08.00 Silvestrove i Čičijeve tajne, crtana serija
 08.25 ŽUTOKLJUNAC
 09.20 Učilica
 09.30 NULTI SAT:
 09.40 Na glasu
 10.00 Kratki spoj
 10.30 Superrobotov majmunski tim, crtana serija
 10.55 Briljanteen
 11.40 Snobs, serija za mlade
 12.05 Društvo iz spavaonice, serija za mlade
 12.30 Čuda znanosti
 13.00 NULTI SAT
 14.00 TV raspored
 14.05 Slobodna zona, kratki dokumentarni film
 14.20 Vijesti za gluhe
 14.30 Hercule Poirot: Tužni čempres, britanski TV film
 16.05 TV raspored
 16.10 Vijesti na drugom
 16.20 Vrijeme sutra
 16.25 Svijet slavnih, serija
 17.10 Zapadno krilo 6., serija
 18.00 Hrvatska danas
 18.50 Silvestrove i Čičijeve tajne, crtana serija
 19.15 Pod kaznom do smrti 4., humoristična serija
 19.35 VIP DJ
 20.10 Uzmi ili ostavi, TV igra
 20.50 Mišolovka, američki film
 22.30 Vijesti na drugom
 22.45 Petica
 23.35 Na tajnim zadacima, serija
 00.20 Ciklus suvremenog talijanskog filma: Gente di Roma (Rimljani)
 01.55 Pregled programa za utorak

06.45 Superklinke, crtana serija
 07.10 Šaljivi kućni video
 07.40 Nasljednica, serija
 08.30 TV prodaja
 08.40 Ljubav na kocki, serija
 09.40 Putovi ljubavi, serija
 10.40 Izlog strasti, serija
 11.10 VIP DJ, glazbena emisija
 11.45 Seks, škola I odrastanje, serija
 12.45 Opet iznova, serija
 13.45 Lađa na žalu – specijalna emisija povodom godišnjice smrti Ivana Pavla II
 14.15 Red Carpet, zabavna emisija
 15.15 Svi vole Raymonda, serija
 15.50 Seinfeld, serija
 16.25 Nasljednica, serija
 17.20 Vijesti Nove TV
 17.30 Ljubav na kocki, serija
 18.25 Ona ili on, kviz

19.00 Dnevnik Nove TV
 19.20 Sport Nove TV
 19.25 Vrijeme Nove TV
 19.30 Nova navečer, informativni magazin
 20.00 Balkan Inc., serija
 21.00 Prvi u tjednu: Divlji bijes, igrani film
 22.40 Will I Grace, serija
 23.10 Seinfeld, serija
 23.40 Pisma jednog ubojice, igrani film
 01.20 Kraj programa

06.40 Ljubav bez predaje, telenovela (R)
 07.25 Transformers Cybertron, crtana serija
 07.45 Beyblade, crtana serija
 08.10 Anastasia, sapunica
 09.00 Simpsoni, humoristična animirana serija (R)
 09.25 Pod istim krovom, humoristična serija (R)
 09.50 Roseanne, humoristična serija (R)
 10.15 Bračne vode, humoristična serija (R)
 10.40 Dadija, humoristična serija (R)
 11.05 Sanja, talk show (R)
 12.05 Ekkluziv, magazin (R)
 12.35 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
 13.00 Ljubav jednog oca, telenovela
 14.05 Ljubav bez predaje, telenovela
 14.50 Carabinieri – žena na zadatku, dramska serija
 15.45 Simpsoni, humoristična animirana serija
 16.10 Pod istim krovom, humoristična serija
 16.35 Roseanne, humoristična serija
 17.00 Bračne vode, humoristična serija
 17.25 Dadija, humoristična serija
 17.55 Sanja, talk show
 18.45 Vijesti, informativna emisija
 19.10 Eksploziv, magazin
 19.40 Zabranjena ljubav, sapunica
 20.10 Najbrži i najžešći, igrani film, akcijski
 21.55 Najbolji od najboljih, igrani film, akcijski
 23.35 Vijesti, informativna emisija
 23.50 Rock star, igrani film, glazbena komedija (R)
 23.50 Uvijek prekobrojni, igrani film, drama (drugi izbor) (R)
 01.30 FBI: Istraga, dokumentarno-kriminalistička serija (drugi izbor) (R)

UTORAK 4. 4. 2006.

HRT 1

06.45 TV raspored
 06.50 TV kalendar
 07.00 Dobro jutro, Hrvatska
 09.10 Svijet slavnih, serija
 10.00 Vijesti
 10.10 Terra X 1999. ekspedicija u nepoznato
 11.00 Vijesti iz kulture
 11.05 Vrijeme danas
 11.08 TV raspored
 11.10 Normalan život, emisija za osobe s invaliditetom
 12.00 Dnevnik
 12.16 TV kalendar
 12.30 Ljubav nema cijene, serija
 13.20 Maja: Sve me interesira, ja sam student!, talkshow
 14.00 Vijesti
 14.10 TV raspored
 14.13 Vrijeme danas
 14.15 Lugarnica 14., serija
 15.05 Superrobotov majmunski tim, crtana serija
 15.30 Nora Fora, igra za djecu
 16.00 Euromagazin
 16.35 Život u živo
 17.30 Vijesti
 17.45 Najslabija karika, kviz
 18.30 Ljubav u zaleđu, serija
 19.15 Zajedno smo 50 godina
 19.30 Dnevnik
 20.10 Globalno sijelo
 20.45 Ništa osobno
 21.30 Dečki iz Rakitja, dokumentarna emisija
 22.25 Vijesti iz znanosti
 22.40 Otvoreno
 23.30 Vijesti iz kulture
 23.40 Drugi format
 00.35 Vijesti dana
 00.50 Ponoćna antologija: Simple Men, talijansko britansko američki film
 02.30 Stažist 3., humoristična serija
 02.50 Zapadno krilo 6., serija
 03.35 Lugarnica 14., serija
 04.20 Bez traga 3., serija
 05.05 Pod kaznom do smrti 4., humoristična serija
 05.25 Globalno sijelo
 05.55 Ljubav nema cijene, serija

HRT 2

06.45 TEST
 07.00 VIP DJ
 07.30 TV raspored
 07.35 Teletubbies, lutkarska serija
 08.00 Silvestrovi i Čičijeve tajne, crtana serija

08.25 ŽUTOKLJUNAC
 09.20 Učilica
 09.30 MULTI SAT:
 09.40 Navrh jezika
 10.00 Joika, belgijski dokumentarni film
 10.30 Superrobotov majmunski tim, crtana serija
 10.50 Parlaonica
 11.45 Snobs, serija za mlade
 12.10 Društvo iz spavaonice, serija za mlade
 12.35 Slavni parovi: Ava Gardner i Frank Sinatra
 13.00 Direkt
 13.30 MULTI SAT
 14.30 Vijesti za gluhe
 14.40 Život piše priče: To Save the Children
 16.10 Vijesti na drugom
 16.20 Vrijeme sutra
 16.25 Svijet slavnih, serija
 17.10 Zapadno krilo 6., serija
 18.00 Hrvatska danas
 18.50 Crtani film
 19.05 Pod kaznom do smrti 4., humoristična serija
 19.25 VIP DJ
 20.00 Uzmi ili ostavi, TV igra
 20.35 Nogometna Liga prvaka četvrtfinale (uzvrat), 1. poluvrijeme
 21.45 Nogometna Liga prvaka četvrtfinale (uzvrat), 2. poluvrijeme
 22.40 Vijesti na drugom
 22.55 Bez traga 3., serija
 23.40 Sažetak druge utakmice nogometne Lige prvaka
 00.00 Stažist 3., humoristična serija
 00.20 Na tajnim zadacima, serija
 01.05 Pregled programa za srijedu

nova

06.45 Superklinke, crtana serija
 07.10 Šaljivi kućni video
 07.40 Nasljednica, serija
 08.40 Ljubav na kocki, serija
 09.30 TV prodaja
 09.40 Putovi ljubavi, serija
 10.40 Izlog strasti, serija
 11.10 VIP DJ, glazbena emisija
 11.45 Seks, škola i odrastanje, serija
 12.45 Opet iznova, serija
 13.45 Ona ili on, kviz
 14.15 Epicentar, informativno zabavna emisija
 15.15 Svi vole Raymonda, serija
 15.50 Seinfeld, serija
 16.25 Nasljednica, serija
 17.20 Vijesti Nove TV
 17.30 Ljubav na kocki, serija
 18.25 Ona ili on, kviz

19.00 Dnevnik Nove TV
 19.20 Sport Nove TV
 19.25 Vrijeme Nove TV
 19.30 Nova navečer, informativni magazin
 20.00 Naša mala klinika, serija
 21.00 Najluđi provod u Europi, igrani film
 22.40 Seinfeld, serija
 23.10 JAG, serija
 00.00 Listopad 22, igrani film
 01.30 Kraj programa

RTL

06.40 Ljubav bez predaje, telenovela (R)
 07.25 Transformers Cybertron, crtana serija
 07.45 Beyblade, crtana serija
 08.10 Anastasia, sapunica
 09.00 Simpsoni, humoristična animirana serija (R)
 09.25 Pod istim krovom, humoristična serija (R)
 09.50 Roseanne, humoristična serija (R)
 10.15 Bračne vode, humoristična serija (R)
 10.40 Dadilja, humoristična serija (R)
 11.05 Sanja, talk show (R)
 12.05 Exploziv, magazin (R)
 12.35 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
 13.00 Ljubav jednog oca, telenovela
 14.05 Ljubav bez predaje, telenovela
 14.50 Carabinieri – žena na zadatku, dramska serija
 15.45 Simpsoni, humoristična animirana serija
 16.10 Pod istim krovom, humoristična serija
 16.35 Roseanne, humoristična serija
 17.00 Bračne vode, humoristična serija
 17.25 Dadilja, humoristična serija
 17.55 Sanja, talk show
 18.45 Vijesti, informativna emisija
 19.10 Exploziv, magazin
 19.40 Zabranjena ljubav, sapunica
 20.10 Mjenjačnica, zabavna emisija
 21.10 Dvornikovi, humoristična serija
 22.05 Grozna cura, igrani film, komedija
 23.40 Vijesti, informativna emisija
 23.55 Najbrži i najžešći, igrani film, akcijski (R)
 01.40 Najbolji od najboljih, igrani film, akcijski (R)

SRIJEDA

HRT 1

06.45 TV raspored
 06.50 TV kalendar
 07.00 Dobro jutro, Hrvatska
 09.10 Svijet slavnih, serija
 09.55 TV raspored
 10.00 Vijesti
 10.10 Terra X 1999. ekspedicija u nepoznato
 11.00 Vijesti iz kulture
 11.05 Vrijeme danas
 11.08 TV raspored
 11.10 Treća dob, emisija za umirovljenike
 12.00 Dnevnik
 12.16 TV kalendar
 12.30 Ljubav nema cijene, serija
 13.20 Maja: Obiteljsko nasljeđe, talkshow
 14.00 Vijesti
 14.10 TV raspored
 14.13 Vrijeme danas
 14.15 Lugarnica 14., serija
 15.05 Superrobotov majmunski tim, crtana serija
 15.30 Nora Fora, igra za djecu
 16.00 Znanstvena petica
 16.35 Život u živo
 17.25 Vijesti
 17.40 Najslabija karika, kviz
 18.25 Ljubav u zaleđu, serija
 19.15 LOTO 7/39
 19.20 Zajedno smo 50 godina
 19.30 Dnevnik
 20.10 Piramida, zabavni program
 21.20 Luda kuća, serija
 22.00 Poslovni klub
 22.40 Otvoreno
 23.30 Vijesti iz kulture
 23.40 Spretni na sve, dokumentarni film
 00.40 Vijesti dana
 00.55 Ovisnost, američki film
 02.15 Zapadno krilo 6., serija
 03.00 Prekid programa radi redovnog održavanja uređaja
 05.30 Poslovni klub
 06.00 Ljubav nema cijene, serija

HRT 2

06.45 TEST
 07.00 VIP DJ
 07.30 TV raspored
 07.35 Teletubbies, lutkarska serija
 08.00 Crtani film
 08.25 ŽUTOKLJUNAC
 09.20 Učilica

SRIJEDA 5. 4. 2006.

09.30 NULTI SAT:
09.40 Športerica
10.00 Kako nastaje?
10.30 Superrobotov majmunski tim, crtana serija
10.55 Snobs, serija za mlade
11.20 Društvo iz spavaonice, serija za mlade
11.45 Trkač s vjetrom, američki film za djecu
13.35 NULTI SAT
14.35 Vijesti za gluhe
14.45 Život piše priče: Život u laži, američki TV film
16.20 Vijesti na drugom
16.33 Vrijeme sutra
16.35 Zapadno krilo 6., serija
17.25 Nogomet polufinale Kupa Hrvatske u nogometu (uzvrat): Rijeka Hajduk, prijenos
19.25 VIP DJ
20.00 Emisija
20.35 Prijenos utakmice
22.35 Emisija
22.50 Vijesti na drugom
23.05 Ekipa za očevid 5., serija
23.50 Sažetak druge utakmice nogometne Lige prvaka
00.10 Na tajnim zadacima, serija
00.55 Pregled programa za četvrtak

06.45 Superklinke, crtana serija
07.10 Šaljivi kućni video
07.40 Nasljednica, serija
08.40 Ljubav na kocki, serija
09.30 TV prodaja
09.40 Putovi ljubavi, serija
10.40 Izlog strasti, serija
11.10 VIP DJ, glazbena emisija
11.45 Seks, škola I odrastanje, serija
12.45 Opet iznova, serija
13.40 Ona ili on, kviz
14.15 Naša mala klinika, serija
15.15 Svi vole Raymonda, serija
15.50 Seinfeld, serija
16.25 Nasljednica, serija
17.20 Vijesti Nove TV
17.30 Ljubav na kocki, serija
18.25 Ona ili on, kviz
19.00 Dnevnik Nove TV
19.20 Sport Nove TV
19.25 Vrijeme Nove TV
19.30 Nova navečer, informativni magazin
20.00 Vrijeme smrti, igrani film
21.40 U sridu, društveno politički magazin
22.40 Seinfeld, serija

23.10 National Geographic report: Hobiti: čudnovata ljudska rasa
23.15 JAG, serija
00.10 Istok-zapad, igrani film
02.10 Kraj programa

06.40 Ljubav bez predaje, telenovela (R)
07.25 Transformers Cybertron, crtana serija
07.45 Beyblade, crtana serija
08.10 Anastasia, sapunica
09.00 Simpsoni, humoristična animirana serija (R)
09.25 Pod istim krovom, humoristična serija (R)
09.50 Roseanne, humoristična serija (R)
10.15 Bračne vode, humoristična serija (R)
10.40 Dadilja, humoristična serija (R)
11.05 Sanja, talk show (R)
12.05 Eksploziv, magazin (R)
12.35 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
13.00 Ljubav jednog oca, telenovela
14.05 Ljubav bez predaje, telenovela
14.50 Carabinieri – žena na zadatku, dramska serija
15.45 Simpsoni, humoristična animirana serija
16.10 Pod istim krovom, humoristična serija
16.35 Roseanne, humoristična serija
17.00 Bračne vode, humoristična serija
17.25 Dadilja, humoristična serija
17.55 Sanja, talk show
18.45 Vijesti, informativna emisija
19.10 Eksploziv, magazin
19.40 Zabranjena ljubav, sapunica
20.10 CSI: NY, kriminalistička serija
21.00 Nestali, kriminalistička serija
21.50 Vatrene dečki, dramska serija
22.40 Cobra 11: Team 2, kriminalistička serija
23.35 Vijesti, informativna emisija
23.50 Red Bull Air Race Svjetski kup 2006– Abu Dhabi, sportsko– dokumentarna emisija
00.20 Grozna cura, igrani film, komedija (R)
01.50 Auto moto tv, magazin (R)

ČETVRTAK

06.45 TV raspored
06.50 TV kalendar
07.00 Dobro jutro, Hrvatska
09.10 Svijet slavnih, serija
09.55 TV raspored
10.00 Vijesti
10.10 Terra X 1999. ekspedicija u nepoznato
11.00 Vijesti iz kulture
11.05 Vrijeme danas
11.10 Heureka, znanstveno obrazovna emisija
12.00 Dnevnik
12.16 TV kalendar
12.30 Ljubav nema cijene, serija
13.20 Govorimo o zdravlju
14.00 Vijesti
14.13 Vrijeme danas
14.15 Lugarnica 14., serija
15.05 Superrobotov majmunski tim, crtana serija
15.30 Nora Fora, igra za djecu
16.00 City Folk
16.35 Život u živo
17.30 Vijesti
17.45 Najslabija karika, kviz
18.30 Ljubav u zaleđu, serija
19.15 Zajedno smo 50 godina
19.30 Dnevnik
20.10 Tko želi biti milijunaš?, kviz
21.15 Brisani prostor
22.00 Pola ure kulture
22.40 Otvoreno
23.30 Vijesti iz kulture
23.40 Transfer
00.15 Vijesti dana
00.30 Generacija buntovnika, američki film
02.10 Zapadno krilo 6., serija
02.55 Lugarnica 14., serija
03.40 Na tajnim zadacima, serija
04.25 Pod kaznom do smrti 4., humoristična serija
04.45 Pola ure kulture
05.15 Brisani prostor
05.55 Ljubav nema cijene, serija

06.45 TEST
07.00 VIP DJ
07.30 TV raspored
07.35 Teletubbies, lutkarska serija
08.00 Crtani film
08.25 ŽUTOKLJUNAC
09.20 Učilica
09.30 NULTI SAT:
09.40 Platno, boje, kist
10.00 Tečaj talijanskog jezika
10.30 Superrobotov majmunski tim, crtana serija

10.55 Snobs, serija za mlade
11.20 Društvo iz spavaonice, serija za mlade
11.45 Stardust, američki film za djecu
13.20 NULTI SAT
14.20 TV raspored
14.20 Slobodna zona, kratki dokumentarni film
14.30 Vijesti za gluhe
14.40 Život piše priče: Almost Perfect Bank Robbery, američki TV film
16.10 Vijesti na drugom
16.20 Vrijeme sutra
16.25 Svijet slavnih, serija
17.10 Zapadno krilo 6., serija
18.00 Hrvatska danas
18.50 Silvestrove i Čičijeve tajne, crtana serija
19.15 Pod kaznom do smrti 4., humoristična serija
19.35 VIP DJ
20.10 Reporteri
21.15 Genijalci, kviz
21.50 Vijesti na drugom
22.05 Plavi led, britansko američki film
23.50 Na tajnim zadacima, serija
00.35 Dva i pol muškarca, humoristična serija
01.00 Pregled programa za petak

06.45 Superklinke, crtana serija
07.10 Šaljivi kućni video
07.40 Nasljednica, serija
08.40 Ljubav na kocki, serija
09.30 TV prodaja
09.40 Putovi ljubavi, serija
10.40 Izlog strasti, serija
11.10 VIP DJ, glazbena emisija
11.45 Seks, škola I odrastanje, serija
12.45 Opet iznova, serija
13.45 Ona ili on, kviz
14.15 U sridu, društveno politički magazin
15.15 Svi vole Raymonda, serija
15.50 Seinfeld, serija
16.25 Nasljednica, serija
17.20 Vijesti Nove TV
17.30 Ljubav na kocki, serija
18.25 Ona ili on, kviz
19.00 Dnevnik Nove TV
19.20 Sport Nove TV
19.25 Vrijeme Nove TV
19.30 Nova navečer, informativni magazin
20.00 Hit četvrtak: Bumerang, serija
21.00 Hit četvrtak: Kućanice, serija
21.55 Hit četvrtak: Izgubljeni, serija
22.50 Hit četvrtak: Seinfeld, serija

6. 4. 2006.

23.20 JAG, serija
 00.10 Stravične legende, igrani film
 01.45 Kraj programa

06.40 Ljubav bez predaje,
 telenovela (R)
 07.25 Transformers Cybertron,
 crtana serija

07.45 Beyblade, crtana serija
 08.10 Anastasia, sapunica
 09.00 Simpsoni, humoristična
 animirana serija (R)
 09.25 Pod istim krovom,
 humoristična serija (R)
 09.50 Roseanne,
 humoristična serija (R)
 10.15 Bračne vode,
 humoristična serija (R)
 10.40 Dadilja,
 humoristična serija (R)
 11.05 Sanja, talk show (R)
 12.05 Eksploziv, magazin (R)
 12.35 Zabranjena ljubav,
 sapunica (R)
 13.00 Ljubav jednog oca,
 telenovela
 14.05 Ljubav bez predaje, telenovela
 14.50 Carabinieri – žena na zadatku,
 dramska serija
 15.45 Simpsoni, humoristična
 animirana serija
 16.10 Pod istim krovom,
 humoristična serija
 16.35 Roseanne, humoristična serija
 17.00 Bračne vode,
 humoristična serija
 17.25 Dadilja, humoristična serija
 17.55 Sanja, talk show
 18.45 Vijesti, informativna emisija
 19.10 Eksploziv, magazin
 19.40 Zabranjena ljubav, sapunica
 20.10 Mijenjam ženu,
 dokumentarna serija
 21.20 Opravdana sumnja,
 igrani film, triler
 23.00 Cobra 11: Team 2,
 kriminalistička serija
 23.50 Vijesti, informativna emisija
 00.05 CSI: NY,
 kriminalistička serija (R)
 00.55 Nestali,
 kriminalistička serija (R)
 01.40 Vatreni dečki,
 dramska serija (R)

TV TJEDNIK NA YU ECO

Emisija na hrvatskom jeziku TV tjednik emitirat će se u petak 31. ožujka u redovitom terminu od 20 sati na programu YU ECO televizije. Repriza emisije je u subotu 1. travnja u 15 sati.

FILM TJEDNA
MIŠOLOVKA

američki film
 (MOUSEHUNT, 1997.)

HRT 2, PONEDJELJAK 3.4.2006. 20.50

Komedija. Vlasnik tvornice špage Rudolph Smuntz (W. Hickey) zatraži na samrtni od svog mlađeg sina Larsa (L. Evans) da poslije njegove smrti nastavi obiteljski posao. Nakon otvaranja Rudolphove oporuke njegov stariji sin Ernie (N. Lane) odluči prodati tvornicu i oživjeti svoju karijeru kuhara nakon što mu se jedan od gostiju ugušio kukcem u jelu. Istodobno Larsa ostavi supruga April (V. Lewis) i on se nađe doslovce na cesti. Ipak, Erniejeve planove o prodaji privremeno zaustavi činjenica da su braća od pokojnog oca naslijedila i veliku ruševnu kuću iz 19. stoljeća za koju doznaju da vrijedi milijune dolara. I upravo kad je odlučio prodati na dražbi suoče se s nizom nevolja koje će prouzročiti nitko drugi doli jedan miš koji ne želi napustiti voljeni dom...

Sve uspješniji američki redatelj Gore Verbinski (Krug, Pirati s Kariba) svojim prvencem »Mišolovka« najavio je da među novim holivudskim autorima postoje daroviti nasljednici Tima Burtona. Naime, luckasta komedija »Mišolovka« i svojim crnim humorom i svojim produkcijskim dizajnom podsjeća na stil i ozračje Burtonovih filmova, osobito »Edwarda Škarorukog«. Premda je u tom pogledu Burton još uvijek učitelj, a Verbinski učenik, »Mišolovka« je zabavan i nadasve originalan film. Dinamična, maštovita i izvrsno režirana, komedija »Mišolovka« je i niska natprosječnih glumačkih nastupa, od udarnog ljudskog dvojca N. Lanea (Krletka) i L. Evansa (Funny Bones), preko dojmljivog C. Walkena (Uhvati me ako možeš), do pokojnog W. Hickeyja (Čast Prizzije - vih) koji je preminuo neposredno prije premijere filma. Napokon, film plijeni i sjajnim specijalnim efektima pri čemu je lik miša dočaran računalnom animacijom, animatroničkim modelima, te snimkama prave životinje. Stoga ne čudi nagrada World Animation Celebration koji je film dobio za svoj doprinos uporabi animacije u igranom filmu.

Uloge: Nathan Lane, Lee Evans, Vicki Lewis, Maury Chaykin, Eric Christmas, Michael Jeter, Camilla Soeberg, Debra Christofferson, William Hickey, Christopher Walken
 Scenarist: Adam Rifkin
 Redatelj: Gore Verbinski

Preplatite se!

TUZEMSTVO

☐ 6 mjeseci – 800 dinara

☐ 1 godina – 1.500 dinara

INOZEMSTVO

☐ 1 godina – 70 EUR.

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže "Hrvatska riječ" svakog tjedna.

SWIFT: VIBUBCS22
VOJVODANSKA BANKA
AD MS FIL, SUBOTICA
IBAN: CS7335500000200292421
NIU Hrvatska riječ,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica

Hrvatska riječ

Ime i prezime:

Ulica i broj:

Mjesto i zemlja:

Telefon i e-mail:

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
NIU "Hrvatska riječ", Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica
Uplatni izvršiti na broj žiro računa 355-1023208-69

Nama je dovoljno da znate za nas...

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karadordev put 2,

telefon (danonoćno): (024) 55-44-33

- Horgoš, Borisa Kidriča 7,

telefon (danonoćno): (024) 792-202

Raspored sprovoda i umrlice na

Internetu: www.funero.co.yu

e-mail: funero@funero.co.yu

Mogućnost odloženog plaćanja

PRIVATNO POGREBNO PREDUZEĆE

"URNA"

A.D.-d.o.o.

Trg žrtava fašizma br. 1

PREDUZEĆE ZA PRODAJU
POGREBNE OPREME
PREVOZ I CEREMONIJAL
SAHRANE

Tel.: 024/558-011

Cvečara:
Tel.: 024/557-130

Subotica-trans

SUBOTICA-TRANS obavještava cijenjene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica - Zagreb, važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.942 din.)
- studenti uz prikaz indeksa uživaju popust od 30% (povratna karta je 2.707 din., a u jednom pravcu 1.514 din.)
- osobe starije od 60 godina imaju popust od 30%

POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA DIREKTNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA U OBA PRAVCA I VAŽE 30 DANA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

agria

AGRIA D.O.O. SUBOTICA
PROIZVODNJA SIJAČICA I
REZERVNIH DIJELOVA
SUBOTICA, BARANJSKA 23
tel. i fax: 024-561-553
e-mail: agria@suonline.net

**Zlatna medalja
za kvalitetu 2005.**

TippNet

Pravi izbor

www.tippnet.co.yu Tel.: 555-765 E-mail: support@tippnet.co.yu

KORIZMENO VRIJEME - KRIŽNI PUT NA SUBOTIČKOJ KALVARIJI

